

Lopen kunta

TALOUSARVIO 2014

TALOUSSUUNNITELMA 2014–2016

Käsittely:

Kunnanhallitus 25.11.2013 (§ 279)

Valtuusto 9.12.2013 (§ 88)

VÄHÄN PAREMPAA ARKEA

Vuosi 2014 aloitetaan Lopella valtuuston yksimielisesti kesäkuussa 2013 hyväksymän, tuoreen kuntastrategian viitoittamin askelin. Talousarvioon kirjatut sitovat ja toiminnalliset tavoitteet tukevat strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Talousarvion laadinnan keskeisimpänä lähtökohtana on ollut talouden tasapaino. Tasapainoisen ja samalla kuitenkin kuntalaisten hyvinvointia tukevan kokonaisuuden aikaansaaminen on edellyttänyt taloudellisten realiteettien hyväksymistä ja samaan aikaan palvelurakenteen ja toimintojen aktiivista uudelleenarvioimista ja kaikkien toiminnan tuottavuutta lisäävien keinojen hyödyntämistä.

Kunnanhallituksen kesäkuussa asettama talousarvioraami oli tiukka, mutta realistinen. Kunnan johtavat viranhaltijat ovat tehneet sitoutuneesti ja kuuliaisesti valmistelutöitä tasapainoisen talousarvioesityksen eteen. Kunnan luottamushenkilöt ovat kunnioittaneet talouskuria ja suhtautuneet ennakkoluottomasti uusiin palveluratkaisuihin ja tapoihin toimia ja tehdä. Yhteistyön tuloksena käsissämme on tasapainoinen, niukasti ylijäämäinen, realistinen ja kuntalaisten tavallisen arjen turvaava talousarvio.

Tulevaa vuotta Lopen kunnassa tulevat värittämään ennen kaikkea kuntaliitos- ja sote-rakenneselvitykset, uusien erityisryhmien asumispalveluyksiköiden perustaminen, Kirkonkylän uuden päiväkodin käyttöönotto, Launosten kouluinvestointi ja Silmänkannon työpaikka-alueen kehittämistoimenpiteet. Näiden isojen hankkeiden lisäksi reilut 380 kunnan työntekijää, oman alansa ammattilaista, tekee päivittäin arkista työtä loppilaisten hyväksi. Niin että Lopella olisi mahdollisuus elää vähän parempaa arkea.

Talousarvio on onnistuttu rakentamaan niin, ettei mistään olemassa olevasta palvelusta ole tarvinnut luopua. Palvelurakennetta on toki jouduttu tiivistämään, ryhmäkokoja arvioimaan uudelleen, työn tekemisen tapoja tehostamaan, palveluiden aukioloaikoja supistamaan sekä palveluiden maksuja ja taksoja tarkistamaan. Toki joiltakin osin niukkuudesta huolimatta pystytään vuonna 2014 tarjoamaan jopa laajempaa palvelua kuin aiempina vuosina, työtapojen uudistamisen myötä: Kunnantalolla palvelullaan kuntalaisia aiempaa laajemman aukiolon puitteissa.

Kunnan strategiassa ja sitä kautta myös käsillä olevassa talousarviossa keskiöön on nostettu palveluhalu ja -kyky. Kunnan henkilöstö on töissä kuntalaisia varten. Talousarvio sisältääkin useampia palveluasennetta ja sen merkitystä korostavia tavoitteita. Palvelutavoitteen saavuttamista arvioidaan vuoden lopulla asiakas- ja kuntalaiskyselyillä.

Talousarviossa esille on nostettu kuntalaisten hyvinvointi ja sen tukeminen: Kunta pyrkii tukemaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa niitä, jotka apua tarvitsevat. Hallintokuntien välisiä raja-aitoja pyritään kaatamaan, yhteistyötä eri toimijoiden välillä lisäämään ja syventämään. Kuntalaisten kotona selviytymistä tuetaan ja loppilaisten mahdollisuuksia asua omassa kotikunnassaan lisätään.

Kuntasektorin henkilöstön maltillinen palkkaratkaisu ja historiallisen matala korkotaso ovat omalta osaltaan tukeneet tasapainoisen talousarviokokonaisuuden aikaansaamista. Suurimpia haasteita talousarviovuonna tulevat olemaan kunnan ulkopuolisten kuntayhtymien kustannusten erittäin voimakas kasvupaine. Perus- ja erikoissairaanhoidon sekä ensihoidon kustannustason nousu on ollut vuosia kunnan omien toimintojen kustannusnousua korkeampaa. Omistajaohjaukseen ja sote-sektorin strategiseen johtamiseen on panostettava talousarviovuoden aikana, jotta sote-palveluiden kestävä ja kustannuskasvu saadaan katkaistua.

Kunnan elinvoimaisuuden ja menestymisen kannalta yhteistyö toisten kuntien, yhteisöjen ja yritysten kanssa on vuosi vuodelta tärkeämpää. Lopen kunta ei selviä velvoitteistaan yksin, ilman yhteistyökumppaneiden apua ja tukea. Lopen kunta haluaa olla aloitteellinen ja yhteistyökykyinen. Ensisijaisen tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat seutukunnan, mutta myös koko Kanta-Hämeen muut kunnat, terveydenhuollon- ja erityishuollon kuntayhtymät, Hämeen liitto, Hyria koulutus Oy, HRAKS, seurakunta, paikalliset ja seudulliset yritykset ja yhdistykset, Hämeen ja Uudenmaan ELY:t, Etelä-Suomen AVI ja puolustusvoimat. Yhdessä tekemistä ei saa pelätä ja uusille ideoille ja yhteistyöratkaisuille tulee olla avoin.

Vuoden 2014 talousarvio on tulokseltaan erittäin niukasti, 40.550 euroa ylijäämäinen. Vuoden 2014 talousarvion toimintakulut ovat -49.118.230 € ja toimintatuotot 8.913.380 €. Verotuloarvio on 26.339.000 € ja valtionosuuksien arvioitu kokonaismäärä 15.941.700 €. Investointien nettomäärä on 3.563.600 €. Kunnan talousarvio on tasapainossa ja taloussuunnitelmavuodetkin tulokseltaan positiivisia. Taloussuunnitelmavuosien tasapaino edellyttää veronkorotusta vuodelle 2015. Kunnan velkamäärä säilyy laskevana ja investointitasomme valtakunnallisesti arvioiden maltillisena.

Talousarvio ei synny yhden ihmisen työpanoksella. Sen valmistelu vaatii hurjan määrän eri alojen osaamista, monialaista yhteistyötä, arvokeskustelua, aikaa, valintoja, laskentaa, ennusteiden tekemistä. Koskaan talousarvion laatiminen ei ole helppoa. Viimeisten parin vuoden aikana se on ollut koko maassa, kuntasektorilla äärimmäisen haastavaa, hetkittäin jopa todella vaikeaa. Rahaa on liian vähän ja vaateita ja odotuksia hurjasti. Talousarvion tekeminen on ollut useamman vuoden ajan leikkaamista, nipistämistä ja tehostamista. Uuden luominen, mahdollistaminen ja antaminen ovat jääneet vähemmälle.

Jälleen kerran kaikista haasteista huolimatta iso työ on saatu päätökseen. Talousarvio - suunnitelma vuotta 2014 varten on valmis. Se on saatu aikaiseksi yhdessä.

Kiitän. Olen ylpeä tasapainoisesta kokonaisuudesta. Tästä on hyvä aloittaa uusi vuosi.

Karoliina Viitanen
kunnanjohtaja

1. LOPEN KUNNAN STRATEGIA

LOPEN KUNNAN VISIO 2030

NOSTEESSA LOPPI

- Vireää, tasapainoista ja turvallista arkea lähellä luontoa

Lopen kunta tuottaa ja järjestää kuntalaisten arkisen hyvinvoinnin edellyttämät palvelut sekä huolehtii asumisen ja yrittämisen perusedellytyksistä.

TUEMME KUNTALAISTEN HYVINVOINTIA

Panostamme Lopella ennaltaehkäiseviin palveluihin. Tuemme kotona selviytymistä, vahvistamme avohuollon palveluita, kehitämme terveyden edistämiseen ja ylläpitämiseen tähtäviä palveluita, pyrimme estämään syrjäytymisen, tuemme ja autamme varhaisessa vaiheessa, aktivoimme kuntalaisia huolehtimaan itsestään ja läheisistään. Huolehdimme ympäristöstä osana palveluita.

Välitämme.

TARJOAMME MAHDOLLISUUDEN VÄHÄN PAREMPAAN ARKEEN

Palvelemme kuntalaisia aktiivisella otteella, olemme saavutettavissa ja saatavilla, huomioimme kuntalaisten erilaiset tarpeet, tarjoamme asianmukaiset peruspalvelut, kehitämme palveluittemme laatua ja sisältöä, tarjoamme asumisen vaihtoehtoja, tuemme yhteisöllisyyttä, tarjoamme monipuolisia vapaa-ajan palveluita, huolehdimme kunnan viihtyisyydestä ja turvallisuudesta, teemme yhteistyötä yli hallinto- ja kuntarajojen, mahdollistamme osallistumisen, teemme asioita rohkeasti loppilaisittain.

Palvelemme.

MAHDOLLISTAMME MONIPUOLISEN YRITYSTOIMINNAN

Hankimme maata tulevaisuuden tarpeet ennakoiden, kaavoitamme aktiivisesti, kehitämme yritystoiminnan edellytyksiä (mm. Silmäkannon yritysalue), tuemme osaamisellamme ja verkostoillamme elinkeinoelämän hankkeita (mm. Räyskälä ja AirPark-hanke), huomioimme elinkeinoelämän tarpeet palvelutuotannossamme, innostamme ja tuemme nykyisiä ja uusia yrittäjiä uusiin elinkeinoihin ja tuemme luonnon kestävää tuotteistamista.

Autamme.

Kunnan talous pidetään tasapainossa.

Kunnan toiminnan lähtökohtina ovat palveluhalu ja -kyky.

Kunnassa on osaava ja motivoitunut johto ja henkilöstö.

Kunta on yhteistyöhaluinen ja -kykyinen sekä aloitteellinen.

Henkilöstöressurit ovat tasapainossa palvelutuotannon ja -vaateiden kanssa.

Kuntaomaisuudesta huolehditaan ja se on täysipainoisesti käytössä.

ARVOMME OVAT

Avoimuus

Yhteistyö

Vastuullisuus

Strateginen tavoite 2014-2017	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Hyvinvointikertomus Laaditaan vuosittain ja kertomuksessa seurataan monipuolisen tilastoaineiston avulla kuntalaisten hyvinvoinnin kehittymistä.	Perusturva-johtaja Johtoryhmä
2. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Kuntalaiskysely Kysely toteutetaan kaikille vuosittain, vuoden lopussa. Kyselyllä kartoitetaan kuntalaisten kokemuksia arjesta, kunnan palvelutuotannon ja asiakaspalvelun toimivuudesta.	Hallinto-päällikkö Johtoryhmä
3. Mahdollistamme monipuolisen yritystoiminnan	Yrityskysely Kysely toteutetaan vuosittain, vuoden lopussa. Kyselyllä kartoitetaan yrittäjien ja sidosryhmien kokemuksia kunnan harjoittamasta elinkeinopolitiikasta ja elinkeinoelämää tukevista toimenpiteistä.	Kehittämis-päällikkö

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

2.1. Yleinen taloudellinen kehitys

Vuosi 2013 on edelleen ollut maailmantaloudessa haasteellista aikaa eikä odotettua talouden elpymistä ole tapahtunut. USA:n voi katsoa yhä olevan maailmantalouden tärkein veturi, joten saadut merkit USA:n kasvun piristymisestä ja kulutuskysynnän kasvusta lupaavat parempaa myös muille länsimaille sekä kehittyville talouksille. Myös euroalue on noussut taantumasta.

Taloustilanne on kuitenkin yhä haasteellinen. Syksyn aikana epävarmuutta toi USA:n velkakatto-ongelma ja sama maksukyvyttömyyden uhka on uudelleen edessä alkuvuonna 2014. Myös euroalueen veturin Saksan talouden kasvu on uudelleen hidastunut. Saksan odotetaan kuitenkin vetävän euroalueen bkt:n ensi vuonna runsaan prosentin kasvuun.

Joka tapauksessa Euroopan talouskasvun odotetaan olevan hidasta vielä vuosia. Koska finanssikriisi on ollut ohi jo kauan, mutta siitä huolimatta talous ei ole alkanut elpyä, on kansainvälisestikin esitetty myös arvioita, että yritykset korjata taloutta menoleikkauksilla ja säästöillä johtavat vain entistä huonompaan tilanteeseen ja heikon kokonaiskysynnän vuoksi talous on pysyvästi lievässä taantumassa. Yhä useampi ekonomisti on huolissaan siitä, että lievästä taantumasta on tulossa talouden uusi normaali.

Korot ovat pysyneet historiallisesti matalalla tasolla jo viiden vuoden ajan. Merkittäviä tasomuutoksia ei ole odotettavissa, mikäli talousympäristössä ei tapahdu olennaisia muutoksia.

Suomen kansantalous on vajonnut jopa muuta euroaluetta syvemmälle. Yksi syy heikkoon kehitykseen on ollut Euroopan velkakriisin jatkuminen ja sen seurausvaikutusten heijastuminen maamme talouteen. Toinen heikkoon kehitykseen vaikuttanut tekijä on ollut investointitavaroihin ja elektroniikkaan painottuneen teollisuustuotantomme kriisi. Suomen talouden toipumisen ennakoidaan olevan muuta euroaluetta hitaampaa, joissakin ennusteissa vuoden 2007 bkt:n taso saavutetaan Suomessa vasta vuonna 2017. Kuntatalouteen tämä heijastuu mm. heikkona verotulokehityksenä.

Alkuvuoden aikana tuotannon kasvu on ollut odotettua heikompaa ja tutkimuslaitokset ovat laskeneet ennusteitaan talouden kehityksestä alaspäin. Suomen bkt kääntyi vuoden toisella neljänneksellä loivaan nousuun, mutta tuotanto jäi silti viime vuoden vastaavaa ajanjaksoa pienemmäksi. Lähes kaikki tutkimuslaitokset ennakoivat kokonaistuotannon hieman laskevan vuonna 2013.

Erilaiset luottamusmittarit kertovat varovaisuudesta, teollisuuden uudet tilaukset ovat alamaissa ja rakennusalaalla uudet aloitukset edelleen vähenevät. Kotimainen kulutuskysyntä hiipuu ostovoiman laskeutumisesta matalien palkankorotusten, verotuksen kiristymisen ja heikentyneen työllisyystilanteen seurauksena. Toistuvasti esitetyt näkemykset talouden heikosta kehityksestä ja tarvittavista uusista leikkauksista heikentävät luottamusta. Niinpä epävarmuus ja heikko kysyntä ovat levinneet myös palvelusektorille, kun vähittäiskaupan myynti on joutunut vaikeuksiin. Myös vientisektorin ongelmat ovat jatkuneet. Kaikki nämä heikentävät myös kuntasektorin rahoitus pohjan kehittymistä.

Ennustelaitosten esittämät arviot maamme kokonaistuotannon kehityksestä vuodelle 2013 liikkuvat -0,8-0,0 prosentin haarukassa. Lasku jatkuu siis toista vuotta, mutta vuoden lopussa arvioidaan päästävän heiveröiseen kasvuun muun maailman vanavedessä. Talousarviovuodelle ennustetaan yhä varsin vaatimattomaa kasvua vaihteluvälillä ollessa 0,9-2,3 prosenttia. Negatiivisimmat arviot on esittänyt Suomen Pankki, jonka arvion mukaan vuoden 2013 talouskasvu olisi -0,8 %, ensi vuonna 0,9 % ja 1,8 % vuonna 2015.

Kuluttajahintojen nousuvauhti tulee hidastumaan kuluvana vuonna. Vaimea kotimainen talouskehitys on heijastunut hintatasoon ja hintapaineet kansainvälisiltä raaka-ainemarkkinoilta ovat jääneet vähäisiksi. Valtiovarainministeriön arvion mukaan kuluttajahintaindeksi kohoaa tänä vuonna keskimäärin noin 1,6 prosenttia ja ensi vuonna noin 2,1 prosenttia. Välillisten verojen kiristysten lasketaan nostavan inflaatiota molempina vuosina noin 0,6 prosenttiyksikköä.

Palkansaajien yleisen ansiotason arvioidaan kohoavan vuonna 2013 keskimäärin 2,1 %. Talousarviovuonna ansiotason kohoaminen hidastuu palkkaratkaisun myötä, valtiovarainministeriön arvio keskimääräiseksi ansiotason nousuksi on 1,5 %.

Vaikeasta suhdannetilanteesta ja eurokriisistä huolimatta työllisyystilanne on pysynyt Suomessa pitkään sangen vakaana. Vuoden 2012 lopulla työllisyys alkoi kuitenkin heikentyä ja työttömyyden kasvu on jatkunut. Vuonna 2013 työttömyysasteen arvioidaan nousevan 8,3 prosenttiin. Työllisyyslukujen ennakoitaan vielä heikentyvän jonkin aikaa, mutta vähitellen käynnistyvän talouskasvun odotetaan tasaavan tilanteen. Työttömyysasteen ennustetaan olevan talousarviovuonna keskimäärin vuoden 2013 tasolla. Työllisyyden kasvunäkymät lähivuosille ovat vaihtelevat.

Maan hallitus hyväksyi budjettiriihen yhteydessä ns. rakennepoliittisen ohjelman julkisen talouden kestävyysvajeen saamiseksi hallintaan. Kunnille on siinä säilytetty keskeinen rooli.

Kuntien tehtäviä ja velvoitteita on määrää vähentää niin, että kuntien menot ovat vuonna 2017 miljardi euroa alemmalla tasolla muutoin toteutuvasta. Tehtävien karsinta on osoittautunut odotetun haasteelliseksi eikä hallitus ole niitä vielä kyennyt kokoamaan. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsimisen sijaan niitä päinvastoin lisätään. Muun muassa toisen asteen koulutuksen oppilashuoltoa kehitetään merkittävästi vuonna 2014 ja vuoden 2015 alussa voimaan astuva työmarkkinatuen uudistus laajentaa ja lisää kuntien tehtäviä ja velvoitteita sekä kiristää kuntataloutta kevään kehysriihen arvion mukaan 150 miljoonaa euroa.

Maan hallituksen valmistelun kautta tulevien tehtävien vähentämisestä saatavien säästöjen lisäksi kuntien tulee omin toimenpitein saada aikaiseksi miljardin euron tasapainotus vuoteen 2017 mennessä. Tällaisia toimenpiteitä ovat mm. kuntien päätäntävällässä olevien verojen korotukset ja toiminnan kehittäminen, esimerkiksi ICT-ratkaisuina. Oletettavaa on, että tältä osin valtaosa tasapainotuksesta kohdistuu veronkorotuksiin.

Näiden toimien lisäksi kuntien oletetaan parantavan pidemmällä aikavälillä tuottavuuttaan ½-prosenttiyksikköä vuodessa ja ajan mittaan tämä pienentäisi kestävyysvajetta noin kaksi miljardia euroa. Kaikista rakennetoimista juuri julkisten palvelujen tuottavuuskehitykselle asetetaan euromääräisesti kovimmat odotukset.

Täten kaikkiaan 9,5 miljardin euron kestävyysvajeen kattamisesta kuntien harteille tulee siis 4 miljardia euroa. Näistä tehtävien ja velvoitteiden karsinnalla tulisi kattaa 1 miljardi, loput jäävät yksinomaan kuntien harteille. Kun kuntapalvelujen kysyntä kuitenkin kasvaa prosentin vuodessa, tilanne on vähintäänkin hyvin haastava. Kun talouskasvu on olematonta, ei kuntien menoille ole kysynnän kasvusta huolimatta lainkaan kasvuvaraa.

2.2. Kuntien taloudellinen kehitys

Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulujen kasvu säilyi tilinpäätöstietojen mukaan vuonna 2012 nopeana ja oli edellisvuoden noin viiden prosentin tasolla. Menokasvun arvioidaan hieman hidastuvan vuonna 2013.

Talousarviovuodelle toimintakulujen kasvun arvioidaan hidastuvan alle neljän prosentin paljolti työmarkkinajärjestöjen sopiman palkkatarkistuksen tuoman palkkamenojen kasvun hidastumisen ansiosta. Sopimuskausi kattaa ajanjakson 1.3.2014–31.12.2015. Edellisen vuoden palkkaperintö ja sopimuksen mukaiset korotukset nostavat kuntien ansiotasoindeksiä vain noin prosentin verran eli ansioiden kasvu kunnissa hidastuu aikaisemmista vuosista selvästi. Kuntien ja kuntayhtymien palkkasumman kasvu vuonna 2014 jäänee ansiotason muutoksen tasolle. Kunnan talousarvioehdotukseen on laskettu 0,8 prosentin korotusvaraus syksyn 2013 tasoon.

Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksuissa ei tapahtune merkittäviä muutoksia ja niiden taso suhteessa palkkasummaan säilynee koko taloussuunnittelukauden keskimäärin noin 30 prosentissa.

Kunta-alan kustannustaso nousi vuonna 2012 peruspalvelujen hintaindeksillä mitattuna 3,4 %, vuonna 2013 kustannustason nousun arvioidaan olevan hieman hitaampaa. Talousarviovuonna kustannustason kohoamisen arvioidaan olevan noin kahden prosentin luokkaa.

Vaatimaton talouskasvu vaikuttaa väistämättä veropohjien kehitykseen ja kuntatalouden verotulojen kertymisiin. Ansiot kasvavat tänä vuonna edellisvuosia vähemmän ja myös yritysten tuloskehityksen odotetaan jäävän heikoksi. Kuntien verotulot kasvavat kuitenkin yli 5 prosentilla, mikä johtuu poikkeuksellisista yhteensä noin 400 miljoonan euron tälle vuodelle ajoittuvista kertaluonteisista tilitysjärjestelmän muutoksista. Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti kohosi kuluvana vuonna 0,14 prosenttiyksikköä 19,38 prosenttiin.

Tilityksiä pienentävät jonkin verran kunnallisverotuksen vähennyksiin tehdyt muutokset. Lähinnä perusvähennyksen ja työtulovähennyksen muutosten johdosta tuloista tehtävät kunnallisveron vähennykset kasvavat tänä vuonna yhden prosentin. Veroperustemuutokset vähentävät kunnallisveron tuottoa yhteensä noin 29 miljoonaa euroa, mikä kompensoidaan täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta. Tänä vuonna kunnallisveron tilitysten arvioidaan kasvavan kokonaisuudessaan keskimäärin 5,6 %.

Maltillisen työmarkkinaratkaisun myötä ansiotulojen kasvuvauhti hidastuu vuonna 2014 ja jää arvioiden mukaan 1,5 prosentin tuntumaan. Kunnallisverotuksessa ansiotuloista tehtävien vähennysten arvioidaan lisääntyvän vuonna 2014 hieman kuluvaan vuoteen nopeammin eli noin 1,6 prosenttia. Kunnallisveroa tilitetään ensi vuonna 18 miljardia euroa. Kuluvalle vuodelle ajoittuvien kertaluonteisten erien vuoksi tilitykset kasvavat ensi vuonna vain noin prosentin.

Yhteisöveron osalta kuntaryhmän veron tuotosta saaman jako-osuuden väliaikaista korotusta viidellä prosenttiyksiköllä on jatkettu vuosille 2014-2015. Yhteisöverokannan alentaminen vuoden 2014 alusta lukien 4,5 prosenttiyksiköllä 20,0 prosenttiin kompensoidaan kunnille jako-osuutta korottamalla.

Yhteisöveron tuottoon liittyy paljon epävarmuutta lähinnä yleisen talouskehityksen, mutta myös kuntien jako-osuutta koskevien päätösten johdosta. Tämänhetkinen arvio on, että kunnille tilitetään vuonna 2013 yhteisöveroa kokonaisuudessaan 1,3 miljardia euroa, mikä merkitsee noin 8 prosentin kasvua vuoden 2012 tilityksiin. Vuonna 2014 kuntien saamien yhteisöveron tilitysten arvioidaan kasvavan noin 5 prosenttia.

Vuonna 2013 kiinteistövero arvioidaan kertyvän noin 1,3 miljardia euroa. Vuonna 2014 tilitysten arvioidaan kasvavan peräti 9 prosentilla verotusarvoperusteisiin tulevien laskentamuutosten ansiosta.

Yleisen korkotason muutoksilla on kuntasektorin velkaantuneisuuden johdosta merkittävä vaikutus kuntien talouden kehitykseen. Korkotaso on yhä historiallisen alhaisella tasolla. Markkinoiden nykyennusteen mukaan 6 kk:n euriborin taso säilyisi syksyn 2013 tasolla kevääseen 2014 saakka ja sen jälkeen loppuvuotta kohden hienokseltaan nousisi, mutta alhainen korkotaso säilyisi senkin jälkeen vielä pitkään. Ennusteessa on epävarmuutta liittyen maailmantalouden yleiseen kehittymiseen.

Yleinen talouskehitys ja valtion vuoden 2014 budjettiesitys kiristävät kuntien taloutta merkittävästi, vaikka jo vuosi 2012 oli kuntasektorille kokonaisuudessaan tulokseltaan negatiivinen. Tehdyt päätökset alentavat talousarviovuonna peruspalvelujen valtionosuuden tasoa runsaat 1,1 miljardia euroa. Vähennykset jatkuvat tämänkin jälkeen vielä vuosittain niin, että vuonna 2017 leikkausten vuotuinen taso ylittää 1,4 miljardiin euroon. Arvioinnissa vuosikate ei talousarviovuonna riitä investointien rahoittamiseen, mikä johtaa siihen, että kuntasektorin velkaantuneisuus jatkaa kasvuaan.

Lähes puolet eli 156 kuntaa nostaa tuloveroprosenttiaan vuodelle 2014. Valtio on siirtänyt valtionosuusleikkauksilla veronkorotuspaineet kunnille, mikä näkyy nyt kuntien tekemissä korotuspäätöksissä. Tuloveroprosenttiaan nostavissa kunnissa asuu 2,9 miljoonaa ihmistä, minkä johdosta keskimääräinen tuloveroprosentti nousee peräti 0,36 prosenttiyksikköä eli 19,38 prosentista 19,74 prosenttiin. Suurin kertakorotus on 1,50 prosenttia, korkein tuloveroprosentti 22,50.

2.3. Väestömuutokset

ASUKASLUVUN KEHITYS 1990-2013

Vuosi	Asukasluku 31.12.	Muutos	Muutos ka./v
1990	7 405		
1995	7 506	101	20,2
2000	7 578	72	14,4
2005	7 964	386	77,2
2010	8 273	29	61,8
2011	8 377	104	
2012	8 336	-41	
2013	8 329	- 7, ennakkotieto lokakuu	18,7

Loppi on ollut vahvasti kasvukunta niin, että asukasluvun kasvuvauhti on 2000-luvulla ollut suhteellisesti mitaten Kanta-Hämeen kunnista toiseksi kovin. Vuosien 2012-2013 aikana kehityksen suunta on muuttunut ja asukasluku on ollut syyskuun loppuun saakka loivassa laskussa. Taustana on osaltaan yleinen taloustilanne ja sen mukanaan tuoma varovaisuus investoida, sillä kehitys on ollut yleisempääkin. Koko Kanta-Hämeen alueella väkiluku on alkuvuoden aikana vähentynyt lähes sadalla hengellä. Kanta-Hämeen kunnista väestökasvu on vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana ollut myönteistä vain Riihimäellä ja Hämeenlinnassa.

Aiempien vuosien kokonaisuutena tarkasteltuna myönteisen väestönlisäyksen vaikutukset ovat Lopella heijastuneet voimakkaasti kunnan talouteen välttämättömien investointien toteuttamisesta johtuvan velkamäärän kasvun sekä peruspalvelujen tuottamisen tarpeen kasvamisen vuoksi.

LOPEN KUNNAN IKÄRAKENNE

Ikäryhmät	0-4	5-14	15-19	20-34	35-49	50-64	65-79	80-	Yht.
Vuosi 2000	434	1 061	466	1 071	1 688	1 581	959	318	7 578
%	5,7	14,0	6,1	14,1	22,3	20,9	12,7	4,2	
Vuosi 2005	473	1 125	458	1 039	1 731	1 764	1 040	334	7 964
Vuosi 2010	504	1 126	500	1 057	1 722	1 842	1 131	391	8 273
Vuosi 2011	495	1 139	511	1 063	1 743	1 831	1 194	401	8 377
Vuosi 2012	473	1 146	514	1 029	1 713	1 808	1 248	405	8 336
%	5,7	13,7	6,2	12,3	20,5	21,7	15,0	4,9	
Koko maa	5,6	10,8	5,9	18,9	19,0	21,0	13,8	5,0	

Tarkastelujaksolla suurimmat suhteelliset muutokset ovat tapahtuneet iäkkäämpien, yli 50-vuotiaiden ikäryhmissä. Suhteellisesti voimakkaimmin on lisääntynyt 65-79-vuotiaiden osuus ja heidän osuutensa kasvuvauhti on viime vuosina jopa voimistunut.

Koko maan ikärakenteeseen verrattuna Lopella on 20-34-vuotiaiden osuus huomattavasti keskimääräistä pienempi johtuen siitä, että Lopelta mennään muualle opiskelemaan. Huomioitavaa on, että 0-14-vuotiaiden osuus on Lopella 3,0 % ja yli 65-vuotiaiden osuus 1,1 % yli maan keskiarvon - kyse on ikäryhmistä, joissa kunnallisten palvelujen kysyntä on suurinta.

VÄESTÖENNUSTE

Tilastokeskuksen vuodelta 2012 olevan väestöennusteen mukaan kunnan väkiluku kasvaa voimakkaasti ja ylittää 9.000 asukkaan rajan ennen vuotta 2020. Kahden viime vuoden kehitykseen verrattuna ennuste on lähivuosien osalta optimistinen, mutta kokonaisuutena noudattaa kunnan näkemystä asukasluvun tulevasta kehityksestä.

Ikäryhmät	0-4	5-14	15-19	20-34	35-49	50-64	65-79	80-	Yht.
Vuosi 2015	490	1 209	525	1 083	1 709	1 863	1 415	433	8 727
Vuosi 2020	498	1 239	571	1 086	1 709	1 886	1 608	521	9 118
Vuosi 2030	498	1 264	597	1 074	1 802	1 862	1 753	847	9 697
muutos 2012-30	25	118	83	45	89	54	505	442	1 361
%-osuus	5,1	13,0	6,2	11,1	18,6	19,2	18,1	8,7	100,0

Yli 65-vuotiaiden määrä ja suhteellinen osuus kunnan väkiluvusta kasvavat nykyisestä selvästi. Ennusteessa näihin ikäluokkiin kuuluvien määrän prosentuaalinen kasvu vuodesta 2012 vuoteen 2030 on 57,3 %. Kouluikäisten ikäryhmissä on lievää kasvua, mutta alle kouluikäisten määrässä ei juuri tapahdu muutosta.

VÄESTÖN KOULUTUSRAKENNE VUONNA 2011

	15 vuotta täyttäneet	tutkinnon suorittaneet %	keskiaste %	korkea-aste %
Loppi	6 743	62,1	41,5	20,6
Kanta-Häme	146 168	66,4	40,5	25,8
- kaupungit	96 448	66,9	39,8	27,1
- muut kunnat	49 720	65,2	41,9	23,3
Koko maa	4 512 285	67,7	39,5	28,2

Koulutusaste on Lopella hitaasti noussut, sillä vuonna 2000 oli 15 vuotta täyttäneistä henkilöistä tutkinnon suorittaneita 51,1 %, joista keskiasteen tutkinnon suorittaneita 35,0 % ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneita 16,1 %.

Tutkinnon suorittaneiden osuus on Lopella keskimääräistä pienempi. Koulutustason alhaisuutta selittänee se, ettei Lopella ole lukion jälkeisiä opiskelumahdollisuuksia. 1990-luvulla saatu oma lukio lienee osaltaan vaikuttanut koulutustason nousuun.

2.4. Työpaikat ja työllisyys

TYÖTTÖMYYSASTEEN KEHITYS 2000-2013

Vuosi	Loppi, %	Riihimäen seutu, %	Koko maa, %
2000	10,6	12,2	12,9
2005	8,4	10,0	10,6
2008	5,6	7,1	7,6
2009	7,5	9,0	9,8
2010	6,8	9,3	10,0
2011	6,0	8,3	9,1
2012	6,0	8,3	9,4
1-9/2013	6,7	9,4	11,1

Lopen työllisyystilanne on ollut hyvä - kunnan työttömyysaste on ollut helmikuusta 2010 alkaen Hämeen ELY-keskusalueen kunnista matalin ja selkeästi parempi kuin maassa keskimäärin. Lukumääräisesti työttömiä oli syyskuussa 2013 yhteensä 221, joista alle 25-vuotiaita oli 21 ja yli vuoden työttömänä olleita 66. Vuotta aikaisemmin vastaavat luvut olivat 218, 15 ja 47 eli tilanne on myös Lopella hieman heikentynyt.

2.5. Nettomuutto iän mukaan

	0-6	7-14	15-24	25-34	35-64	65-	Yhteensä
2000-04 ka./v	33,2	3,6	-56,6	45,2	42,8	3,4	71,6
2005-09 ka./v	31,8	12,0	-52,4	58,4	36,6	-3,2	83,2
2010	44	-9	-63	37	21	7	37
2011	22	19	-37	48	30	5	87
2012	21	3	-79	35	-8	-2	-30
Yhteensä	412	91	-724	638	440	11	868

Lopelle muuttajat ovat olleet pääosin nuoria lapsiperheitä. Lopelta muutetaan ainakin väliaikaisesti muualle jatko-opiskeluiässä.

2.6. Työpaikat Lopella

Elinkeino	2007	2011
Maa- ja metsätalous	306	246
Teollisuus; Kaivostoiminta; Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto; Vesi-, viemäri- ja jätehuolto	211	218
Rakentaminen	239	246
Kauppa; Kuljetus ja varastointi; Majoitus- ja ravitsemistoiminta	504	513
Informaatio ja viestintä; Rahoitus ja vakuutustoiminta; Kiinteistöala	42	36
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta; Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	177	264
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; Pakollinen sosiaalivak.; Koulutus; Terveys- ja sosiaalipalvelut	539	511
Muut palvelut	67	71
Tuntematon	48	56
YHTEENSÄ	2 133	2 161
Työlliset yhteensä	3 613	3 650
Työpaikkaomavaraisuus %	59,04	59,21

Elinkeinoryhmittely yllä perustuu Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston toimialaluokitukseen. Sitä on muutettu vuonna 2008, minkä johdosta aikaisemmat vertailuluvut ko. ryhmittelyllä puuttuvat.

Työpaikkaomavaraisuus on 2000-luvulla heikentynyt runsaat kolme prosenttia (vuonna 2000 = 63,19 %), mitä osaltaan selittää kunnan asukasluvun kasvu. Työllisten määrä on 2000-luvulla kasvanut 458 hengellä ja kunnassa sijaitsevien työpaikkojen määrä 144:lla. Pääryhmittelyä tarkastellen maa- ja metsätalouden työpaikat ovat 2000-luvulla vähentyneet 130:lla. Eniten on kasvanut palvelusektori, jossa työpaikat ovat lisääntyneet 250:lla 1.395:een. Jalostuksen työpaikat ovat lisääntyneet 45:llä 464:ään.

Muualta vuonna 2011 kävi Lopella työssä 741 henkilöä (vuonna 2000 = 365), mikä on 34,3 % kunnassa olevista työpaikoista (18,1 %). Loppilaisista 2.230 kävi työssä kunnan ulkopuolella, kun määrä vuonna 2000 oli 1.540.

3. KUNNAN TALOUDEN TASAPAINON SÄILYTTÄMINEN

Kunnassa on viime vuosina kiinnitetty runsaasti huomiota kunnan talouden tilan parantamiseen ja tehty myös joukko tervehdyttämistoimia talouden tasapainottamiseksi. Tilannetta on lisäksi helpottanut verotulojen myönteinen kehitys, suotuisa kehitys asiakaspalvelujen ostoissa sekä yleisen korkotason alhaisuus. Tapahtuneen kehityksen myötä kunta on vuonna 2013 tekemässä viidentenä vuonna peräkkäin ylijäämäisen tilinpäätöksen. Talouskehityksen suunnan kääntyminen ei olisi tapahtunut ilman, että hallintokunnat ovat vahvasti sitoutuneet käyttötaloutensa rajaamiseen ja talousarvion mukaiseen toteuttamiseen. Talouden tasapainottamistyössä iso merkitys on ollut kunnan henkilöstön ja päätöksentekijöiden asenteella.

Kunnan strategian keskeisenä kriittisenä menestystekijänä on, että kunnan talous pidetään tasapainossa. Vuoden 2014 talousarvioon ei sisälly erityisiä uusia tervehdyttämistoimia, mutta käyttötalous on käyty tarkasti läpi ja etsitty keinoja, joilla palvelut voidaan tuottaa edullisemmin ja työn tuottavuutta lisätä. Vuoden 2014 talousarvio ja koko taloussuunnitelmakausi on kyetty laatimaan tasapainoon siten kuin jäljempänä tarkemmin läpikäydään. Näin siitäkin huolimatta, että valtionosuusrahoitukseen on tehty ja tehdään lähivuosina lisää mittasuhteiltaan valtavia leikkauksia - suunnitelmakauden lopussa valtionosuuspohjasta on leikattu kahden veroprosentin tuottoa vastaava määrä. Lisäksi selvitysmiehen valmisteltavana olevan valtionosuusudistuksen vaikutuksia kunnan rahoitus pohjaan vuodesta 2015 alkaen ei vielä tiedetä.

Lopen kunnan talouden tasapaino on erittäin herkkä ja tilanne saattaa nopeastikin kääntyä epäedulliseen suuntaan kunnasta riippumattomista syistä. Yleisen talouskehityksen arviointiin kohdistuu merkittäviä epävarmuustekijöitä ja lisäksi mm. terveydenhuollon kuntayhtymien alijäämäisen talouden tasapainottaminen edellyttää jäsenkunnilta lisäpanostuksia, joiden suuruuteen yksittäisen kunnan vaikuttamismahdollisuudet ovat rajalliset. Tämän vuoksi on ensisijaisen tärkeää, että kunnan talous kyetään pitämään tasapainoisena edessä olevista haasteista selviämiseksi. Kunnan velkamäärä ei saa kasvaa, koska yleinen korkotaso tulee jatkossa joka tapauksessa nousemaan ja rasittamaan käyttötaloutta. Pitemmällä tähtäimellä Lopella on väistämättä edessään mittavat haasteet kasvavan vanhusväestön hoidon tarpeisiin ja jo pelkästään siitä on ennakoitavissa työvoiman lisäspaineita ja siten kustannuslisäyksiä.

Kaikki edellä todettu edellyttää kunnan talouden sopeuttamista niukkeneviin resursseihin. Toimintamenoja leikkaavia ja kustannusten kasvua hillitseviä rakenteellisia muutoksia tulee toteuttaa ennakoiluottomasti ja rohkeasti silloin, kun olosuhteet ne mahdollistavat. Kunnan toimintamenoissa talouden todellinen liikkumavara on lakisääteisten palvelujen tuottamisen edellyttämän rahoituksen jälkeen niin pieni, ettei menojen merkittävä leikkaaminen ole mahdollista ilman rakenteellisia muutoksia. Tästä osoituksena on myös se, että kunnan toimintamenoihin käyttämä asukaskohtainen rahamäärä on selvästi alle valtakunnallisen keskitason - vuoden 2012 tilinpäätöstietojen mukaan kunta käytti toimintamenoihin asukasta kohti laskien 1.413 euroa vähemmän kuin samankokoiset kunnat keskimäärin, mikä kokonaisuutena merkitsee noin 11,8 miljoonaa euroa.

Kunnan talouden tasapainottamiseksi tuloverotusta korotettiin vuodelle 2009 0,75 prosenttiyksiköllä. Vuoden 2014 talousarvio on valmisteltu edelleen saman 20,00 tuloveroprosentin mukaan.

Vuoden 2014 talousarvioehdotus on kyetty valmistelemaan tasapainoon taloudelliset realiteetit tunnustaen tiukalla menoraamilla ja tiiviissä vuoropuhelussa hallintokuntien kanssa. Talousarvio ei sisällä minkään olemassa olevan palvelun tai toiminnon lakkauttamista. Talousarvio on saatu tasapainoon toimintoja tehostamalla, työn tuottavuutta lisäämällä ja uusia toimintamalleja käyttöönottamalla. Talouden viime vuosien hyvä kehitys antaa hyvän pohjan talousarviolle. Investointiohjelma on lähivuosien osalta edeltäjiään haasteellisempi, mutta mahdollistaa hallinnassa olevan velkataakan, joka osaltaan tuo myös liikkumavaraa käyttötalouteen. Terveen käyttötalouden kautta investointeja voidaan rahoittaa omalla tulorahoituksella lainarahoituksen sijaan.

Talousarvioehdotus sisältää aikaisempien tervehdyttämisohjelmien noudattamisen, joista hallintokunnittain keskeisimpiä ovat:

Perusturva

- Tulee panostaa toimiin, joiden avulla pystytään vaikuttamaan vähentävästi laitospalvelujen tarpeeseen. Hoitosijoitukset tulee käsitellä moniammatillisessa työryhmässä.
- Asiakkaiden kotiuttamista laitoksista tulee jatkaa olosuhteiden mahdollistaessa ja käyttää edullisempia laitospaikkoja ja perhehoitoa aina, kun se on olosuhteiden puolesta mahdollista.

- Palveluiden ostoja tulee seurata aktiivisesti.
- Pitkäaikaistyöttömien aktivointiin ja työttömien työllistymiseen tähtäävien toimenpiteiden oikea-aikaisuuteen ja oikeaan kohdentumiseen tulee kiinnittää jatkuvasti huomiota. Yhteistyö muiden kyseisen alan toimijoiden kanssa tulee olla tiivistä.
- Toimeentulotuen myöntäminen perustuu lakien ja asetusten lisäksi kunnan sisäisiin ohjeisiin, joita tulee noudattaa aukottomasti. Tavoitteena on, ettei toimeentulotuki muodostu kenenkään pysyväksi toimeentulomuodoksi.

Kasvatus- ja koulutustoimi

- Varhaiskasvatuksessa tulee jatkuvasti pitää huolta siitä, että käytännöt eri päivähoitoalueilla ovat yhdenmukaiset. Päivähoitopaikan tarjoamisessa kunnan aluetta tulee tarkastella kokonaisuutena. Pysyvä päivähoitopaikka tarjotaan lähtökohtaisesti asiakkaan omalta varhaiskasvatusalueelta. Hoitopaikka voidaan tilapäisesti osoittaa muustakin kuin lähimmästä päivähoitoyksiköstä, mikäli se on kokonaisjärjestelyn kannalta perusteltua, esimerkiksi sijaisuus- ja vuorohoitotilanteissa sekä loma-aikoina.
- Perhepäivähoito säilytetään myös jatkossa tärkeänä osana varhaiskasvatuspalvelujen tarjontaa.
- Opetusryhmien muodostamisessa tulee tarkastella nykyistä laajemmin koulualuekokonaisuutta, huomioiden niin toiminnalliset kuin taloudellisetkin perusteet.
- Iltapäivätoiminnan ryhmän perustamisen ryhmäkoko on 10. Ryhmäkokoon lasketaan mukaan myös koulun esioppilaat. Mikäli ryhmäkoko putoaa toimintavuoden aikana alle edellä mainitun rajan, ryhmä lakkautetaan.
- Opettajasijaista voi käyttää lyhyissä sijaistarpeissa harkitusti. Pääosin lyhyet sijaisuudet hoidetaan muiden opettajien toimesta.
- Opetusryhmiä muodostettaessa huomioidaan valtuuston määrittämät ryhmäkokokriteerit. Yleisopetuksen ryhmiä muodostettaessa tulee huomioida pedagogisten näkökohtien rinnalla ryhmäjakojen taloudelliset vaikutukset, mm. vaikutukset opettajien palkkakustannuksiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

- Tapahtuma- ja kulttuuripalvelutuotannossa kiinnitetään huomiota yksikkökustannusten tasoon.

Tekninen toimi

- Kiinteistöhoidossa tulee jatkuvasti kiinnittää huomiota energiatalouden parantamiseen.
- Kiinteistöhuollossa hyödynnetään tukityöllistettyjä ostopalveluiden sijaan.
- Henkilöstön työssä jaksamista tuetaan ja haittatyökorvausten määrää hillitään kuuden viikon työajan-tasotusjaksoon siirtymällä, siihen soveltuvan henkilöstön osalta.

Kunnan oman toiminnan kannalta tarpeeton omaisuus myydään. Myynnistä saatavalla tulolla pienennetään kunnan velkataakkaa joko vähentämällä lainanottoa tai maksamalla pois vanhoja lainoja.

Seuraavat kohteet myydään:

- Räyskälän leirikeskusalue.
- Ävikintie 7:n huoneistot (kaksi päivähoiton käytössä aiemmin ollut asunto-osakehuoneistoa).
- 2-3 vapautuvaa yksittäistä asunto-osakehuoneistoa.

Prammi ja Sajaniemen koulu asetetaan myyntiin, jos nykyiset, voimassa olevat vuokrasopimukset irtisanotaan.

Lisäksi:

- Taksapolitiikan on oltava aktiivista ja siinä tulee pyrkiä kustannusvastaavuuteen maksuasetusten asettamisessa rajoissa.
- Kunnan omistamien tilojen käytöstä peritään aina käyttövuokra, jos tilan maksuttomasta käytöstä ei ole erikseen tehty päätöstä.
- Kunnassa suoritetaan aktiivista sisäistä valvontaa toiminnan laillisuuden, suunnitelmallisuuden, annettujen määräysten ja ohjeiden ja talousarvion noudattamisen varmistamiseksi.

Hallintokuntien tulee kaikessa päätöksenteossaan ja toiminnassaan tiedostaa ratkaisujen taloudelliset seuraamukset ja toimia niin, että talousarviossa asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Tämä tuo tuloksenaan tasapainoisen talouden.

Jos talousarvion tasapainottaminen toimintavuoden aikana tapahtuvien muutosten johdosta sitä edellyttää, voidaan talousarvio avata kesken vuoden.

Tarvitaan vielä usean vuoden myönteinen kehitys ennen kuin taseen tunnusluvuissa saavutetaan valtakunnallinen keskiarvotaso.

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

4.1. Henkilöstömuutokset 2014

Talousarvioehdotukseen sisältyy seuraavat henkilöstömuutokset:

Lisäykset/muutokset vuoteen 2013 verrattuna

Perusturvalautakunnan toimialueella

- Yleisten sosiaalipalvelujen tehtäväalueelle sosiaaliohjaajan toimi 1.8.2014 lukien, tavoitteena ennaltaehkäistä nuorten huostaanottoja ja lisätä koulun, sosiaalitoimen ja terveydenhuollon yhteistyötä.
- Kehitysvammaisten palvelujen tehtäväalueelle lähihoitajan toimi 1.3.2014 lukien perustettavaan kehitysvammaisten nuorten asumisyksikkö Kallioon (entinen Kotomäki).
- Vanhusten palvelujen tehtäväalueella uusi lähihoitajan toimi kotipalvelun yöpartiotoimintaan.
- Vanhusten palvelujen tehtäväalueella Lopen terveysaseman pitkäaikaisosaston siirtyessä terveyskeskuskuntayhtymältä kunnalle perusturvatoimen hallinnon alaisuuteen perustetaan 1.1.2014 lukien seitsemän lähihoitajan tointa ja yksi sairaanhoitajan toimi, joihin sijoitetaan terveyskeskuksen palveluksessa ko. tehtäviä hoitavat ns. vanhoina työntekijöinä. (Valtuusto 3.6.2013, § 56.)

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan toimialueella

- Varhaiskasvatuksen tehtäväalueella lakkautetaan vapautunut perhepäivähoitajan toimi ja perustetaan varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimi.
- Varhaiskasvatuksen tehtäväalueella lakkautetaan vapautunut perhepäivähoitajan toimi ja perustetaan lastentarhanopettajan toimi avoimeen varhaiskasvatukseen 1.8.2014 lukien.
- Perusopetukseen kaksi määräaikaista tuntiopettajan tointa 1.8.2014 lukien.

Vuoden 2013 aikana perustetut virat/toimet

Perusturvalautakunnan toimialueella

- Yleisten sosiaalipalvelujen tehtäväalueelle asumispalveluihin Taarinrinteen tukiasuntoihin kaksi lähihoitajan tointa. (Kunnanhallitus 9.9.2013, § 222.)

Talousarvioehdotukseen sisältyy lisäksi seuraavat nimikemuutokset:

Tehtäväalue	Nykyinen nimike	Uusi nimike
Vanhusten palvelut	vanhustenhuollonjohtaja	vanhuspalvelujen johtaja
Vanhusten palvelut	kotipalvelunohjaaja	kotihoidonohjaaja
Varhaiskasvatus	erityislastentarhanopettaja	varhaiskasvatuksen erityisopettaja

Nimikemuutoksilla ei ole vaikutusta palkkauskustannuksiin.

Talousarvion kohtaan ”Henkilöstö” on kirjattu tehtäväalueittain kunkin tehtäväalueen vakinaiset ja määräaikaiset virat/toimet. Viran/toimen palkkakustannus voi jakautua useammalle eri tehtäväalueelle ja kustannuspaikalle tehtävänkuvauksiin ja työpanoksen kohdentumiseen perustuen. Kukin virka/toimi on merkitty sille tehtäväalueelle, jolle se on perustettu. Tehtäväalueelle, jolle ei ole kirjattu ainuttakaan virkaa/tointa, voi kuitenkin kohdentua palkkakustannuksia henkilöstön tehtävänkuvauksiin perustuen.

5. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS

Käyttötalous

Talousarviorakenteessa maatalouden ohjaus siirretään osaksi kunnanhallituksen alaista keskushallinnon tehtäväaluetta eikä sitä käsitellä omana tehtäväalueenaan, koska kunta ei enää järjestä palveluita omana toimintanaan, vaan ostaa ne Janakkalan kunnalta.

Käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimille.

Valtuustoon nähden sitovia ovat tehtäväalueen määrärahat ja tuloarviot sekä erikseen talousarvion perusteluissa sitoviksi määritetyt tavoitteet. Tehtäväaluekohtaisesti on lisäksi toiminnallisia tavoitteita, jotka on tarkoitettu ohjaamaan toimielimen toimintaa, mutta eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Tavoiteasettelut perustuvat erilliseen Lopen kunnan strategiaan, joka on kunnan toimintaa valtuustokauden ja pidemmälläkin aikavälillä ohjaava asiakirja.

Talousarvion perusteluissa on erikseen todettu ne tehtävät tai kustannuspaikat, jotka toimivat nettoyksikköinä eli niiden määrärahan sitovuustaso on tulojen ja menojen erotus.

Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut ovat ohjeellisia, hallintokuntien tulee noudattaa perusteluissa kuvattua toiminnallista linjaa. Myös talousarviossa esitetyt mittarit ja tunnusluvut ovat ohjeellisia eivätkä valtuustoon nähden sitovia.

Kuel-maksun eläkemenoperusteinen osuus kirjataan aiheutumisperusteen mukaan tehtäväalueille Kuntien eläkevakuutukselta saatavan erittelyn mukaan. Kunnanhallituksella on valtuudet päättää tämän kirjaamiskäytännön mahdollisesti edellyttämistä määrärahasiirroista tehtäväalueiden välillä talousarvion toteutumaseurannan helpottamiseksi.

Toimielimen velvollisuutena on laatia valtuuston hyväksymän talousarvion pohjalta käyttösuunnitelma, jolla tehtäväalueen määräraha jaetaan tulosyksiköille ja kustannuspaikoille, sekä päättää toimialueellaan sitovuudesta ja käyttövaltuuksista.

Talousarvion käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä lautakunnat voivat vahvistaa hallinnonala-kohtaisia toiminnallisia tavoitteita, joiden toteutumista lautakunta itse seuraa.

Investointiosa

Nimetyille kohteille myönnetyt määrärahat ovat perusteluosassa mainituin täydennyksin valtuustoon nähden hankekohtaisesti sitovia seuraavasti:

1. Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset
2. Irtain omaisuus toimielinikohtaisesti
3. Talonrakennus hankeryhmäkokonaisuuksina, erikseen peruskorjaus- ja muutostyöt kokonaisuutena
4. Liikenneväylät
5. Ympäristötyöt sekä urheilu- ja liikuntapaikat
6. Lopen vesilaitos

Kunkin toimielimen tulee talousarvion käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä vahvistaa investointimäärärahan jakamisen eri kohteille talousarviovalmistelussa käytössä olleen yksityiskohtaisemman erittelyn pohjalta.

Raportointi

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja lautakunnille kuukausittain tuloslaskelmatasolla. Valtuustolle raportoidaan neljän kuukauden välein osavuositarkastuksilla, joista viimeinen on tilinpäätös.

Hallintokunnilla on käyttöoikeuksiensa kautta jatkuva mahdollisuus toimialueensa talousarvion toteutumisen seurantaan ja raportointiin.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa esitetään kokonaistalouden keskeiset erät: varsinaisen toiminnan tulot ja menot, verotulot, valtionosuudet sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Tuloslaskelmaosan menoista korkomenojen yhteismäärä on valtuustoon nähden sitova määräraha. Vastavasti tuloista ovat verotulot, valtionosuudet ja korkotulot valtuustoon nähden sitovia tuloarvioita.

Rahoitussuunnitelmaosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka menot rahoitetaan.

Valtuustoon nähden sitovan erän muodostaa rahoitustarpeen kattamiseksi otettavien pitkäaikaisten lainojen enimmäismäärä.

6. TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA

6.1. Tuloslaskelma

		TP 2012 €	TA 2013 €	TA 2014 €	TS 2015 €	TS 2016 €
Toimintatuotot	+	8 701 684	8 448 820	8 913 380	8 940 050	8 958 360
Valmistus omaan käyttöön	+	23 748	58 500	58 000	58 000	58 000
Toimintakulut	-	45 606 137	47 983 750	49 118 230	49 602 860	50 190 190
Toimintakate		-36 880 704	-39 476 430	-40 146 850	-40 604 810	-41 173 830
Verotulot	+	24 980 591	25 670 900	26 339 000	27 278 700	27 934 300
Valtionosuudet	+	15 659 981	15 850 000	15 941 700	15 645 000	15 567 000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	+	78 651	75 200	48 100	48 100	48 100
Muut rahoitustuotot	+	29 351	10 000	11 000	11 000	11 000
Korkokulut	-	363 300	396 400	453 500	456 500	448 500
Muut rahoituskulut	-	2 763	11 500	6 700	6 700	6 700
Vuosikate		3 501 806	1 721 770	1 732 750	1 914 790	1 931 370
Poistot käyttöomaisuudesta	-	1 311 597	1 604 530	1 692 200	1 776 970	1 915 520
Satunnaiset erät						
Tilikauden tulos		2 190 209	117 240	40 550	137 820	15 850
Tilikauden yli-/alijäämä		2 190 209	117 240	40 550	137 820	15 850

Suunnitelmakauden talous on lähtökohdiltaan niukasti ylijäämäinen. Talousarvion tuloslaskelman yksityiskohtainen erittely on jäljempänä.

Vuosikate

Vuosikate osoittaa, minkä verran kunta pystyy omalla tulorahoituksella kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneita kuluja eli poistoja ja investointeja. Tasapainoisen talouden yksi keskeinen tunnusmerkki on, että vuosikate riittää poistoihin, jotka puolestaan vastaavat korvausinvestointien määrää. Talousarvioehdotuksessa vuosikate riittää kattamaan poistot, mutta ei riitä investointeihin, mikä lisää lainanottotarvetta. Saavutetun talouden tasapainotilanteen vakiinnuttaminen edellyttää taloudellisten perusteiden pitämistä tärkeänä osana päätöksentekoa sekä tarkkaa taloudenpitoa, jota tukee kunnan myönteisen yleisen kehityksen jatkuminen ja siinä mm. väestökehityksen kääntyminen jälleen positiiviseksi.

Verotulojen ja valtionosuuksien kehittymisellä on keskeinen vaikutus kunnan rahoitus pohjaan ja niiden osalta tarkastelu on myöhemmin erikseen.

Laskelma on suunnitelmavuosien osalta tehty vuoden 2014 kustannustasossa inflaation vaikutusta huomioimatta. Palkkauskustannusten ja asiakaspalvelujen ostojen vuotuisiksi reaalikasvuksi on arvioitu 0-2 %.

Poistot

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on poistojen laskennassa huomioitu valtuuston vuonna 2012 hyväksymä poistosuunnitelma, mikä selvästi lisää poistojen määrää ja siten kiristää käyttötaloutta.

6.2. Rahoituslaskelma

	TP 2012 €	TA 2013 €	TA 2014 €	TS 2015 €	TS 2016 €
Tulorahoitus					
Vuosikate(+/-)	3 501 806	1 721 770	1 732 750	1 914 790	1 931 370
Satunnaiset erät (+/-)					
Tulorahoituksen korjauserät (+/-)	-158 453	-250 000	-150 000	-150 000	-500 000
Tulorahoitus yhteensä	3 343 353	1 540 240	1 572 550	1 764 790	1 431 370
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit (-)	-2 580 641	-3 810 760	-3 663 600	-3 112 000	-1 580 000
Rahoitusosuudet investointeihin (+)	142 000	10 000		70 000	210 000
Käyttöomaisuuden myyntituotot (+)	792 484	250 000	150 000	150 000	500 000
Investoinnit	-1 646 157	-3 550 760	-3 513 600	-2 892 000	-870 000
Varsinainen toiminta ja investoinnit netto	1 697 196	-2 078 990	-1 930 850	-1 127 210	561 370
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	3 500 000	2 000 000	4 000 000	3 000 000	1 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-5 417 791	-4 379 763	-4 339 609	-3 606 729	-2 686 673
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+)		2 000 000			
Lyhytaikaisten lainojen vähennys (-)			-500 000	-500 000	-1 000 000
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	616 819	2 458 753	2 770 459	2 233 939	1 625 303
Rahoitustoiminnan kassavirta	-1 300 972	2 078 990	1 930 850	1 127 210	-561 370
Kassavarojen muutos	396 224				
Lainakanta 31.12.	16 229 614	15 849 851	15 010 242	13 903 513	11 716 840
Lainamäärä euroa/as.	1 947	1 900	1 787	1 643	1 372
Asukasluku	8 336	8 340	8 400	8 460	8 540

Laskelmassa on vuoden 2013 pitkäaikaisten lainojen lisäys korjattu talousarviosta poiketen siten kuin se toteutuu.

Eri vuosien asukasluvut perustuvat Tilastokeskuksen vuoden 2012 ennusteen mukaiseen kehitykseen.

Rahoituslaskelma osoittaa velkamäärän laskevan suunnan säilyttämisen olevan mahdollista, mikäli talouden yleinen kehitys on ennakoitun mukainen ja kunnan oma talous pidetään perusteiltaan tiukkana. Kunnan oma tulo-rahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan investointien määrää, joten tällä mittarilla suunnitelmakauden talous ei täysin ole tasapainossa.

Kunta tarvitsee tulokseltaan ylijäämäisiä tilinpäätöksiä, jotta lainamäärä saadaan pidettyä laskevana ja sen myötä kunnan taserakennetta ja talouden tunnuslukuja paremmaksi.

6.3. Verotulot

Taloussuunnitelma perustuu seuraavaan verotulokertymän arvioon:

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Kunnallisvero	22 471 874	23 125 900	23 281 000	24 168 000	24 917 500
- tuloveroprosentti	20,00	20,00	20,00	20,50	20,50
Kiinteistövero	1 538 763	1 515 000	1 955 000	1 974 600	1 994 300
Yhteisövero	969 954	1 030 000	1 103 000	1 136 100	1 022 500
YHTEENSÄ	24 980 591	25 670 900	26 339 000	27 278 700	27 934 300

Kunnallisverotuloa ennakoidaan kertyvän vuonna 2013 hieman yli budjetoidun, mikä antaa hyvän lähtökohdan talousarvion tasapainottamiselle. Talousarvioehdotuksessa on pyritty huomioimaan epävarmuus yleisessä talouskehityksessä ja laskenta perustuu valtakunnantasoisten talousodotusten pohjalta tehtyyn kuntakohtaiseen arvioon varovaisuuden periaatteet huomioiden. Talousarvio edellyttää 0,6 %:n kasvua vuoden 2013 ennakoituun toteutumaan, kun koko maan tasolla kasvuarvioksi on esitetty 1,4 %.

Taloussuunnitelmavuosille ennustetaan nykytiedoin noin 1-2 prosentin reaalikasvua, jota kunnan väestökehitys lisäksi tukee. Taloussuunnitelmaa ei saatu tasapainotettua ilman tuloveroprosentin korotusta, vaan laskenta perustuu vuodesta 2015 alkaen 20,50 prosentin tuloveroon. Veronkorotuksen tuotolla katetaan valtionosuusrahoitukseen tulevat lisäleikkaukset.

Yhteisöveroissa tapahtui vuonna 2012 raju pudotus maailmanlaajuisen taloustaantumun seurauksena. Kehityssuunta on vuodesta 2013 alkaen kääntynyt ja talousarviovuodelle laskennassa ennakoidaan 5,0 %:n kasvua. Arviossa on ennakoitu, että yhteisöverokannan alentamisesta 24,5 prosentista 20 prosenttiin aiheutuva verotulojen vähentyminen kompensoidaan hallitusohjelman mukaisesti kunnille täysimääräisesti. Kuntien ryhmäosuuden tilapäinen korotus poistuu nykyikäymin vuoden 2016 alusta lukien ja tämä on huomioitu laskennassa. Talousarvioehdotus noudattelee perusteiltaan yleistä arviota yhteisöverotulojen kehityksestä.

Kiinteistöveron osalta laskenta sisältää valtuuston päätöksen mukaisesti yleisen kiinteistöveroprosentin korotuksen vuodesta 2014 alkaen. Lisäksi on huomioitu maan hallituksen esitykseen perustuen kiinteistöjen verotusarvoihin tulevat korotukset, jotka lisäävät veron tuottoa. Tämän jälkeen suunnitelmavuosille ei sisälly merkittävää muutosta.

Koiraveroa ei peritä suunnitelmakaudella.

6.4. Valtionosuudet

Kuntien valtionosuusjärjestelmä on uusittu vuoden 2010 alusta. Tällöin kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen yhdistettiin sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset, esi- ja perusopetuksen 6-15-vuotiaiden ikäluokan mukaan määräytyvät laskennalliset kustannukset, yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset, asukaskohtainen taiteen perusopetus ja kuntien kulttuuritoimi sekä entinen yleinen valtionosuus. Tämän ns. yhden putken järjestelmän ulkopuolella on opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoitus, joka sisältää mm. aamu- ja iltapäivätoiminnan, kansalaisopistotoiminnan, liikunta- ja nuorisotyön sekä ylläpitäjäjärjestelmän mukaisen toisen asteen koulutuksen eli Lopella lukion.

Valtionosuusuudistuksessa suurimmat muutokset tapahtuivat esi- ja perusopetuksen rahoituksessa, jossa siirryttiin ns. ylläpitäjäjärjestelmästä kotikunnan mukaisiin ikäluokan perusteella määräytyviin valtionosuuksiin. Samalla otettiin käyttöön keskitetysti laskettavat kotikuntakorvaukset niiden oppilaiden osalta, jotka suorittavat esi- tai perusopetusta muussa kunnassa kuin omassa kotikunnassaan.

Talousarvioehdotuksessa valtionosuudet on huomioitu valtion budjettiesityksen ja muiden talousarvion valmisteluvaiheessa käytettävissä olevien tietojen ja arvioiden perusteella, jotka pohjautuvat hallitusohjelmaan lisättyinä hallituksen vuosien 2012 ja 2013 kehysriihissään päättämällä lisäleikkauksilla. Vuonna 2014 valtionosuusleikkausten määrä on 209 euroa asukasta kohden eli runsaat 1,7 miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 1,5 tuloveroprosentin verotulokertymää. Valtionosuusleikkausten määrää lisää se, että kehysriihipäätöksen mukaan vuoden 2014 opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksessa jäädytetään rahoituslain mukaiset indeksikorotukset toisena vuonna peräkkäin.

Vuoden 2014 peruspalvelujen valtionosuusperusteisiin tehdään valtion budjettiesityksen mukaan 2,4 %:n suuruinen indeksitarkistus. Vuosina 2001-2007 tehdyt vajaat indeksitarkistukset säilyvät myös jatkossa kuntien rasitteena valtionosuutta vähentävinä, samoin muut aikaisemmin päätetyt vähennykset ja lisäykset vaikuttavat jatkossakin valtionosuuden määrään. Lisäksi valtionosuusperusteissa kunnille kompensoidaan lainsäädännöstä johtuvat verotulomenetykset ja tältä osin Lopelle kompensoidaan valtionosuuksissa vuosien 2010-2013 verotulomenetyksiä 1.477.320 euroa. Vuoden 2014 valtion budjetin kautta tulevista lisäyksistä ja vähennyksistä ei tässä vaiheessa ole käytettävissä yksityiskohtaisia laskelmia, mutta ennakoitujen laskelmien mukaan niiden kokonaisvaikutus lisää kunnan saamaa valtionosuutta noin 67.000 euroa, sisältäen mm. jäteveron tuoton siirtämisen kuntasektorille, jonka perusteella korvataan alustavan laskelman mukaan 12,97 euroa asukasta kohti.

Alustavat vuoden 2014 valtionosuuden määräytymisperusteet on tiivistetty liitteenä olevaan laskelmaan. Siinä laskentaperusteena on käytetty tiedossa olevia yksikköhintoja ja vuoden 2013 valtionosuuspäätöksen mukaisia kertoimia. Varsinaiset valtionosuuspäätökset tehdään joulukuun 2013 lopussa.

Valtionosuusjärjestelmää ollaan uudistamassa hallitusohjelman mukaisesti ja uudistusta valmistelevalle selvitysmiehelle on määrätty lopullinen ehdotuksensa joulukuun 2013 loppuun mennessä. Mikäli uudistus etenee suunnitellusti, uusi lainsäädäntö tulee voimaan vuonna 2015. Uudistuksen tarkoituksena on jälleen mm. järjestelmän yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen sekä kannustavuuden parantaminen. Kun nykyjärjestelmässä valtionosuuteen vaikuttavia määräytymiskriteereitä on yli 50, niiden määrän on uudessa järjestelmässä tarkoitus vähentyä alle kymmeneen. Valtionosuusjärjestelmän uudistuksen kuntakohtaisia laskelmia ei vielä ole julkistettu, mutta valmistelun aikana tehtyjen ennakkolaskelmien perusteella uudistuksella tulee olemaan kuntakohtaisesti merkittäviäkin vaikutuksia.

6.5. Lainakanta

Valtuusto vahvisti vuodelle 2013 kunnanhallituksen lainanottovaltuuksiksi 4 miljoonaa euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa on nostettu 2 miljoonaa euroa, mikä merkitsee, että pitkäaikaisen lainan määrä vähenee lähes 2,4 miljoonaa euroa. Myös lyhytaikainen lainoitus huomioiden lainakanta on tilinpäätöksessä noin 1.900 euroa asukasta kohti eli hieman vähemmän kuin edellisessä tilinpäätöksessä (1.947 €/as). Velkaantuneisuuden laskeva suunta on kunnan strategisen linjauksen mukainen ja kunta on tällä hetkellä myös valtakunnan keskiarvoa vähemmän velkaantunut.

Vuoden 2014 talousarviossa on varattu ulkoisiin korkomenoihin 430.000 euroa. Korkotasoa on jo pitkään ollut historiallisen alhaisella tasolla. Talousarvion valmisteluajankohtana korkotason odotetaan säilyvän talousarviovuoden alkupuoliskon nykytasolla ja senkin jälkeen kääntyvän vuoden loppua kohden vain loivaan nousuun. Lainan lyhennykset tulevat olemaan noin 4.340.000 euroa eli lainojen hoitoon käytetään talousarviovuonna kaikkiaan noin 4,8 miljoonaa euroa.

Rahoituslaskelman mukaan kunnan lainarahan tarve vuonna 2014 on noin 4.000.000 euroa. Kunnan velkamäärä laskee myös suunnitelmakaudella.

6.6. Talousarvion yhteenveto vuodelle 2014

	TP 2012 €	TA 2013 €	TA 2014 €	Kasvu %
Keskusvaalilautakunta				
Tulot	24 012		12 000	100,0
Menot	-35 147		-11 150	100,0
Netto	-11 135		850	100,0
Tarkastuslautakunta				
Menot	-21 128	-27 650	-26 700	-3,4
Kunnanhallitus				
Tulot	1 850 625	2 139 280	2 093 340	-2,1
Menot	-3 521 315	-4 010 120	-4 010 710	0,0
Netto	-1 670 690	-1 870 840	-1 917 370	2,5
Ympäristö- ja rakennuslautakunta				
Tulot	143 509	176 850	203 800	15,2
Menot	-287 604	-323 050	-338 760	4,9
Netto	-144 095	-146 200	-134 960	-7,7
Perusturvalautakunta / Terveystieteidenhuolto				
Menot	-13 504 327	-14 309 150	-14 240 000	-0,5
Perusturvalautakunta / Sosiaalitoimi				
Tulot	2 043 822	1 996 290	2 200 700	10,2
Menot	-9 493 000	-10 279 220	-11 165 940	8,6
Netto	-7 449 178	-8 282 930	-8 965 240	8,2
Kasvatus- ja koulutuslautakunta				
Tulot	1 050 639	877 090	1 028 110	17,2
Menot	-13 235 497	-13 599 740	-13 833 490	1,7
Netto	-12 184 858	-12 722 650	-12 805 380	0,7
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta				
Tulot	139 719	119 500	141 800	18,7
Menot	-1 141 613	-1 209 190	-1 223 900	1,2
Netto	-1 001 895	-1 089 690	-1 082 100	-0,7
Tekninen lautakunta				
Tulot	3 473 107	3 198 310	3 291 630	2,9
Menot	-4 366 506	-4 157 160	-4 267 580	2,7
Netto	-893 399	-958 850	-975 950	1,8

	TP 2012 €	TA 2013 €	TA 2014 €	Kasvu %
Käyttötalous yhteensä				
Tulot	8 725 433	8 507 320	8 971 380	5,5
Menot	-45 606 137	-47 915 280	-49 118 230	2,5
Toimintakate	-36 880 704	-39 407 960	-40 146 850	1,9
Verotulot	24 980 591	25 670 900	26 339 000	2,6
Valtionosuudet	15 659 981	15 850 000	15 941 700	0,6
Rahoitustulot	108 002	85 200	59 100	-30,6
Rahoitusmenot	-366 063	-407 900	-460 200	12,8
Rahoitus, netto	-258 062	-322 700	-401 100	24,3
Tulot yhteensä	49 474 006	50 113 420	51 311 180	2,4
Menot yhteensä	-45 972 200	-48 323 180	-49 578 430	2,6
Vuosikate	3 501 806	1 790 240	1 732 750	-3,2

Talousarvioehdotuksen mukaan kunnan käyttötalousmenoista hieman yli puolet eli 51,3 % on kohdistettu perusturvalautakunnan toimialueelle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämiseen. Toimielintasolla suurin on perusturvalautakunnan alainen terveydenhuolto, joka koostuu pääosin sairaanhoitopiirin ja terveyskeskuksen kuntayhtymien maksuosuuksista. Sen osuus käyttötalousmenoista on 29,9 %. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan menoihin on kohdistettu 28,4 % ja perusturvalautakunnan alaisen sosiaalitoimen menoihin 21,5 %. Muiden toimielinten osuudet jäävät alle yhdeksän prosentin.

TOIMIELIN: KESKUSVAALILAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: VAALIT

Perustehtävä

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien sekä kansanäänestyksen järjestelytehtävät.

TALOUSARVIO 2014

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	24 012		12 000		12 060	
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	35 147		11 150		11 180	11 290
Toimintakate	-11 135	0	850		880	-11 290
Poistot ja arvonalentumiset						

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Vuonna 2014 toimitetaan europarlamenttivaalit, vuonna 2015 eduskuntavaalit ja vuonna 2016 kunnallisvaalit.

TOIMIELIN: TARKASTUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: TARKASTUSTOIMI

Perustehtävä

Kuntalain 9. luvussa on määritelty tarkastustoimen tehtävät, joita lautakunta ja tilintarkastaja toteuttavat:
 Tarkastuksen organisointi sekä tavoitteiden toteutumisen ja talouden tilan arviointi (Kuntalaki 71 §).
 Hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen laillisuuden sekä valtionosuusperusteiden oikeellisuuden ja sisäisen valvonnan toimivuuden varmistaminen (Kuntalaki 73 § ja 75 §).

TALOUSARVIO 2014

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	21 128	27 650	26 700	-3,4	26 890	27 160
Toimintakate	-21 128	-27 650	-26 700	-3,4	-26 890	-27 160
Poistot ja arvonalentumiset						

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS

TALOUSARVIO 2014

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Kunnan veroprosentit pysyvät kohtuullisina verrattuna saman kokoluokan kuntien veroprosentteihin	Kunnallisvero-% ja kiinteistövero-%:t ovat keskimääräisellä tasolla, vertaa saman kokoluokan kunnat	Kunnanjohtaja
2. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Kunnan taloudelliset toimintaedellytykset pidetään kunnossa ja varmistetaan sillä kuntalaisten tarpeita vastaava palvelurakenne ja -verkosto	Talouden tunnuslukujen paraneminen = matala toimintakulujen kasvu-%, vuosikate vähintään poistojen suuruinen (= tulos vähintään 0, mielellään ylijäämäinen), omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus	Talusojohtaja
	Kunnan palvelut ovat saatavilla oikeaan aikaan, oikeassa paikassa. Kunnassa otetaan käyttöön ns. asiakasraati-käytäntö (pilottina kotipalvelu + lukio)	Asiakasraati-käytäntö luotu / prosessikuvaus ja pilottiraadit toiminnassa	Kunnanjohtaja Johtoryhmä
3. Mahdollistamme monipuolisen yritystoiminnan	Kunnan työpaikka-omavaraisuus kasvaa	Työpaikkojen lukumäärä (kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna)	Kehittämispäällikkö
	Silmänkannon markkinointisuunnitelma on valmis ja tonttihinnat on määritelty. Alueen sisäisen kunnallistekniikan rakentaminen käynnistyy.	Markkinointisuunnitelmaa toteutetaan	Kehittämispäällikkö

Suoritetun yritysvaikutusten arvioinnin perusteella seuraavilla sitovilla tavoitteilla on yritysvaikutuksia:

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Yritysvaikutukset	Asteikko -3 - +3
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Kunnan veroprosentit pysyvät kohtuullisina verrattuna saman kokoluokan kuntien veroprosentteihin	Veroprosentit ovat kilpailutekijä kuntien välillä. Verrokkikuntia merkittävästi korkeammat veroprosentit vähentävät yritysten investointi- ja sijoittumis- halukkuutta.	+2
2. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Kunnan taloudelliset toimintaedellytykset pidetään kunnossa ja varmistetaan sillä kuntalaisten tarpeita vastaava palvelurakenne ja -verkosto	Taloudelliset toimintaedellytykset ja toimivat peruspalvelut ovat merkittäviä vetovoimatekijöitä ja vaikuttavat yritysten toimintaedellytyksiin sekä asiakaskäyttämiseen.	+2

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Yritysvaikutukset	Asteikko -3 - +3
3. Mahdollistamme monipuolisen yritystoiminnan	Kunnan työpaikka-omavaraisuus kasvaa	Lisääntyneet työpaikat luovat toimintaedellytyksiä palvelualueille ja synnyttävät alihankintaketjuja jne. Verotulojen kasvu lisää kunnan toimintaedellytyksiä. Työpaikkojen lisääntyminen omassa kunnassa vähentää kaupallista asiointia muualla.	+2
	Silmänkannon markkinointisuunnitelma on valmis ja tonttihinnat on määritelty. Alueen sisäisen kunnallistekniikan rakentaminen käynnistyy.	Silmänkannon yritysalueen merkitys on kunnalle erittäin suuri uusien työpaikkojen ja kasvavien verotulojen kautta. Silmäkanto heijastuu myös tonttikauppaan, omakotirakentamiseen, palvelutuotantoon ja luo siten myös kerrannaistyöpaikkoja.	+3

Yritysvaikutusten toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.

Henkilöstöhallinto - koskee koko kuntaa, kaikkia hallintokuntia

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Osaava ja kehittyvä henkilöstö	Henkilöstön osaamisesta ja ammattitaidon ajantasaisuudesta huolehditaan	Kehityskeskustelut toteutettu sataprosenttisesti	Hallintopäällikkö Esimiehet
	Johtamisosaamista kehitetään (ml. ikäjohtaminen)	Henkilöstökysely/ esimiesosaaminen, ikäjohtamisen periaatteet sisällytetään osaksi henkilöstöohjelmaa	Hallintopäällikkö Esimiehet
2. Työhyvinvoinnin edistäminen	Työuria vahvistetaan ja työssä jaksamista tuetaan joustokäytäntein (tehtäväkierto, työkokeilu, vuorotteluvapaa, palkaton vapaa, osa-aikaeläke)	Sairauspoissaolopäivien määrä laskee, eläköitymisikä nousee	Esimiehet
	Syrjinnän ja kiusaamisen suhteen nollatoleranssi	Kiusaamistapausten määrä (henkilöstökysely/ Etelä-Suomen aluehallintovirasto)	Hallintopäällikkö Koko työyhteisö

Tehdyn tarkastelun perusteella henkilöstöhallinnon sitovilla tavoitteilla ei ole yrittäjyysvaikutuksia.

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS

TEHTÄVÄALUE: KESKUSHALLINTO

Perustehtävä

Huolehtia osaltaan kunnan kehittämisestä, edunvalvonnasta ja johtamisjärjestelmän toimivuudesta sekä kunnan resursseista, joita tarvitaan kunnan kehittämisessä, viranomaistoimintojen hoidossa ja kunnan palvelutuotannossa.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Sähköistä asiointia lisätään, paperitulosteiden tuottamista vähennetään	Uudet sähköisen asioinnin toimintamallit Tulostetun paperin määrä (alenee vrt. vuoteen 2013) Langaton internet-yhteys toimii kunnantalolla ja koulukeskuksessa	Kunnanjohtaja Johtoryhmä
	Kunnan henkilöstön palveluasenne korostuu kaikessa työnteossa	Sisäisen ja ulkoisen palvelutyytyväisyyden taso (asiakaspalvelukyselyt)	Kunnanjohtaja Johtoryhmä
	Kunnan eri hallinnonalojen pääprosessit on kuvattu	Valmiit prosessikuvaukset	Kunnanjohtaja Johtoryhmä
	Kunnan valmiussuunnitelma päivitetään	Kunnan sisäinen valmiusharjoitus toteutettu Päivitetty ja hyväksytty valmiussuunnitelma	Kunnanjohtaja Johtoryhmä
2. Mahdollistamme muonipuolisen yritystoiminnan	Kunnan ja loppilaisten yrittäjien/yrittäjäjärjestöjen yhteistyö ja yhteydenpito on joustavaa ja tehokasta	Yrittäjille suunnattu asiakastytyväisyyskysely, kyselyn tulos	Kehittämis- päällikkö
	Silmänkannon yritysalueen käytännön markkinointitoimenpiteet on käynnistetty	Silmänkannon markkinointi ja tiedottaminen sekä toteutetut toimenpiteet (markkinointimateriaali, potentiaalisten asiakkaiden kontaktointi, järjestetyt markkinointitilaisuudet)	Kehittämis- päällikkö
	Tehokas kuntamarkkinointi ja seudun yhteismarkkinointi	Markkinointitoimenpiteet ja osallistuminen seudulliseen (ylikunnalliseen) markkinointiin Ylikunnallisesti toteutettu markkinointi vähintään vuoden 2013 tasolla, edellyttää maakunnallisen hankerahoituksen toteutumista	Kehittämis- päällikkö
3. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Kunnan velkamäärä pysyy suunnitelmakaudella enintään vuoden 2013 tasolla	Velkaantuneisuuden tunnusluku	Talusojohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	139 226	114 030	122 440	7,4	113 450	114 050
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	1 578 421	1 771 570	1 768 070	-0,2	1 764 100	1 781 030
Toimintakate	-1 439 194	-1 657 540	-1 645 630	-0,7	-1 650 650	-1 666 980
Poistot ja arvonalentumiset	8 785	25 420	36 740	44,5	42 110	32 500

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	10	10	10	10

Perustetut virat/toimet (10):

Kunnanjohtaja, talousjohtaja, kehittämisspäällikkö, asuntosihteeri, pääkirjanpitäjä, laskentasihteeri, palvelusihteeri (4).

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Käsitellyt maaseutuhallinnon tukihakemukset, kpl	1.709	1.302	1.300	1.300	1.300
Maksettu maatalouden tuki, M€	4,8	4,7	4,7	4,7	4,7
Kunnan velkamäärä/asukas	1.947	1.900	1.787	1.643	1.372
Käytetyn tulostuspaperin määrä, kopiot A4 / kunnantalo, kpl	582.340	581.500	576.500	575.000	573.000

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Vuoden 2014 aikana toteutetaan kuntaliitosselvitys Riihimäen kaupungin ja Hausjärven kunnan kanssa. Lisäksi selvitetään sosiaali- ja terveystoimen toiminnallisen ja hallinnollisen integraation toteuttamisvaihtoehdot. Päätökset hallinnollisista rakenneuudistuksista tehdään vuoden 2014 loppuun mennessä.

Räyskälän leirikeskukseen ja sitä ympäröivän kaavoitetun maa-alueen tulevia käyttö- ja hyödyntämismahdollisuuksia selvitetään ”Uudenlaista vapaa-ajanasumista Räyskälään” -selvityshankkeen avulla. Selvitystyön tuloksia hyödynnetään Räyskälän ranta-asemakaavan mahdollisessa päivitystyössä ja alueen markkinoinnissa.

Valtion vähentäessä haja-asutusalueiden joukkoliikenteen tukemiseen suuntaamaansa rahoitusta vaarana on, että kunnan rahoitusosuudet linjavuoroliikenteen tukemiseen kasvavat nykyisten liikennöinti-sopimusten päättyessä, mikäli linjavuoroliikenteen määrä halutaan säilyttää nykyisellä tasolla.

Keskitetyt palvelut toimii nettoyksikkönä, sisältää seuraavat kustannuspaikat:

- Hallintopalvelut
- Talouspalvelut
- Neuvonta- ja laitepalvelut
- Atk
- Suunnittelu
- Asuntoasiat

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS

TEHTÄVÄALUE: HENKILÖSTÖHALLINTO

Perustehtävä

Lopen kunnan keskitettyyn henkilöstöhallintoon ja henkilöstöpolitiikan kehittämiseen sisältyvät keskitetty henkilöstökoulutus, yhteistoiminta, työsuojelu, työterveyshuolto sekä tyky-toiminta. Toimialaan kuuluvat myös työllistäminen ja palkkavaraukset.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Osaava ja kehittyvä henkilöstö	Esimies- ja hankintaosaamisen vahvistaminen valmennuksen, opastuksen ja esimiesinfojen avulla	Esimiesvalmennus toteutettu vuoden 2014 aikana Henkilöstökysely vuoden 2014 lopussa	Hallinto-päällikkö
	Henkilöstön osaamisen ja koulutustarpeen kartoittaminen osana kehityskeskustelua	Kehityskeskustelut käyty sataprosenttisesti Suunnitelmat osaamisen vahvistamiseksi tehty	Hallinto-päällikkö Esimiehet
2. Työhyvinvoinnin edistäminen	Henkilöstöohjelman laatiminen sekä menetelmien ja käytännön toimenpiteiden maastouttaminen, sisältäen ikäjohtamisen	Hyväksytty henkilöstöohjelma Henkilöstökysely 2014 Sairauspoissaolojen määrä vrt. 2013 ja 2014	Hallinto-päällikkö Esimiehet
	Henkilöstöhallinnon ohjeiden päivittäminen, ml. rekrytointi- ja perehdyttämishojeet	Päivitetyt, hyväksytyt ohjeet Lähtövaihtuvuus Palvelussuhteen pituus irtisanoutuessa	Hallinto-päällikkö
	Tyky-toimintasuunnitelman 2014-2015 laatiminen ja toteuttaminen	Hyväksytty suunnitelma Suunnitelman mukaiset tapahtumat toteutettu / tyky-toiminnan käyttöaste	Hallinto-päällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	59 048	121 000	121 000	0,0	121 000	121 000
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	605 759	617 160	628 200	1,8	631 400	637 500
Toimintakate	-546 711	-496 160	-507 200	2,2	-510 400	-516 500
Poistot ja arvonalentumiset						

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	2	2	2	2

Perustetut virat/toimet (2): Hallintopäällikkö, henkilöstösihteeri.

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Kunnan työterveydenhuollon kustannusnousua pyritään hillitsemään panostamalla ennalta ehkäiseviin toimiin, työhyvinvointiin ja esimiestyön laatuun.

Talousarviossa on varattu määräraha loppilaisten nuorten kesätyöllistymisen tukemiseen.

Yritys/organisaatio voi saada tukea palkkakustannuksiin 400 €/nuori.

Tuen saamisen ehtona on vähintään kolme viikkoa kestävä työsuhde.

Työhyvinvointia ja työkykyä ylläpitävää toimintaa koordinoi hallintopäällikön johdolla toimiva, kunnan henkilöstön keskuudesta nimetty tyky-ryhmä.

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS
 TEHTÄVÄALUE: MAANKÄYTTÖ JA KAAVOITUS

Perustehtävä

Huolehtia kunnan alueen suunnitelmallisesta maankäytöstä yleiskaavoituksen ja asemakaavoituksen avulla siten, että kunnan alueen asumisen, yrittämisen, erilaisten palvelutoimintojen ja vapaa-ajan toiminta- ja sijoittumisedellytykset pystytään turvaamaan arvostaen ja huomioiden kunnan luonto- ja kulttuuri-maisemalliset arvot.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Mahdollistamme monipuolisen yritystoiminnan	Silmänkannon työpaikka-alueen tiesuunnitelma on tehty ja kaava on hyväksytty	Valmis risteysuunnitelma, hyväksytty kaava	Maankäyttö-päällikkö
2. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Kaikista kunnan taajamista myydään/vuokrataan kaavoitettuja omakotitontteja	10 myytyä/vuokrattua tonttia	Maankäyttö-päällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	42	3 000	3 000	0,0	3 020	3 040
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	71 549	78 960	59 230	-25,0	59 410	60 000
Toimintakate	-71 507	-75 960	-56 230	-26,0	-56 390	-56 960
Poistot ja arvonalentumiset						

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	1	1	1	1

Perustetut virat/toimet (1): Maankäyttöpäällikkö.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Myydyt/vuokratut omakotitontit	7	2	10	13	15

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Kevään 2014 aikana toteutetaan kunnan omat tonttimarkkinat.

Silmänkannon työpaikka-alueen kaavoitusprosessia ja kehittämistoimia koordinoi kunnan virkamiehistä ja luottamushenkilöistä koottu työryhmä. Työryhmän koollekutsujana ja esittelijänä toimii kehittämisspäälikkö.

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS
 TEHTÄVÄALUE: MAA- JA METSÄTILAT

Perustehtävä

Metsätalouden harjoittaminen talousmetsien osalta metsätaloussuunnitelman mukaisesti mahdollisimman hyvää taloudellista tulosta tehden. Kaava-alueiden puistometsiä hoidetaan luonto- ja virkistysarvoja sekä moninaiskäyttöä korostaen ja kuntalaisten toiveita kuunnellen.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Isokorkean ulkoilualueen reuna-alueen hakkuun (kuviot 10, 11, 12, 13 ja 13.1) toteuttaminen ja uuden puuston istuttaminen	Hakkuun nettotuotto 105.000 €	Kunnanjohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	398 630	412 000	350 000	-15,0	350 660	351 320
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	91 465	93 550	85 600	-8,5	86 270	87 110
Toimintakate	307 166	318 450	264 400	-17,0	264 390	264 210
Poistot ja arvonalentumiset						

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Isokorkean ulkoilualueen reuna-alueelle istutetaan hakkuun jälkeen lehti- ja havupuita niin, että alueelle muodostuu vuosien saatossa lähivirkistysalueena toimiva monimuotoinen metsä.

Vanhakosken alueelta ostetulle VL-alueelle istutetaan vuoden 2014 aikana yhteistyössä metsänhoito-yhdistyksen kanssa jalopuita (tammia, vaahteroita, jalostettuja kuusia).

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS

TEHTÄVÄALUE: RUOKAPALVELUT

Perustehtävä

Tuottaa monipuolista, terveellistä ja maistavaa ruokaa asiakkaille taloudellisesti ja asiakaslähtöisesti sekä ohjata oikeisiin ruokatottumuksiin ja -tapoihin.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Perustehtävän taloudellinen toteuttaminen	Ruokalistat, budjetin toteutuminen, asiakaspalaute	Ruokapalvelupäällikkö
	Uuden esikoulun keittiön toiminnan käynnistäminen/vakiinnuttaminen	Toiminta suunnitelmien mukainen	Ruokapalvelupäällikkö
	Lopen terveysaseman keittiön toiminnan tarkastelu/sopeuttaminen vuodeosastolla tapahtuvien muutosten mukaiseksi	Keittiötoiminta vakiinnutettu	Ruokapalvelupäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	1 253 678	1 489 250	1 496 900	0,5	1 504 360	1 511 820
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	1 174 121	1 448 880	1 469 610	1,4	1 470 310	1 479 130
Toimintakate	79 557	40 370	27 290	-32,4	34 050	32 690
Poistot ja arvonalentumiset	19 340	39 880	47 930	20,2	47 960	41 840

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	21	22	22	22
Työllistetyt ja muut	1	1	1	1

Perustetut virat/toimet (22):

Ruokapalvelupäällikkö, ruokapalveluvastaava (3), keittäjä (2), ruokapalvelutyöntekijä (13), palveluvastaava (3).

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Kotipalveluaterioiden tarjonnan huomattava supistaminen syksystä 2014 lukien kotipalvelun ateriapalvelun päättymisen johdosta.

Vuoden alussa toimintansa aloittavassa uudessa Muksumäki-päiväkodissa on jakelukeittiö, ruoka valmistetaan keskuskeittiö Kasarissa. Vaikutukset ruokapalveluihin ovat vähäiset, koska sillä ei ole vaikutusta esimerkiksi valmistettavien aterioiden määrään.

TOIMIELIN: YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2014

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Asiakaspalvelun laatu paranee: päätösten ja työn sisällön laatua kehitetään	Jatkuva asiakaspalauttejärjestelmä on käytössä. Keskimääräinen lupapäätöksen käsittelyaika on 1 kk.	Johtava rakennustarkastaja
2. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Kunta tukee ja osallistuu vesienhoitotahojen toimintaan, vesistöjen tilaa koskevien päämäärien saavuttamiseksi	Loppijärven lisätutkimukset käynnistyneet / osittain valmistuneet: tutkimustulosten perusteella on laadittu lista ja aikataulu hoitotoimenpiteistä	Ympäristöpäällikkö
	Rakennetun ympäristön tila siistiytyy	Rakennettua ympäristöä koskeva tarkastuskierroskäytäne luotu, vuoden 2014 kierroksen huomiot raportoitu ja tarkastustulosten seuranta käynnistetty	Ympäristöpäällikkö Johtava rakennustarkastaja

Ympäristö- ja rakennuslautakunnan suorittaman yritysvaikutusten arvioinnin perusteella seuraavilla sitovilla tavoitteilla on yritysvaikutuksia:

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Yritysvaikutukset	Asteikko -3 - +3
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Asiakaspalvelun laatu paranee: päätösten ja työn sisällön laatua kehitetään	Hyvä asiakaspalvelu voi vaikuttaa lievästi positiivisesti vetovoimatekijänä yrityksille. Sujuvat ja avoimet lupaprosessit voivat edistää yritysmyönteisyyttä. Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi ovat usein yrityksen ensimmäisiä kontakteja kuntaan.	+1
2. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Kunta tukee ja osallistuu vesienhoitotahojen toimintaan, vesistöjen tilaa koskevien päämäärien saavuttamiseksi	On vaikutuksia vesienhoidossa tarvittavien hankintojen harkintaan. Vaikuttaa myös tarpeeseen käyttää ulkopuolisia palveluja. Parhaassa tapauksessa vetovoimatekijänä on hyviin vesistöihin tukeutuvan yrittäjyyden liiketoimintamahdollisuuksien paraneminen.	+1
	Rakennetun ympäristön tila siistiytyy	Jotkut yritykset voivat kokea siivousvaatimukset kielteisenä asiana toimintansa kannalta. Kiinteistön siivoaminen jätteistä aiheuttaa yrityksille työ-, kuljetus- ja jätteenkäsittelykustannuksia.	-1

Yritysvaikutusten toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.

TOIMIELIN: YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Neuvonta ja ohjeistus päivitetty	Rakennusluvan hakuohje, savupiippu/tulisijaohje, maalämpöohje ja jätevesiohje päivitetään	Johtava rakennustarkastaja Ympäristöpäällikkö
	Taksojen ajantasaisuus	Suoritetaan rakennusvalvontataksan, ympäristönsuojeluviranomaisen taksan ja maainestaksan vuositarkastelu	Johtava rakennustarkastaja Ympäristöpäällikkö
	Ympäristö- ja rakennuslautakunnan tehtäväkokonaisuuden kartoitus	Henkilöstön tehtävien kartoitus ja tarvittaessa uudelleen priorisointi	Johtava rakennustarkastaja Ympäristöpäällikkö

TOIMIELIN: YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: RAKENNUSVALVONTA

Perustehtävä

Rakentamisen ohjaaminen siten, että saavutetaan mahdollisimman onnistunut rakennushanke käyttäjän ja ympäristön kannalta katsoen ja siten, että rakentaminen tapahtuu lainsäädännön, rakentamismääräysten, kaavoituksen ja tasapuolisen kohtelun vaatimusten mukaisesti.

TALOUSARVIO 2014

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	112 393	141 100	164 200	16,4	165 030	165 860
Valmistus omaan käyttöön	3 104	1 000	1 000	0,0	1 000	1 000
Toimintakulut	156 078	174 470	185 810	6,5	186 060	187 860
Toimintakate	-40 581	-32 370	-20 610	-36,3	-20 030	-21 000
Poistot ja arvonalentumiset	7 480	3 840	5 560	44,8	3 640	3 640

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	3	3	3	3

Perustetut virat/toimet (3): Johtava rakennustarkastaja, rakennustarkastaja, palvelusihteeri.

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Vuoden 2014 kesäksi ei rakennusvalvontaan palkata kesätyöntekijää.

Lopen kunnan strategian mukaisesti hakemusten käsittelyaika on keskimäärin yksi kuukausi.

TOIMIELIN: YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: YMPÄRISTÖNSUOJELU

Perustehtävä

Hoitaa ne tehtävät, jotka laissa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (6 §) on asetettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväksi.

TALOUSARVIO 2014

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	28 012	34 750	38 600	11,1	38 790	38 980
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	131 526	148 580	152 950	2,9	153 380	154 860
Toimintakate	-103 514	-113 830	-114 350	0,5	-114 590	-115 880
Poistot ja arvonalentumiset		3 640		-100,0		

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	2,5	2	2	2

Perustetut virat/toimet (2): Ympäristöpäällikkö, palvelusihteeri.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2014

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Avopalvelujen kehittäminen	Varhaisen puuttumisen yhtenäisen toimintamallin luominen perusturvatoimen sekä kasvatus- ja koulutus-toimen kesken, tavoitteena nollatoleranssi koulusta erottamisten suhteen	Nuorten poissaolot koulusta vähenevät vuoteen 2013 verrattuna. Nuorten poissaolotilasto: ei pitkäkestoisia poissaoloja (tavoitteena 0 koulusta erottamista), 13-17-vuotiaiden huostaanottojen määrä vähenee	Johtava sosiaalityöntekijä Perusturva-johtaja
	Yhteinen kotihoito	Kotisairaanhoidon sairaanhoitaja ja kotipalvelunohjaaja muodostavat yhdessä kotihoitoa johtavan työparin Yhteinen toiminta-suunnitelma valmis ja kotihoitotiimien sisäinen vastuunjako selvä ja työnjako tasapuolinen	Kotipalvelunohjaaja Vanhuspalvelujen johtaja

Perusturvalautakunnan suorittaman yritysvaikutusten arvioinnin perusteella seuraavilla sitovilla tavoitteilla on yritysvaikutuksia:

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Yritysvaikutukset	Asteikko -3 - +3
1. Avopalvelujen kehittäminen	Varhaisen puuttumisen yhtenäisen toimintamallin luominen perusturvatoimen sekä kasvatus- ja koulutus-toimen kesken, tavoitteena nollatoleranssi koulusta erottamisten suhteen	Tavoitteella on vain hyvin lieviä positiivisia vaikutuksia yrittäjyyteen. Mahdolliset vaikutukset tulevat lähinnä kuntakuvan kautta. Jos tavoitteessa onnistutaan oikein hyvin, se voi näkyä nuorison lisääntyneenä hyvinvointina ja ilkeiden ym. vähenemisenä katukuvassa.	+1
	Yhteinen kotihoito	Vaikutukset yrittäjyyteen ovat lievästi negatiiviset. Jos yhteinen kotihoito onnistuu hyvin ja pystyy vastaamaan asiakaskunnan tarpeisiin, ei yksityisten yritysten työpanosta tarvita täydentämään kunnallisia palveluja.	-1

Yritysvaikutusten toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/TERVEYSTOIMI

TEHTÄVÄALUE: TERVEYDENHUOLTO

Perustehtävä

Huolehtia perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluiden saatavuudesta kunnan osoittamien taloudellisten resurssien puitteissa.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Hoitotakuun toteutuminen	Hoitoonpääsyaika	Perusturvajohtaja
2. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Terveydenhuollon ja perusturvan yhteistyö	Asiakastyytyväisyyskysely Henkilöstökysely koskien yhteistyön toimivuutta ja kehittämiskohteita	Perusturvajohtaja
	Toimiva perusterveydenhuolto	Terveydenhuoltopalvelujen saatavuus	Perusturvajohtaja
	Oikea hoidon porrastus	Sakkomaksut 0 €	Perusturvajohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	13 504 327	14 309 150	14 240 000	-0,5	14 517 820	14 803 120
Toimintakate	-13 504 327	-14 309 150	-14 240 000	-0,5	-14 517 820	-14 803 120
Poistot ja arvonalentumiset						

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Lopen perusterveydenhuollosta vastaa Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä. Lopen kunta kuuluu Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiriin (erikoissairaanhoidon) ja käyttää sekä Kanta-Hämeen keskussairaalan Riihimäen yksikön että Hämeenlinnan yksikön palveluja sekä jonkin verran Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) palveluja.

Kuntayhtymät laativat itse strategiansa ja asettavat tavoitteensa toiminnalleen sekä seuraavat niiden toteutumista.

Kuntayhtymien operatiivista johtamista seuraa kunnanjohtaja ja perusturvajohtaja osallistumalla terveyskeskuskuntayhtymän kuntalaskutuksen ohjaus- ja seurantaryhmään sekä erikoissairaanhoidon tilaajarenkkaan työskentelyyn. Lopen kunnan ja terveyskeskuskuntayhtymän operatiivisen johdon yhteistyö on tiivistä, lähes viikoittaista.

Vuoden 2014 aikana jatketaan Riihimäen terveyskeskuksen kuntayhtymän vision täytäntöönpanoa sekä palveluiden ja palveluverkon kehittämistä.

Vuoden 2014 aikana toteutetaan sote-integraatioon tähtäävä selvitystyö, kuntaliitosselvityksen rinnalla. Lopen ja Hausjärven kunnat osallistuvat Riihimäen kaupungin kutsumana kaupungin sisäiseen sote-strategiatyöhön. Riihimäen seutukunnan toiminnallista sote-yhteistyötä pyritään tiivistämään Riihimäen kaupungin sote-strategiatyön kautta.

Kunta osallistuu terveydenhuollon organisaatioiden päätöksentekoon edustajiensa välityksellä yhtymähallitus- (ja -valtuusto) työskentelyn kautta.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/SOSIAALITOIMI

TEHTÄVÄALUE: YLEISET SOSIAALIPALVELUT

Perustehtävä

Vastata koko sosiaalitoimen hallinnosta sekä tuottaa ja järjestää kuntalaisten tarvitsemat sosiaalihuollon palvelut.
--

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Avopalvelujen kehittäminen	Taarinrinteen uusi tuetun asumisen yksikkö on laadukas ja kustannustehokas	Yksikkö täynnä koko vuoden Ostopalvelukustannukset laskevat vuoden 2013 tasosta Asiakaskyselyn tulokset	Perusturvajohtaja Johtava sosiaalityöntekijä
2. Työhyvinvoinnin edistäminen	Työhyvinvointi lisääntyy sosiaalitoimen henkilöstön keskuudessa 2014-2016	Sairauspoissaolojen väheneminen 2013-> 2016 Työtyytyväisyys lisääntynyt (kysely) Kotipalvelun työhyvinvointi ym. hankkeen hyvien käytäntöjen levittäminen koko sosiaalitoimeen 2016 mennessä	Perusturvajohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	68 083	53 800	170 200	216,4	170 930	171 660
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	2 050 654	2 150 850	2 571 970	19,6	2 618 530	2 651 440
Toimintakate	-1 982 571	-2 097 050	-2 401 770	14,5	-2 447 600	-2 479 780
Poistot ja arvonalentumiset			2 000		2 670	2 670

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	10	13	13	13

Perustetut virat/toimet (13):

Perusturvajohtaja, johtava sosiaalityöntekijä, sosiaalityöntekijä (2), työllisyyskoordinaattori, perhetyöntekijä (2), sosiaaliohjaaja (2), lähihoitaja (2), palvelusihteeri (2).

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat vuoden aikana	128	120	125	130	135
Kodin ulkopuolelle sijoitettuja vuoden aikana	27	17	17	17	17
% alle 18-vuotiaista loppilaisista 31.12.	0,91	0,77	0,77	0,77	0,77
Perhehoitoon sijoitettujen määrä 31.12.	9	10	11	12	15
Perhekoti- tai laitoshoidon sijoitettujen määrä 31.12.	9	7	6	5	4
Jälkihuollon piirissä olevien määrä vuoden aikana	11	7	10	10	10
Perheneuvolan suoritteet vuoden aikana (suoritteen hinta x €)	624 x 87	561 x 90	600	600	600
A-klinikan suoritteet vuoden aikana (suoritteen hinta x €)	451 x 67	441 x 72	445	445	445
Päihdehuollon asumispalvelu-asiakkaat 31.12.	0	0	3	3	3
Lastenvalvojan tekemät sopimukset	138	145	145	145	145
Asumispalvelussa (ostopalvelu) 31.12. aikuissosiaalityön asiakkaita	12	13	8	8	8
Palvelusuunnitelmat, % vammaispalvelun asiakkaista		100	100	100	100
Asiakassuunnitelmat, % aikuissosiaalityön asiakkaista		100	100	100	100

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Itsenäiseen asumiseen suuntaavan tuetun yksikön sekä kuntouttavan päivätoiminnan perustaminen Kunta on varannut asiakkailleen kirkonkylästä rivitalon, jossa on neljä asuntoa (3 h+k). Taloon voidaan ottaa seitsemän asukasta. Asukkaat maksavat itse vuokransa ja ateriat. Palvelun tuottaa kunta omana työnä. Asumisen lisäksi asiakkaille tarjotaan päivätoimintaa toimintakeskus Kuuselan tiloissa. Päivätoimintaan ei palkata erillistä toiminnan vetäjää, vaan toimintaa pyöritetään asumispalveluihin palkattujen työntekijöiden voimin.

Kuntouttava luokka

Lopen kunnan alueella on oppilaita, joilla on tarve kuntouttavaan pienluokkatoimintaan osana perusopetusta ajalla 1.8.2013-31.5.2015. Kuntouttava luokka on perustettu koulun ja sosiaalitoimen yhteistyönä. Resursseina on erityisluokanopettaja, koulunkäyntiavustaja ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Perusturvatoimen vastuulla on sairaanhoitajasta aiheutuvat kustannukset. Sairaanhoitajan työpanosta käytetään myös tuetun asumisyksikön toiminnassa.

Sosiaaliohjaaja

Yläasteikäisten nuorten intensiiviseen ohjaukseen ja varhaiseen tukeen palkataan 1.8.2014 alkaen sosiaaliohjaaja, joka toteuttaa ja kehittää toimintamallia, jolla pyritään vähentämään poissaoloja koulusta ja ehkäisemään huostaanottoja.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/SOSIAALITOIMI

TEHTÄVÄALUE: KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUT

Perustehtävä

Kehitysvammaisten palveluiden tarkoituksena on edistää ja tukea kehitysvammaisen asiakkaan hyvinvointia eri elämäntilanteissa, rohkaista toimimaan itsenäisesti voimavarojensa mukaan ja pyrkiä mahdollistamaan asuminen, työskentely ja vapaa-ajantoiminta omassa elinympäristössä.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Avohuollon kehittäminen	Kunnan asumis- ja avopalveluja kehitetään	Oman kunnan asumispalvelujen piirissä olevien osuus kasvaa vrt. 2013 (% kaikista kehitysvammaisten palveluiden asumispalvelujen piirissä olevista henkilöistä)	Johtava sosiaalityöntekijä

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	112 741	138 200	175 500	27,0	176 100	176 700
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	1 514 862	1 766 250	1 798 320	1,8	1 825 690	1 851 470
Toimintakate	-1 402 121	-1 628 050	-1 622 820	-0,3	-1 649 590	-1 674 770
Poistot ja arvonalentumiset	8 459	8 870	9 090	2,5	9 090	9 090

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	11	14	14	14

Perustetut virat/toimet (14): Sosiaaliohjaaja (2), ohjaaja (3), lähihoitaja (9).

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Omaishoidontuen piirissä asiakkaita vuoden aikana	9	7	10	10	10
Hoitopäivän hinta / Mäntykoti	138	141	153	153	153
Erityishuolto-ohjelma (EHO): Vuoden aikana laaditut/päivitetyt		15	20	20	20
Palvelusuunnitelmat % palvelun piirissä olevista kehitysvammahuollon asiakkaista		98	100	100	100

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Vanhusten ryhmäasunto Kotomäen käyttötarkoitus muutetaan vuoden 2014 aikana siten, että vanhukset siirtyvät sosiaalitoimen muihin yksiköihin ja Kotomäki vapautuu kehitysvammaisten nuorten asumisyksiköksi.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/SOSIAALITOIMI

TEHTÄVÄALUE: VANHUSTEN PALVELUT

Perustehtävä

Järjestää ja/tai tuottaa ikäihmisten tarvitsemat kotihoidon palvelut, tukipalvelut, asumispalvelut, päiväkeskustoiminnan, tehostetun palveluasumisen, laitoshoidon, ikäihmisten neuvontapalvelut ja muistipalvelut sekä myöntää vanhusten omaishoidontuen.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Avopalvelujen kehittäminen	Ateriapalvelussa otetaan käyttöön kustannustehokkaat vaihtoehdot	Kustannukset ja vaihtoehdot selvitetty ja otettu käyttöön Ateriapalvelun nettokustannukset laskevat nykyisestä tasosta	Vanhuspalvelujen johtaja
	Vanhusten sauna-/kylvetyspalvelujen käytäntö uudistuu ja tehostuu	Palvelusta vastaa yksityinen palveluntuottaja ja kotipalvelusta vapautuu yhden lähihoitajan työpanosta vastaava määrä muuhun kotihoidon asiakastyöhön Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset	Vanhuspalvelujen johtaja
	Kotihoidon yöpartio toiminta mahdollistaa vanhuksen asumisen omassa kodissa entistä pitempään	Ympäri vuorokautisen palveluasumisen piirissä olevien asukkaiden määrä ei kasva vuoden 2013 tasosta (9 % yli 75 v) Palveluasumisessa asuvien keski-ikä kasvaa eli asumispalveluihin tullaan yhä vanhempana	Vanhuspalvelujen johtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	1 580 220	1 537 290	1 593 000	3,6	1 598 950	1 599 000
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	4 732 787	4 959 320	5 676 210	14,5	5 687 090	5 722 710
Toimintakate	-3 152 567	-3 422 030	-4 083 210	19,3	-4 088 140	-4 123 710
Poistot ja arvonalentumiset	67 864	66 230	72 370	9,3	82 180	79 520

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	64	71	71	72

Perustetut virat/toimet (71):

Kotipalvelu: Kotihoidonohjaaja, ohjaustoiminnan artonomi, lähihoitaja (25), kotiavustaja.

Hoivakoti Eedilä: Vanhuspalvelujen johtaja, sairaanhoitaja (vastaava), sairaanhoitaja, lähihoitaja (21), kuntahoitaja, hoitoapulainen (2), palvelusihteeri.

Hoivakoti Salmela: Sairaanhoitaja, lähihoitaja (6).

Harjukoti: Sairaanhoitaja, lähihoitaja (7).

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Omaishoidontuen saajat, % yli 75-vuotiaista loppilaisista (tavoite: 5-6 %)	55	63	68	73	78
Omaishoidontuki €/saaja	3.454	3.800	3.900	4.000	4.100
Säännöllisen kotipalvelun asiakkaiden määrä/työtunnit	80/13265	87/13100	90/13300	95/13350	100/13365
Säännöllisen kotihoidon piirissä, % / yli 75-vuotiaat (tavoite 14 %)	21,4 / 147	14 / 101	14 / 107	14 / 109	14 / 115
Tilapäisen kotipalvelun asiakkaiden määrä/työtunnit vuoden aikana	28/14	48/91	50/30	54/35	58/45
Kotipalvelun hinta, €/tunti	55	52	53	54	55
Kotipalvelu: asiakkaan luona tehdyn työn osuus kokonaistyöajasta, % (valtakunnallinen tavoite: 60 %)	36	40	50	60	60
Vanhusten päiväkeskushoitopäivät	1.100	1.470	1.500	1.500	1.500
€/päiväkeskushoitopäivä	97	98	100	102	104
Käyttöaste: Hoivakoti Eedilä	100,3	100	100	100	100
€/hoitopäivä (ei sisällä kiinteistökuja)	107	107	108	109	110
Käyttöaste: Hoivakoti Salmela	104	100	100	100	100
€/hoitopäivä	105	107	108	109	110
Käyttöaste: Hoivaosasto Harjukoti (14 paikkaa)			100	100	100
€/hoitopäivä					

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Kotihoidon yöhoito

Yöhoidon avulla tuetaan asiakkaita selviytymään pitempään omassa kodissaan ja vähennetään tarvetta siirtyä palveluasumiseen. Yövalvontaan vapautuu kunnan sisältä kahden työntekijän työpanos vanhusten kylvetyspalveluiden organisointiuudistuksen ja sijaisresurssien uudelleen kohdentamisen myötä. Kotihoidon yöhoito edellyttää yhtä uutta toimea. Yövalvoja vastaa muiden tehtäviensä ohella jatkossa myös turvapuhelinhälytyksiin.

Kotipalvelun ja kotisairaanhoidon yhdistäminen kotihoidoksi

Tavoitteena on tiimien toiminnan integroiminen ja sairaanhoidollisen osaamisen lisääminen. Sairaanhoitajat toimivat tiiminvetäjinä, jolloin sairaanhoitajien työpanoksesta nykyistä suurempi osa kohdentuu kaikille kotihoidon asiakkaille. Työssä mahdollisesti esiintyviä päällekkäisyyksiä voidaan samalla vähentää.

Tukipalvelukäytäntöjen uudelleen järjestäminen

Tavoitteena on saada kotihoidon henkilöstön työaika säännölliseen kotihoitotyöhön ja vähentää tukipalvelujen menoja. Kylvetyspalveluihin pyritään saamaan ulkopuolinen palveluntuottaja. Näin vapautetaan 5 lähihoitajan työpäivää viikossa muuhun kodinhoitoapuun.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/SOSIAALITOIMI

TEHTÄVÄALUE: MUU LAITOSHOITO

Perustehtävä

Järjestää ammatillinen perhehoito tai laitoshoidon huostaan otetuille lapsille tai nuorille sekä järjestää päihdeongelmaisten hoitajakset.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Avopalvelujen kehittäminen	Huostaan otetut lapset/nuoret sijoitetaan ensisijaisesti perhehoitoon	Lastensuojelun laitos- ja perhekotihoitoon käytetyt kustannukset laskevat Käyttöpäivät laskevat	Johtava sosiaalityöntekijä

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	40 194	20 000	22 000	10,0	22 120	22 240
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	643 757	789 000	570 000	-27,8	581 320	592 870
Toimintakate	-603 563	-769 000	-548 000	-28,7	-559 200	-570 630
Poistot ja arvonalentumiset						

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Lastensuojelulain perusteella perhekoti- tai laitoshoidon sijoitetut henkilöt 31.12.	9	8	5	3	3
Päihdehuollon kuntoutusjaksoilla asiakkaita	3	7	7	7	9
Turvakotijaksoja / €/jakso	2 / 1.539	1 / 2.000	1 / 2.000	1 / 2.000	1 / 2.000

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/SOSIAALITOIMI

TEHTÄVÄALUE: TOIMEENTULOTURVA

Perustehtävä

Edistää henkilön ja perheen itsenäistä selviytymistä ja turvata viimesijainen toimeentulo. Kuntouttavan työtoiminnan tavoite on avata pitkään työttöminä olleille väylä työhön tai työvoimahallinnon ensisijaisiin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin. Kuntouttavan työtoiminnan toteuttamista ohjaa Laki kuntouttavasta työtoiminnasta (189/2001).

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Avopalvelujen kehittäminen	Kunnan omat ja ostetut työllistämispalvelut toimivat tehokkaasti	HRAKSin tuottaman kuntouttavan työtoiminnan tehokas käyttö (käyttöpäivät / ostetut päivät) Kunnan Kela-maksuosuus pysyy vuoden 2013 tasolla	Johtava sosiaalityöntekijä/työllisyyskoordinaattori

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	242 583	247 000	240 000	-2,8	240 000	240 000
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	550 939	613 800	619 140	0,9	620 150	621 670
Toimintakate	-308 356	-366 800	-379 140	3,4	-380 150	-381 670
Poistot ja arvonalentumiset						

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	1	1	1	1
Työllistetyt ja muut	1	1	1	1

Perustetut virat/toimet (1): Aikuissosiaalityönohjaaja.

Määrääjäksi täytetyt virat/toimet (1): Puistotyöntekijä (työllistetty).

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toimeentulotuen asiakasperheet	177	235	250	250	250
Tuen määrä: €/asiakasperhe	1.895	1.820	2.000	2.000	2.000
Kuntouttavassa työtoiminnassa asiakkaita vuoden aikana	60	40	75	75	75

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Kuntouttavan työtoiminnan palvelut ostetaan Hyvinkään-Riihimäen Seudun Ammattikoulutussäätiö HRAKSilta

Kuntouttava työtoiminta on kunnan järjestämisvastuulla oleva lakisääteinen sosiaalipalvelu pitkäaikais-työttömille (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001). Lopella kuntouttavan työtoiminnan piirissä on kuukausittain keskimäärin 37-40 asiakasta. Kuntouttava työtoiminta on syksyyn 2013 asti järjestetty pääsääntöisesti kunnan omana toimintana. Pitkäaikaistyöttömien määrä lisääntyy työttömyyden kasvun myötä ja lisäksi valtakunnan tasolla on suunniteltu kunnan työmarkkinatuen osarahoitusvastuun rajan laskemista 500 työttömyyspäivästä 300 työttömyyspäivään. Osarahoitusvastuu tarkoittaa, että kunta maksaa tulevaisuudessa työmarkkinatukea yli 300 päivää saaneiden henkilöiden työmarkkinatuen kustannukset puoliksi valtion kanssa.

Kunta on tehnyt Hyvinkään-Riihimäen Seudun Ammattikoulutussäätiön HRAKS kanssa ostopalvelusopimuksen kuntouttavasta työtoiminnasta (minimikustannus 48.000 euroa/vuosi). Sopimus on voimassa määräaikaisena 30.6.2015 saakka ja jatkuu sitten toistaiseksi voimassa olevana.

TOIMIELIN: KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2014

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Kehittyvä, toimiva ja turvallinen kasvatus ja koulutus	Kolmiportaisen tuen prosessien toimivuuden kehittäminen	Vakiintunut tiedonsiirto lapsen siirtyessä päivähoitomuodosta toiseen tai esiopetukseen, prosessikuvaus laadittu. Toimintamallin vakiinnuttaminen kaikkiin perusopetuksen kouluihin	Päiväkodinjohtaja Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Rehtorit
	Kiusaamistapauksia ei esiinny lukiossamme. Keskeyttämisten määrä alle valtakunnallisen keskiarvon. Ylioppilaskirjoitukset läpäistään keskimääräistä useammin	Tilasto kiusaamistapauksista. Keskeyttäneiden määrä. Ylioppilaskirjoituksissa hyväksytyin arvosanan saaneiden määrä	Lukion rehtori
2. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi	Yhteydenpito koulun ja huoltajien/ opiskelijoiden välillä on riittävän tehokasta. Opintososiaaliset palvelut vastaavat kasvaneita haasteita. Asiakasraati käytössä	Huoltaja/opiskelijakyselyt keväällä 2014 Asiakasraadın toimintakuvaus	Lukion rehtori
3. Tasavertaisuus ja monipuolisuus varhaiskasvatus- ja koulutustyössä	Lapsen sovittelutaitojen harjaannuttaminen. Kasvattajat osaavat tukea lapsen ratkaisutaitoja	Henkilöstö ottanut käyttöön Miniverso-toimintamallin. Kysely lapsille	Päiväkodinjohtaja Lastentarhanopettajat
	Oppilashuoltotyön kehittäminen	Säännölliset OHR-vuosisuunnitelman mukaiset kokoukset Nuorten poissaolot vähenevät, vrt. 2013	Kasvatus- ja koulutusjohtaja Varhaiskasvatuspäällikkö
	Avoimen varhaiskasvatuksen aloittaminen kerhotoimintana	Kerhotoiminta on alkanut kaikissa kasvatusalueiden päiväkodeissa	Varhaiskasvatuspäällikkö
	Opetussuunnitelmatyön aloittaminen, toteutetaan seudullisena	OPS-työn suunnittelu käynnissä ja organisointitapaamiset toteutuneet (lukumäärä ja tapaamisten laadullinen toteuma)	Kasvatus- ja koulutusjohtaja Rehtorit
4. Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi	Opetushenkilöstön tietoteknisen osaamisen kohottaminen	Koulutustapahtumien määrä, tietotason kartoitus	Rehtorit

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suorittaman yritysvaikutusten arvioinnin perusteella sitovilla tavoitteilla ei ole yritysvaikutuksia.

TOIMIELIN: KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: VARHAISKASVATUS

Perustehtävä

Lasten ja perheiden hyvinvointi. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota perheiden tarpeita vastaavaa, lapsen kasvua ja kehitystä tukeva pedagogista toimintaa, sekä oppimis- ja hoitoympäristö.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi	Päivähoitohenkilöstön hyvä pedagoginen ja kasvatuksellinen vuorovaikutus	Työtyytyväisyyskysely, asiakastytyväisyyskysely Henkilöstö osallistuu kasvatuksellisen vuorovaikutuksen koulutuksiin, kuten Miniverso	Päiväkodinjohtaja Henkilöstö
2. Lasten ja perheiden hyvinvointi Lasten ja perheiden hyvinvointi	Yksityisen päivähoidon omavalvonta	Jokainen yksityinen hoitaja on laatinut omavalvontaohjelman	Varhaiskasvatuspäällikkö
	Päivähoidon laatutyö on aloitettu oppimis- ja toimintaympäristön turvallisuuden kehittämiseksi	Asiakastytyväisyyskysely, henkilöstö osallistuu oman työympäristönsä turvallisuuden ja toimivuuden kehittämiseen saavuttamalla laatukriteerit	Varhaiskasvatuspäällikkö Päiväkodinjohtajat

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	656 433	649 330	693 660	6,8	697 130	700 610
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	4 184 101	4 301 080	4 362 550	1,4	4 350 170	4 382 710
Toimintakate	-3 527 668	-3 651 750	-3 668 890	0,5	-3 653 040	-3 682 100
Poistot ja arvonalentumiset	111 450	158 140	156 470	-1,1	156 470	156 470

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	87,5	88	88	88

Perustetut virat/toimet (88):

Varhaiskasvatuspäällikkö, päiväkodinjohtaja (3), varhaiskasvatuksen erityisopettaja (2), lastentarhanopettaja (15), lastenhoitaja (37), lastenhoitaja (resurssihoitaja) (2), erityisavustaja (3), ryhmäavustaja (5), perhepäivähoitaja (19), palvelusihteeri.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Päivähoidon piirissä, kpl 31.12 / alle 3-vuotiaat	51	85	60	65	70
Päivähoidon piirissä, kpl 31.12 / 3-5-vuotiaat	212	220	220	230	230
Päivähoidon piirissä, % 31.12. / alle 3-vuotiaista	19	19	19	20	20
Päivähoidon piirissä, % 31.12. / 3-5-vuotiaista	64	55	65	68	68
Hoitopäiviä päiväkodeissa vuoden aikana	57.756	55.300	60.000	61.000	61.000
Hoitopäiviä perhepäivähoidossa vuoden aikana	7.524	11.000	6.000	6.000	6.000
Hoitopäiviä ryhmäperhepäivä- hoidossa vuoden aikana	3691	1500	--	--	--
Päiväkotihoito, hoitopäivän hinta	47	50	49	49	49
Perhepäivähoito, hoitopäivän hinta	54	67	60	60	60
Ryhmäperhepäiväkoti, hoitopäivän hinta	66	67	--	--	--
Muilta kunnilta ostetut palvelut, kpl 31.12.	2	3	3	3	3
Muille kunnille myydyt palvelut, kpl 31.12.	2	3	3	3	3
Lapsia yksityisessä päivähoidossa, kpl 31.12.	33	33	35	35	35
Kotihoidontuen saajia, kpl 31.12.	110, lapsia 194	112, lapsia 190	110	110	110
Loppi-lisää saavat perheet, kpl 31.12.	43	57	57	57	57

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Vuoden alussa otetaan Kirkonkylällä käyttöön uusi päiväkotiyksikkö Muksumäki. Uuteen päiväkotiin keskitetään kirkonkylän esiopetus sekä yksi viisivuotiaiden ryhmä.

Uusi varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimi: Toimi perustetaan muuttamalla yksi perhepäivähoitajan toimi varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimeksi.

Avoin varhaiskasvatus: Yksi täyttämättä oleva perhepäivähoitajan toimi muutetaan lastentarhanopettajan toimeksi 1.8.2014 alkaen. Avointa varhaiskasvatusta tarjotaan kerhomuotoisena toimintana kaikilla varhaiskasvatusalueilla.

Kevään 2014 aikana toteutetaan Päiväkoti Satakielen tilakartoitus päiväkodin tilojen nykyistä tehokkaamman käytön mahdollistamiseksi. Koulurinteen päivähoidon tiloista luovutaan kesäkuun 2014 aikana ja uusi ryhmä perustetaan Päiväkoti Satakielen naapuriin, jo aikaisemmin varhaiskasvatuksen käytössä olleeseen, remontoituun rivitaloaluueeseen, os. Uutilantie 2.

TOIMIELIN: KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: ESIOPETUS VARHAISKASVATUKSEN YHTEYDESSÄ

Perustehtävä

Esiopetuksen perustehtävänä on edistää lapsen kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen ohjaamalla lasta vastuulliseen toimintaan ja yhteisesti hyväksytyjen sääntöjen noudattamiseen sekä toisten ihmisten arvostamiseen. Lisäksi esiopetuksen tehtävänä on edistää lapsen suotuisia kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Kehittyvä, toimiva ja turvallinen kasvatus ja koulutus	Toimiva yhteistyö esi- ja alkuopetuksen kesken	Kasvatusalueiden yhteinen toimintasuunnitelma, otettu käyttöön kokonaisuutena kirkonkylällä	Esiopetuksen opettaja Alkuopetuksen opettaja
	Kuntakohtaisen esiopetus-suunnitelman päivittäminen uudistetun valtakunnallisen suunnitelman pohjalta	Kuntakohtaisen esiopetussuunnitelman päivitys aloitettu	Varhaiskasvatuspäällikkö
2. Tasavertaisuus ja monipuolisuus varhaiskasvatus- ja koulutustyössä	TVT-hanke Tavoitteena tutustuttaa lapsi huomaamaan tieto- ja viestintä-tekniikan mahdollisuuksia oppimisessa ja tiedonhaussa Esiopetuksen henkilöstön TVT:n osaamisen parantaminen	Jokainen esikoululainen pääsee opettelemaan tietoteknisiä taitoja Henkilöstölle kohdennettu osaamiskysely toteutettu / kyselyn tulokset	Varhaiskasvatuspäällikkö Esiopetuksen opettajat

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	60					
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	447 523	458 600	457 450	-0,3	458 510	462 370
Toimintakate	-447 463	-458 600	-457 450	-0,3	-458 510	-462 370
Poistot ja arvonalentumiset	3 731	20 760	49 590	138,9	49 590	49 590

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	7	7	7	7

Perustetut virat/toimet (7): Lastentarhanopettaja (7).

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Esikoululaisia, kpl 31.12.	98	101	112	115	115
Esikoulun piirissä, % esikouluikäisistä 31.12.	88	100	100	100	100
Hoitopäiviä esiopetuksessa vuoden aikana	18.554	19.200	20.000	20.000	20.000

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Esiopeus siirtyy vuoden 2014 alussa Kirkonkylällä koulukeskuksen yhteyteen, uuteen Muksumäen päiväkotiin.

TOIMIELIN: KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: ESIOPETUS PERUSOPETUKSEN YHTEYDESSÄ

Perustehtävä

Lasten ja perheiden hyvinvointi. Esiopetuksen tehtävänä on edistää lapsen suotuisia kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Esiopetuksen perustehtävänä on edistää lapsen kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen ohjaamalla lasta vastuulliseen toimintaan ja yhteisesti hyväksytyjen sääntöjen noudattamiseen sekä toisten ihmisten arvostamiseen.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Kehittyvä, toimiva ja turvallinen kasvatus ja koulutus	Kuntakohtaisen esiopetussuunnitelman päivittäminen uudistetun valtakunnallisen suunnitelman pohjalta	Kuntakohtainen esiopetus-suunnitelma päivitetty	Kasvatus- ja koulutusjohtaja
2. Lasten ja perheiden hyvinvointi	Perusopetuksen laatutyö aloitetaan turvallisen oppimisympäristön kehittämisestä	Esiopetuksen henkilöstö osallistuu oman työympäristönsä turvallisuuden ja toimivuuden kehittämistyöhön saavuttamalla laatukriteerit	Kasvatus- ja koulutusjohtaja Esiopetuskoulu-yksiköiden rehtorit ja apulaisrehtorit
3. Tasavertaisuus ja monipuolisuus varhaiskasvatus- ja koulutyössä	TVT-hanke: Esi- ja perusopetuksen tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	Esiopetuksen oppilailla on mahdollisuus konkreettisesti tutustua tablettikoneeseen ja mobiilioppimiseen	Hankevastaava Ohjausryhmä Opettajat

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	67 372	67 960	62 980	-7,3	63 170	63 680
Toimintakate	-67 372	-67 960	-62 980	-7,3	-63 170	-63 680
Poistot ja arvonalentumiset	1 416	1 420	1 150	-19,0		

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Oppilasmäärät:					
- Länsi-Loppi	8	8	5	8	4
- Pilpala	6	6	3	7	3
Yhteensä	14	14	8	15	7

TOIMIELIN: KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: KOULUTOIMEN YHTEISET PALVELUT

Perustehtävä

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi. Toimivien hallinnon palveluiden järjestäminen kasvatus- ja koulutustyön tueksi ja omalta osaltaan kehittämisedellytysten luomiseksi.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Kasvatus- ja koulutoimen hallinnon tukitoimien kehittäminen ja yhdenmukaistaminen	Esimieskyselyn tulokset Palvelu- ja koulusihteeri- kyselyn tulokset	Kasvatus- ja koulutusjohtaja Varhaiskasvatus- päällikkö
	Kasvatus- ja koulutoimen kehittämistarpeiden yhdistäminen valtakunnallisiin kehittämissuunnitelmiin	Kehittämissuunnitelma valmis	Kasvatus- ja koulutusjohtaja Varhaiskasvatus- päällikkö
	Kasvatus- ja koulutoimen nettisivujen päivittäminen	Uudistetut ja toimivat nettisivut	Kasvatus- ja koulutusjohtaja Varhaiskasvatus- päällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	1 173					
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	162 712	168 780	180 670	7,0	180 800	182 590
Toimintakate	-161 539	-168 780	-180 670	7,0	-180 800	-182 590
Poistot ja arvonalentumiset						

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	3	3	3	3

Perustetut virat/toimet (3): Kasvatus- ja koulutusjohtaja, palvelusihteeri (2).

TOIMIELIN: KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: PERUSOPETUS

Perustehtävä

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi.
Lopen kunnan perusopetus antaa oppilaille hyvät perustiedot ja -taidot. Perusopetus tukee oppilaan kokonaispersoonallisuuden, terveen itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittymistä, kasvattaa vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä luo valmiuksia itsensä jatkuvaan kehittämiseen, oppimaan oppimisen taitoihin ja opiskeluun ylimmillä kouluasteilla.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi	Perusopetuksen henkilöstön TVT-osaamisen parantaminen	Osaamiskyselyn tulokset	Kasvatus- ja koulutusjohtaja Rehtorit
2. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi	Perusopetuksen laatutyö aloitetaan turvallisen oppimisympäristön kehittämisestä	Perusopetuksen henkilöstö osallistuu oman työympäristönsä turvallisuuden ja toimivuuden kehittämistyöhön saavuttamalla laatukriteerit	Kasvatus- ja koulutusjohtaja Rehtorit
	Perusopetuksen laatutyö kohdennetaan oppimateriaalien kriittiseen arviointiin ja tarpeelliseen ajantasaistamiseen	Henkilöstökyselyn tulokset	Rehtorit

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	343 428	178 040	277 050	55,6	277 810	278 570
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	7 541 462	7 780 960	7 945 180	2,1	7 966 890	8 039 060
Toimintakate	-7 198 033	-7 602 920	-7 668 130	0,9	-7 689 080	-7 760 490
Poistot ja arvonalentumiset	318 952	382 170	374 380	-2,0	405 080	480 010

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	96	97	97	97
Määräaikaiset	5	5	5	5

Perustetut virat/toimet (96):

Rehtori, lehtori (21), erityisluokanopettaja (7), erityisopettaja (5), luokanopettaja (30), tuntiopettaja (5), psykologi, koulukuraattori, koulunkäyntiavustaja (25).

Määräajaksi täytetyt virat/toimet (5): tuntiopettaja (2), erityisluokanopettaja, sairaanhoitaja, koulunkäyntiavustaja.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Oppilasmäärät:					
- Joentaka	57	57	56	53	47
- Kirkonkylä	223	225	216	212	196
- Kormu	51	51	55	57	55
- Launonen	158	158	160	167	156
- Länsi-Loppi	38	38	40	41	42
- Läyliäinen	161	162	160	168	166
- Pilpala	32	32	33	32	33
- Yläkoulu	318	318	305	315	331
Yhteensä	1.038	1.041	1.025	1.045	1.026

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Yläkouluun siirtyvien luokkajako toteutetaan jatkossa vuosittain 20.3. tilastointipäivän ja ammattilaisten lausuntojen perusteella. Jos yleisopetuksen oppilaiden määrä on 110 tai enemmän, jaetaan oppilaat viiteen yleisopetusryhmään. Jos oppilaita on tätä vähemmän, on lähtökohtana jako neljään yleisopetuksen ryhmään. Jako säilytetään jatkossa koko yläkoulun ajan samana oppilasmuutoksista riippumatta. Vuoden 2014 aikana ryhmäjako toteutetaan tämän linjauksen mukaisesti syksyllä 7- ja 9-luokkien osalta. Tulevan 8-luokan osalta jako toteutetaan syyslukukauden 2015 alusta lukien.

Yläkouluun siirtyvien ryhmäytymistä ja opintojen aloitusta tuetaan seitsemännen ja syksyllä 2014 myös kahdeksannen luokan ensimmäisen kouluviikon kestävällä pääosin luokanvalvojavetoisella opetuksella.

Ryhmäjakomuutoksen kielteisten vaikutusten minimoimiseksi kasvatus- ja koulutusjohtajalla on oikeus tehdä päätös erikseen linjaamiensa oppiaineiden opettamisesta muutamien kurssien ajan yleisopetusryhmää pienemmissä ryhmissä niiden vuosiluokkien osalta, jotka on jaettu neljään yleisopetusryhmään.

Opinnoissa ja arjessa erityistä tukea ja apua tarvitsevia nuoria tuetaan jatkossa jo olemassa olevan moniammatillisen verkoston lisäksi perusturvan palkkaaman sosiaaliohjaajan toimesta.

TOIMIELIN: KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: LUKIOT

Perustehtävä

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi.
Tuottaa opiskelijoille niin hyvä pohjakoulutus, että he selviävät ylioppilaskirjoituksista ja saavat riittävät jatko-opiskeluvalmiudet.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Kehittyvä, toimiva ja turvallinen kasvatus ja koulutus	Lukio-opetus vastaa opiskelijoiden tarpeita	Tarjottavat kurssit, opiskelijakyselyn tulokset	Toimialajohtaja Lukion rehtori
	Lukion 1. vsk opiskelijoilla mahdollisuus käyttää henkilökohtaista tietokonetta	Toteutuneet hankinnat laitteiston ja verkon osalta	Toimialajohtaja Lukion rehtori
	Hyvien käytäntöjen ylöskirjaaminen Keskeyttäneiden opiskelijoiden määrän minimoiminen Kurskien läpäisyn maksimoiminen	Keskeyttäneiden lukumäärä Jatkokoulutustilastot Tilasto kurssien keskeytymisistä	Toimialajohtaja Lukion rehtori
4. Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi	Henkilökunnan tietoteknisen osaamisen kohottaminen Henkilöstön sairauspoissaolot vähäisiä	Koulutustapahtumien määrä, mahdollisesti tietotason kartoitus Tilasto sairauspoissaoloista	Toimialajohtaja Lukion rehtori

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	2 165	400	400	0,0	400	400
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	682 067	646 850	680 050	5,1	680 670	686 850
Toimintakate	-679 902	-646 450	-679 650	5,1	-680 270	-686 450
Poistot ja arvonalentumiset						

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	10	10	10	10

Perustetut virat/toimet (10): Rehtori, lehtori (8), asiakaspalvelusihteri.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Lukio-opiskelijat yhteensä (31.12.)	61	61	70	75	75
Ylioppilaat	22	18	24	14	27

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Koulukeskukseen rakennetaan langaton internet-verkko ja erityisesti lukio-opetuksessa hyödynnetään aiempaa voimallisemmin internetiä ja langattoman verkon tarjoamia opetus- ja oppimismahdollisuuksia.

Lukio tarjoaa mahdollisuuden urheiluvalmennukseen myös vuonna 2014 lukion aloittaville.

Talousarvio sisältää määrärahavarausten lukion oppikirjahankintoihin niin, että lukio voi lainata osan kurssikirjoista opiskelijoille maksutta.

TOIMIELIN: KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA

Perustehtävä

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi.
Koululaisten iltapäivätoiminnan peruslähtökohtana on tarjota lapsille turvallinen kasvu ympäristö koulupäivän jälkeen, tukea lapsen kasvua ja kehitystä, luoda perustaa hyvälle vapaa-ajanviettotavoille ja auttaa perheitä kasvatustehtävän toteuttamisessa. Lisäksi toiminnan tarkoituksena on lapsen valvomattomaan ajankäyttöön liittyvien riskitekijöiden sekä syrjäytymisen ennaltaehkäisy ja pyrkimys edistää yhteiskunnallista tasa-arvoa.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Henkilöstön osaaminen ja uudistuminen	Kanta- ja Päijät-Hämeen aamu- ja iltapäivätoiminnan alueelliseen kehittämistoimintaan osallistuminen	Kehittämisverkoston alueelliset suunnittelu- kokoukset (lkm/osallistuminen)	Kasvatus- ja koulutusjohtaja Iltapäivätoiminnasta vastaavat opettajat Rehtorit
2. Kehittyvä, toimiva ja turvallinen kasvatus ja koulutus	Turvallinen ja toimiva ip-toimintaympäristö	Asiakaskyselyn tulokset	Kasvatus- ja koulutusjohtaja Rehtorit Iltapäivätoiminnasta vastaavat opettajat Ip-ohjaajat
	Kirkonkylän ip-toiminnan ja päiväkotikiukaan yhteinen pedagoginen suunnitelma	Pedagoginen suunnitelma laadittu	Päiväkodinjohtaja Rehtori

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	47 380	49 320	57 000	15,6	57 280	57 560
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	150 261	175 510	155 110	-11,6	155 360	156 570
Toimintakate	-102 881	-126 190	-98 110	-22,3	-98 080	-99 010
Poistot ja arvonalentumiset	9 725	12 470	5 850	-53,1		

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Iltapäivätoiminnan tuntimäärä	3.850	4.180	4.180	4.180	4.180

TOIMIELIN: KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2014

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Kehittyvä ja toimiva aikuiskoulutus	Kuntalaisten arjen rikastuminen, kuntalaisten hyvinvoinnin lisääntyminen ja mahdollisuus kehittää itseään	Opiskelijoiden määrä suurempi kuin 2013 opiskelijapalautteet, toteutetut konsertit ja näyttelyt (lukumäärä)	Opiston rehtori
2. Omaehtoisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen	Riihimäen musiikkiopiston ostopalvelut: 30 opiskelijapaikkaa 2015, opetustoimintaa Riihimäellä ja Fallesmannissa Musiikkileikkikoulutoimintaa Kirkonkylässä, Launosissa ja Läyliäisissä	Loppilaisten opiskelijoiden määrä ja musiikkileikkikoulu-toimintaan osallistuvien lasten määrä/ toimipaikka	Kirjastotoimenjohtaja
	Nuorison kasvun ja arjen tukeminen. Syrjäytymisen ehkäisy ja nuoren osallisuuden vahvistaminen	Nuorisotilojen käyttöaste vähintään tasolla 2013. Nuorisopalaute. Koulupoissaolot vähenevät	Nuoriso-ohjaaja
	Uusien toimintamallien ja tapahtumien suunnittelu/ kehittäminen painopistealueena ikäihmiset/kirjallisuustapahtuma-kirjastoesittely ja ikäpolvia yhdistävä satutunti	Toteutuneet uudet toimintamallit ja tapahtumat / osallistujien lukumäärä	Kirjastotoimenjohtaja
	Kuntalaisten arjen parantaminen kuntalaisten tarpeita vastaavia kulttuuritapahtumia järjestämällä Tapahtumien kustannusseurannan käynnistäminen	Tapahtumakohtaisten laatupalautekyselyiden tulokset Tapahtumien kustannukset €/osallistuja (tavoite alle 20 €/henkilö)	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan suorittaman yritysvaikutusten arvioinnin perusteella seuraavilla sitovilla tavoitteilla on yritysvaikutuksia:

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Yritysvaikutukset	Asteikko -3 - +3
1. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Kehittyvä ja toimiva aikuiskoulutus / Kuntalaisten arjen rikastuminen, kuntalaisten hyvinvoinnin lisääntyminen ja mahdollisuus kehittää itseään	Lopen opiston kurssit ovat osaltaan kunnan vetovoimatekijöitä. Opisto voi jossakin määrin järjestää yritysten tarvitsemaa koulutusta.	+1
	Omaehtoisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen / Kuntalaisten arjen parantaminen kuntalaisten tarpeita vastaavia kulttuuritapahtumia järjestämällä	Erityisesti suurimpien tapahtumien kävijät käyttävät kunnan yritysten palveluja, mikä edesauttaa yritysten toimintaedellytyksiä.	+2

Yritysvaikutusten toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.

TOIMIELIN: KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: KANSALAIPOISTO

Perustehtävä

Monipalveluopisto, jonka tehtävänä on kunnan ainoana aikuisoppilaitoksena järjestää laadukasta ja laaja-alaista opetusta elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti eri puolilla kuntaa ja erilaisille kohderyhmille. Opisto järjestää myös lasten opetusta kuvataiteessa, musiikissa ja käsityössä.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Omaehtoisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpito	Aikuisopiskelun edellytysten kehittäminen	Työttömien määrä opiskelijoissa, opiskelijapalautteet	Opiston rehtori
2. Kehittyvä ja toimiva aikuiskoulutus	Laatujärjestelmän (CAF) luominen (laatu- ja kehittämisavustus = LAKE-raha)	Laatujärjestelmän käyttöönotto	Opiston rehtori
	Yhteistyötapojen ja muotojen kehittäminen	Yhteistyöprojektien ja hankkeiden määrä	Opiston rehtori

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	45 271	44 000	64 500	46,6	64 730	64 960
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	252 015	262 470	283 210	7,9	284 190	286 900
Toimintakate	-206 744	-218 470	-218 710	0,1	-219 460	-221 940
Poistot ja arvonalentumiset	5 767	7 510	7 450	-0,8		

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	1	1	1	1
Työllistetyt ja muut (kansalaisopiston sivutoimiset tuntiopettajat)	50	50	50	50

Perustetut virat/toimet (1): Palvelusihteeri.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Nettomenot/opetustunti	55	62	63	63	63
Nettomenot/opiskelija	248	273	279	279	279
Nettomenot/asukas	25	26	26	26	26

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Opiston opiskelijoilta peritään vuoden 2014 alusta lukien muiden kunnan tilojen käyttäjien tapaan erikseen määriteltyä tilavuokraa silloin, kun tiloja käytetään itsenäisesti ilman ohjausta (kutojat, puukäsityöt ym.)

TOIMIELIN: KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: MUSIIKKIOPISTO

Perustehtävä

Tehtäväalueeseen sisältyvät määrärahat Riihimäen musiikkiopiston palveluihin. Riihimäen musiikkiopiston antama opetus perustuu kuntien väliseen sopimukseen.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Omaehtoisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen	Musiikkileikkikoulutoimintaa Kirkonkylässä, Launosissa ja Läyliäisissä, osallistuminen vähintään vuoden 2013 tasolla	Lasten lukumäärä / edellinen vuosi	Kirjastotoimenjohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	40 649	47 700	46 000	-3,6	46 920	47 850
Toimintakate	-40 649	-47 700	-46 000	-3,6	-46 920	-47 850
Poistot ja arvonalentumiset						

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Opiskelijoiden lukumäärä	32	35	31	30	30
Musiikkileikkikouluun osallistujien lukumäärä	40	36	36	36	36

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Talousarvioehdotus sisältää oppilaskiintiön muutoksen 35 oppilaspaikasta 30 oppilaspaikkaan siten, että oppilasmäärä alenee nykyisten opiskelijoiden opintojen päättymisen myötä. Valtuusto palautti asian kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan valmisteltavaksi ja käsiteltäväksi siten, että asia tuodaan kevätkauden 2014 aikana erikseen valtuuston päätettäväksi.

TOIMIELIN: KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: KULTTUURITOIMI

Perustehtävä

Laissa kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä. Kunnan kulttuuritoimi luo puitteet kunnassa tapahtuvalle kulttuuritoiminnalle yhdessä eri toimijatahojen kanssa, ensisijaisesti paikallisten yhdistysten kanssa.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Omaehtoisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen	Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa toimii tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa	Tapahtumien määrä ja asiakaspalautteet, konsertit/osallistujat/vuosi, vastikkeellisten avustusten määrä / vastikkeelliset toimet / vuosi	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö
	Kotiseututyön osalta museotoimintaa kehitetään	Museotoiminnan kehittämissuunnitelmatyön jatkaminen, ulkopuolisen rahoituksen saaminen kehitystyöhön	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö
	Seutukunnallinen ja eri sidosryhmien välinen kulttuuriyhteistyö	Säännölliset tapaamiset ja yhteistyöhankkeet (lukumäärä vähintään vuoden 2013 tasolla)	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	13 438	4 000	4 000	0,0	4 020	4 040
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	105 743	99 000	100 230	1,2	100 510	101 380
Toimintakate	-92 306	-95 000	-96 230	1,3	-96 490	-97 340
Poistot ja arvonalentumiset						

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	1	1	1	1

Perustetut virat/toimet (1): Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toteutetut, aikuisille suunnatut konsertit/kulttuuritapahtumat	45	38	50	50	50
Toteutetut, lapsille suunnatut konsertit/kulttuuritapahtumat	7	7	7	7	7

TOIMIELIN: KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: KIRJASTOTOIMI

Perustehtävä

Kirjastot ovat tiedon, oppimisen ja elämysten keskuksia. Kirjastot tarjoavat laaja-alaisen mahdollisuuden kulttuurin ja elämysten lähteille, antavat mahdollisuuden hankkia tietoa ja henkistä pääomaa sekä tukevat tietojen, taitojen ja koulutuksen täydentämistä. Kirjastot tukevat ihmisten hyvinvointia ja ehkäisevät syrjäytymistä. Kirjastot ovat väylä paikalliseen, alueelliseen ja maailmanlaajuiseen tietoon ja kulttuuriperintöön. ”Yhteistyön avulla ajanmukaisia, asiakaslähtöisiä ja elämyksellisiä kirjastopalveluita elämänkaaren kaikissa vaiheissa perinteitä unohtamatta.” (Ratamo-kirjastojen ja Lopen kirjaston yhteinen toiminta-ajatus ja visio)

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Omaehtoisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen	Nuorison lukuharrastusmahdollisuuden tukeminen	Siirtokokoelmia nuorisotilaan/-tiloihin ja asiakaspalaute	Kirjastotoimenjohtaja Nuoriso-ohjaaja
	Uuden toimintamallin ja/tai tapahtuman suunnittelu/kehittäminen painopistealueena ikäihmiset ja eri ikäpolvien välinen kanssakäyminen	Toteutunut toimintamalli ja/tai tapahtuma / osallistujien lukumäärä / asiakaspalaute	Kirjastotoimenjohtaja
	Koulujen ja päiväkotien kanssa tehtävää yhteistyötä koskevan suunnitelman laatiminen	Suunnitelma tehty	Kirjastotoimenjohtaja
	Ikäihmisten kirjastopalvelutarpeen kartoittaminen yhteistyössä perusturvan kanssa	Kartoitus tehty ja kartoituksen pohjalta laadittu suunnitelma	Kirjastotoimenjohtaja
	Avoin kirjasto -konseptin tyyppinen toiminnan kehittäminen	Runkosuunnitelma valmis	Kirjastotoimenjohtaja
	Kirjastoauton pysäkkien sijainnin tarkoituksenmukaisuuden ja toimivuuden selvitys/kysely	Kyselyn tulokset	Kirjastotoimenjohtaja Kirjastoautonkuljettaja-virkailija
	Kirjastopalvelut vastaavat asiakkaiden tarpeita	Asiakastyytyväisyyskysely / kyselyn tulokset	Kirjastotoimenjohtaja
	Lopen ja Ratamo-kirjastojen tietokantojen yhdistäminen ja Axiell Arenan käyttöönotto	Toimiva yhteinen kirjastojärjestelmä	Kirjastotoimenjohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	21 481	12 900	13 800	7,0	13 840	13 880
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	467 603	494 900	489 430	-1,1	490 190	493 910
Toimintakate	-446 122	-482 000	-475 630	-1,3	-476 350	-480 030
Poistot ja arvonalentumiset	18 918	19 610	25 300	29,0	31 650	34 260

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	7	7	7	7

Perustetut virat/toimet (7):

Kirjastotoimenjohtaja, informaatikko, palveluneuvoja, kirjastopalvelusihteeri, kirjastovirkailija (2), kirjastoautonkuljettaja-virkailija.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Laina/asukas	10,50	11,00	11,00	11,00	11,00
Menot/asukas	53,37	59,35	60,93	60,93	60,93

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Valtuuston päätöksen mukaisesti kirjasto on auki kuutena päivänä viikossa talousarviossa olevan määrärahan puitteissa.

Kirjaston palvelu- ja sakkomaksujen osalta toteutetaan taksakorotus.

Hallintokuntien väliseen yhteistyöhön liittyen järjestetään kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan sekä teknisen lautakunnan yhteinen kokous.

TOIMIELIN: KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: LIIKUNTATOIMI

Perustehtävä

Edellytysten luominen kuntalaisten liikunnalle. Kehittää toimivia yhteistyöverkkoja sekä terveyttä edistävää liikuntaa huomioon ottaen kaikki ikäryhmät. Tehtäväalue sisältää määrärahat liikunta-toiminnalle, KKI-kampanjalle, liikuntasalitoiminnalle sekä ulkoilureitistöjen ylläpitoon.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Omaehtoisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpito	Sisäliikuntapaikkojen käyttäjämäärät säilyvät vähintään ennallaan (vrt. 2013)	Liikuntasalien käyttötunnit/viikko Käyttäjryhmät/viikko Käyttäjien määrä/viikko Kuntosalikorttien määrä/ vuosi Vrt. 2013	Liikunnanohjaaja
	Ulkoliikuntapaikkojen käyttömahdollisuuksista tiedottaminen yhteistyössä teknisen toimen kanssa	Ajan tasalla oleva tiedottaminen/ netti ja viikkotiedotteet Asiakastyytyväisyyskysely	Liikunnanohjaaja
	Ulkoilureitistöjen kunnossapito vähintään vuoden 2013 tasolla	Asianmukaiset huoltosopimukset ja asiakaspalautteet	Liikunnanohjaaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	37 624	36 100	37 000	2,5	37 040	37 080
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	168 367	166 440	165 600	-0,5	166 270	167 440
Toimintakate	-130 743	-130 340	-128 600	-1,3	-129 230	-130 360
Poistot ja arvonalentumiset	2 815	5 130	4 630	-9,7	2 070	1 680

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	1	1	1	1

Perustetut virat/toimet (1): Liikunnanohjaaja.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Elmolan liikuntasalin käyttäjät	18.926	18.200	18.500	18.500	18.500
Launosten liikuntasalin käyttäjät	7.650	7.500	7.700	7.700	7.700
Läyliäisten liikuntasalin käyttäjät	8.797	8.300	8.800	8.800	8.800
Loppisalin käyttäjät	5.806	10.400	5.800	5.800	5.800
Kuntosalikortit	301	220	300	300	300
Kuntoliikuntaryhmät	9	8	8	8	8

TOIMIELIN: KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: NUORISOTOIMI

Perustehtävä

Nuorten tasa-arvoisten mahdollisuuksien kehittäminen sekä nuorten kasvun ja osallisuuden tukeminen. Nuorten syrjäytymiskehityksen ehkäisy varhaisella puuttumisella sekä korjaavalla toiminnalla. Tehtäväalue sisältää määrärahat kunnan nuorisotyöhön, kerhotoimintaan ja Räyskälän leirikeskukseen.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Nuorisotyön kehittäminen koko kunnan alueella	Luontevien toimintatapojen kehittäminen nuoriso- ja varhaisnuorisotyössä Kouluyhteistyön hyödyntäminen Verkottuminen	Syntyneet toimintamallit, kouluyhteistyön määrä ja yhteistyöverkosto vähintään nykytasolla/asiakaspalaute	Nuoriso-ohjaaja
2. Seutukunnallinen ja eri hallintokuntien välinen yhteistyö	Yhteistyö Hausjärven ja Riihimäen nuorisovastaavien kesken Yhteistyö eri hallintokuntien ja seurakunnan kanssa	Tapaamiset, yhteiset tapahtumat, toiminnot vähintään nykytasolla	Nuoriso-ohjaaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	21 905	22 500	22 500	0,0	22 530	22 560
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	107 236	138 680	139 430	0,5	139 740	140 850
Toimintakate	-85 331	-116 180	-116 930	0,6	-117 210	-118 290
Poistot ja arvonalentumiset	1 508	1 510	1 510	0,0	1 840	1 840

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	2	2	2	2

Perustetut virat/toimet (2): Nuoriso-ohjaaja, kerho-ohjaaja.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Nuorisotilojen käyttäjät	3.961	2.500	4.000	4.000	4.000

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2014

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Energiatehokkuuden lisääminen	Kiinteistöautomaatiota kehitetään, huoltotoimenpiteet toteutetaan oikea-aikaisesti	Energiakustannukset pienenevät verrattuna vuoteen 2013. Kiinteistöautomaatiojärjestelmää uusitaan	LVI-tekniikko
2. Kuntaomaisuudesta huolehtiminen	Panostetaan vanhojen kaava-alueen tiestöjen ja kunnallisteknisten verkostojen kunnossapitoon	Talousarviossa linjatut kaavatiet (Viertotie ja Niittykuja) peruskorjattu	Tekninen johtaja
	Jätevedenpumppaamoiden ylivuodot ovat hallinnassa	Riihimäelle johdettava jätevesimäärä vähentyy verrattuna vuoteen 2013. Ylivuotosäiliöt asennettu kahteen pumppaamoon	Tekninen johtaja
3. Rakennusinvestoinnit toteutetaan kustannustehokkaasti ja suunnitelmallisesti	Launosten koulun saneeraus- ja uudisrakentamishanke käynnistetään suunnitellusti ja talousarvion puitteissa	Launosten koulun saneeraus- ja uudisrakentamishankkeen toteutuminen	Tekninen johtaja

Teknisen lautakunnan suorittaman yritysvaikutusten arvioinnin perusteella seuraavilla sitovilla tavoitteilla on yritysvaikutuksia:

Strateginen tavoite	Sitova tavoite 2014	Yritysvaikutukset	Asteikko -3 - +3
1. Mahdollistamme monipuolisen yritystoiminnan	Panostaminen Silmänkannon työpaikka-alueen teknisiin ratkaisuihin	Kohteen suunnittelu- ja toteutusvaiheessa hankkeella on yrittäjyyteen liittyviä positiivisia vaikutuksia, joskaan ei siinä määrin kuin hanke on kokonaisuudessaan valmis ja työpaikka-alue kokonaisuudessaan yrittäjien toimesta rakennettu. Hankkeella luodaan yrittäjille toimintaedellytykset, mikä säteilee laajasti koko talousalueelle.	+3
2. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Energiatehokkuuden lisääminen	Toteuttamisvaiheessa strateginen tavoite työllistää alan urakoitsijoita. Seuranta tapahtuu vertaamalla kohteittain energia-kustannuksia verrattuna edellisiin vuosiin.	+1

Yritysvaikutusten toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: TEKNINEN HALLINTO

Perustehtävä

Sisältää kustannuspaikat tekninen toimisto ja yksityistiet.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Asiakastyytyväisyys lisääntyy / toteutetaan asiakastyytyväisyyskysely	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset	Tekninen johtaja
	Avustushakemukset käsitellään oikea-aikaisesti, toukokuun 2014 loppuun mennessä	Hakemuskäsittely määräajassa	Tekninen johtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	163	1 500	1 500	0,0	1 510	1 520
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	196 418	216 960	226 160	4,2	226 270	227 580
Toimintakate	-196 255	-215 460	-224 660	4,3	-224 760	-226 060
Poistot ja arvonalentumiset						

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	2	3	3	3

Perustetut virat/toimet (3): Tekninen johtaja, tarkastusinsinööri, palvelusihteeri.

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Kunnanjohtaja nimeää Launosten koulun saneeraus- ja uudisrakentamishanketta varten valmistelutyöryhmän, johon nimetään perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen edustajat, teknisen toimen ja rakennusvalvonnan edustajat, seurakunnan edustaja sekä kunnanhallituksen edustaja. Työryhmä veloitetaan raportoimaan suunnittelun etenemisestä kunnanjohtajalle, tekniselle lautakunnalle ja kunnanhallitukselle.

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: TEKNISET PALVELUT

Perustehtävä

Sorakuopat.
 Varastot: tarvikevarastot, halkovarasto, sahaus- ja lautavarasto.
 Konekeskus: kuorma-auto, traktorit, muut koneet ja kuljetusvälineet.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Henkilöstön toimenkuvat ovat ajantasaiset ja sijaistamisjärjestelmä on luotu	Kehityskeskustelut on pidetty kesäkuun 2014 loppuun mennessä ja tehtäväkuvaukset tarkistettu	Tekninen johtaja
	Kalustohuollot on toteutettu säännöllisesti ja oikea-aikaisesti	Ennakoidusti toteutetut huollot ja korjaukset / työpäiväkirja / raportti	Tekninen johtaja, LVI-tekniikko
	Varastotarvikkeiden hankinta ja toimittaminen eri kohteisiin kilpailukykyiseen hintaan	Ajantasainen varastotilanne Varastotarvikkeiden kokonaisvuosikustannukset	Varastonhoitaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	80 906	80 050	80 050	0,0	80 410	80 770
Valmistus omaan käyttöön	2 908	7 500	7 000	-6,7	7 000	7 000
Toimintakulut	134 333	133 000	129 830	-2,4	130 010	130 980
Toimintakate	-50 519	-45 450	-42 780	-5,9	-42 600	-43 210
Poistot ja arvonalentumiset	10 060	8 600	6 060	-29,5	6 060	

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	2	2	2	2

Perustetut virat/toimet (2): Ulkoilalueiden hoitaja, varastonhoitaja.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Kuorma-auto, km	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
Kuorma-auto, tunnit	250	250	250	250	250
Traktorit, tunnit	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: JÄTEHUOLTO

Perustehtävä

Sisältyy Jokiniemen maankaatopaikka, ongelmajätteiden käsittely, yleinen jätehuolto sekä ajoneuvojen siirto.
--

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Puhtaiden ylijäämämaiden vastaanotto toimii moitteettomasti	Puhtaiden ylijäämämaiden vastaanotto on ympäri-vuotisessa käytössä	Tekninen johtaja
	Ongelma- ja SER-jätteiden vastaanottopisteen hoito toimii ongelmitta yhteistyössä Kiertokapulan kanssa	Vastaanottopiste avoinna ympäri vuoden, toukokuussa myös lauantaisin	Tekninen johtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	55 775	1 680	1 680	0,0	1 690	1 700
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	18 256	6 750	7 150	5,9	7 190	7 250
Toimintakate	37 519	-5 070	-5 470	7,9	-5 500	-5 550
Poistot ja arvonalentumiset	530	420	340	-19,0	270	220

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
SER-jätteet, kg	79.089	63.000	63.000	63.000	63.000
Ongelmajätteet, kg	22.827	25.000	25.000	25.000	25.000

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Jätehuollon käytännön tehtäviä hoitaa Jätelautakunta Kolmenkierto. Isäntäkuntana toimii Hämeenlinnan kaupunki. Lopelta on jätelautakunnassa yksi edustaja.
--

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: LIIKENNEVÄYLÄT

Perustehtävä

Haja-asutusalueen tiet.
 Asemakaavatiet: Kirkonkylä, Launonen, Läyliäinen.
 Tievalaistus: Kirkonkylä, Launonen, Läyliäinen, Jokiniemi, Vojakkala, Topeno, Pilpala.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Ei kunnossapidon puutteesta johtuvia onnettomuuksia kaavateillä	Kunnossapitosuunnitelma tehty ja toteutettu suunnitelman mukaisesti	Tekninen johtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	593	400	500	25,0	500	500
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	215 692	258 100	263 100	1,9	264 940	266 800
Toimintakate	-215 098	-257 700	-262 600	1,9	-264 440	-266 300
Poistot ja arvonalentumiset	300 380	315 060	404 700	28,5	395 820	472 170

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Rakennetut kaavatiet, m	37.701	38.800	38.800	40.000	40.000
Päällystetyt kaavatiet, m	30.034	31.040	31.040	32.000	32.000
Päällystys, %	79	80	80	80	80

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: YLEISET ALUEET

Perustehtävä

Leikkialueet, urheilualueet, uimarannat/venerannat, puistot ja muut yleiset alueet, tori sekä matonpesupaikka.
--

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Yleisten alueiden, liikuntapaikkojen ja kiinteistöjen kunnossapito-ohjelma tehty	Valmis ohjelma Kunnan ulkoinen yleisilme	Tekninen johtaja
	Urheilu- ja liikuntapaikkojen taso vastaa käyttäjien tarpeita	Käyttäjätyytyväisyyskysely	Tekninen johtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	16 430	10 750	10 100	-6,0	10 150	10 200
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	235 437	238 310	246 030	3,2	246 400	248 360
Toimintakate	-219 007	-227 560	-235 930	3,7	-236 250	-238 160
Poistot ja arvonalentumiset	19 104	19 340	39 410	103,8	34 390	29 230

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	4	4	4	4

Perustetut virat/toimet (4): Puistotöidenohjaaja, kenttämestari, ulkoilualueiden hoitaja (2).

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Tehtäväalueen henkilöstön osalta siirrytään talviaikana kuuden viikon työajan tasoituskäytäntöön ylitöiden kertymisen hillitsemiseksi ja henkilöstön jaksamisen varmistamiseksi.
--

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: RAKENNUKSET

Perustehtävä

Kiinteistöhoito.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Kiinteistöjen kunnossapito on asiakkaita tyydyttävällä tasolla / oikea-aikaiset investoinnit	Tyytyväiset käyttäjät	LVI-tekniikko
	Energiakustannukset laskevat / jatkuva kustannusten seuranta	Energiakustannukset (vrt. 2013)	LVI-tekniikko

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	2 375 025	2 013 110	2 124 680	5,5	2 133 750	2 142 860
Valmistus omaan käyttöön	17 736	50 000	50 000	0,0	50 000	50 000
Toimintakulut	2 611 366	2 331 190	2 420 920	3,8	2 423 700	2 438 050
Toimintakate	-218 604	-268 080	-246 240	-8,1	-239 950	-245 190
Poistot ja arvonalentumiset	84 307	81 120	78 160	-3,6	79 480	92 400

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	33	33	33	33

Perustetut virat/toimet (33):

LVI-tekniikko, siivouspäällikkö, vastaava kiinteistöhoitaja, kiinteistöhoitaja (7,5), ammattimies (2), laitoshuoltaja (20,5).

Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset

Vuoden 2014 alussa tehtäväalueen resurssit lisääntyvät tarkastusinsinöörin ½ henkilötyövuoden työpanoksen kohdentuessa teknisen toimen hallinnonalalle.

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: YRITYSTALO

Perustehtävä

Toimia yritystilana, joka tarjoaa Lopelle työpaikkoja.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Mahdollistamme monipuolisen yritystoiminnan	Yritystalo on toimiva ja vastaa yrittäjän tarpeita, talo on sataprosenttisessa käytössä	Talon käyttöaste-%	Tekninen johtaja Kehittämispäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	61 270	61 270	42 000	-31,5	42 000	42 000
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	4 710	5 020	5 020	0,0	5 070	5 120
Toimintakate	56 560	56 250	36 980	-34,3	36 930	36 880
Rahoitus, netto	-10 133	-12 900	-2 700	-79,1	-2 700	-2 700
Poistot ja arvonalentumiset	44 870	44 870	44 870	0,0	44 870	44 870
Tilikauden tulos	1 558	-1 520	-10 590	596,7	-10 640	-10 690

Erillinen taseyksikkö.

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Perustehtävä

Vesilaitos: Kirkonkylä, Launonen, Läyliäinen, vesilaitoksen jakamattomat erät.
 Viemärlaitos: Kirkonkylä, Launonen, Läyliäinen, viemärlaitoksen jakamattomat erät.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Käytöveden laatu täyttää vaatimukset, ei ylijukuksutusta	Tarkkailutulokset	Tekninen johtaja
2. Tarjoamme mahdollisuuden vähän parempaan arkeen	Vuotovedet vähenevät edellisvuoteen 2013 verrattuna	Riihimäelle johdettava jätevesimäärä	Tekninen johtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot	862 299	972 050	974 120	0,2	978 790	983 480
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	522 083	530 010	523 910	-1,2	526 470	530 350
Toimintakate	340 216	442 040	450 210	1,8	452 320	453 130
Rahoitus, netto	-29 996	-33 000	-20 300	-38,5	-20 300	-20 300
Poistot ja arvonalentumiset	266 137	378 520	318 640	-15,8	381 730	383 520
Tilikauden tulos	44 083	30 520	111 270	264,6	50 290	49 310

Henkilöstö	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Virat/toimet	2	2	2	2

Perustetut virat/toimet (2): vesilaitoksen hoitaja, vesilaitoksen apuhoitaja.

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Pumpattu vesi, m ³	237.157	240.000	240.000	240.000	240.000
Laskutettu vesi, m ³	182.915	196.940	196.940	197.000	197.000
Jätevesi Riihimäkeen, m ³	262.220	270.000	250.000	230.000	230.000
Laskutettu jätevesi, m ³	169.948	180.450	180.000	180.000	180.000

Erillinen taseyksikkö.

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA
 TEHTÄVÄALUE: PALO- JA PELASTUSTOIMI

Perustehtävä

Öljyntorjunta, väestönsuojelu, Kanta-Hämeen Pelastuslaitos ja VPK:n hallinto.

TALOUSARVIO 2014

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2014	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia	Yhteistyö Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen kanssa toimii	Säännöllinen vuosittainen tapaaminen toteutettu ja raportoitu	Tekninen johtaja

Määrärahat ja tuloarviot

	TP2012	TA2013	TA2014	2013-14 +/- %	TS2015	TS2016
Toimintatuotot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	428 212	437 820	445 460	1,7	449 820	454 320
Toimintakate	-428 212	-437 820	-445 460	1,7	-449 820	-454 320
Poistot ja arvonalentumiset						

Hämeenlinnan kaupunki toimii palo- ja pelastustoimessa isäntäkuntana.

7. KONSERNITAVOITTEET

Lopen Vuokratalot Oy

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Yhtiö toimii taloudellisesti tehokkaasti ja siten, että omaisuudesta huolehditaan	Kiinteistöjen peruskunnostuksesta huolehditaan suunnitellusti niin, että asuntojen käytettävyys paranee. Lainojen uudelleenjärjestelystä kertyvä talousresurssi ohjataan omaisuusmassasta huolehtimiseen.
2. Vuokrasaatavien määrän pienentäminen ja vuokrarästä saaminen hallintaan	Tehokas perintä. Laskutuskäytäntöjen läpikäyminen.
3. Asuntojen käytettävyyden ja täyttöasteen parantaminen	Asuntojen täyttöaste paranee verrattuna vuoteen 2013. Kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen seuranta ja tarvittaessa reagointi, huomioiden myös asuntojen rakennejakauma ja kunnan suorassa omistuksessa olevat asunnot. Markkinointi.
4. Hyvä asiakastyytyväisyys	Asukastoiminnan ylläpitäminen. Kiinteistöjen ulkoisen ilmeen parantaminen.

Lopen Vanhustentalot Oy

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Täyttöasteen pitäminen korkeana	Asuntojen täyttöaste vähintään vuoden 2013 tasolla, yli 95 % käyttökuntoisista asunnoista. Kohtuullinen omakustannukseen perustuva vuokrataso.
2. Rakennuskannan kunto pidetään hyvänä	Rakennusten korjaussuunnitelma päivitetään ja sitä noudatetaan kiinteistöjen ylläpidossa. Kiinteistöjen huoltokirjat käytössä.
3. Hyvä asukasturvallisuus	Turvallisuussuunnitelma päivitetään ja siihen liittyvästä ohjeistuksesta huolehditaan. Turvallisuutta parantavia toimenpiteitä, mm. sprinklaus, toteutetaan resurssien puitteissa. Nykytekniikoiden hyödyntäminen.
4. Lisärakentamistarpeen selvittäminen	Yhtiö selvittää asuntojen lisästarpeen, huomioiden tällöin myös yhteistyön Lopen Vuokratalot Oy:n kanssa.

Kaartjärven Vesihuolto Oy

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Yhtiön toiminta saadaan vakiinnutettua	Yhtiö tekee teettämäänsä selvitykseen perustuen kunnalle esitykset tarvittavista uudelleenjärjestelyistä, yhtenä vaihtoehtona yhtiön sulauttaminen kunnan vesilaitokseen.
2. Yhtiön taloudellisen tilan parantaminen	Liittyjien määrän tulee olla kasvava.
3. Kaartjoen vesistöalueen biologisesta tilasta huolehditaan	Jäteveden johtamislupa uudistetaan ja lupaehdoja noudatetaan.

Kuntayhtymät, jotka kuuluvat Lopen kunnan konserniin

- Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä
- Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Eteva kuntayhtymä
- Hämeen päihdehuollon kuntayhtymä
- Hämeen liitto

8. INVESTOINNIT

INVESTOINTIKOHDE	Hankkeen kustannus- arvio	Edellisten vuosien käyttö	TA 2013 €	TA 2014 €	TS 2015 1 000 €	TS 2016 1 000 €	TS 2017 1 000 €	TS 2018 1 000 €
Kunnanhallitus								
Maa-alueet								
Menot			100 000	100 000	150	100	150	100
Tulot			100 000	100 000	100	500	500	100
Osakkeet ja osuudet		191 300	424 960	69 700	70	70	70	70
Irtain			70 000	60 000	30	30	30	30
Kunnanhallitus yhteensä								
Menot		191 300	594 960	229 700	250	200	250	200
Tulot			100 000	100 000	100	500	500	100
Netto		-191 300	-494 960	-129 700	-150	300	250	-100

Perustelut

Maa-alueiden hankintaan varattu määräraha on kunnanhallituksen käytettävissä erillispäätöksin.

Suunnitelmavuosille ennakoitu tulojen lisäys sisältää arvion maanmyyntituloista mm. Silmänkannon yritysalueen tonttien myynnistä.

Osakkeet ja osuudet sisältää Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpajan rahastoitavan pääomavastikeosuuden.

Irtain sisältää

- Atk-hankintojen määrärahavarauksena varmistusjärjestelmän päivityksen, sähköpostijärjestelmän uusimisen (MS Exchange), tietoturvaohjelmiston päivityksen, Kuntatoimisto-asianhallintaohjelmiston laajennuksen koskien sähköistä asiointia ja sopimusten hallintaa, laskujen skannauspisteen uusimisen sekä langattoman verkon rakentamisen koulukeskukseen, josta osa rahoitetaan TVT-hankkeen rahoituksella.
- Ruokahuollon kalustohankintojen määrärahavarauksen vanhan ja heikkokuntoisen lieden/uunin/astianpesukoneen/kylmäkalusteen uusimiseen tarvittaessa.

INVESTOINTIKOHDE	Hankkeen kustannus- arvio	Edellisten vuosien käyttö	TA 2013 €	TA 2014 €	TS 2015 1 000 €	TS 2016 1 000 €	TS 2017 1 000 €	TS 2018 1 000 €
Ympäristö- ja rakennuslautakunta								
Menot					40			
Tulot								
Netto					-40			

Perustelut

Määrärahavaraus Punelian säännöstelystä luopumiseen Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen 28.5.2013 perustuen. Kokonaiskustannusarvio 200.000 euroa, josta Lopen kunnan osuus 20 %.

INVESTOINTIKOHDE	Hankkeen kustannus- arvio	Edellisten vuosien käyttö	TA 2013 €	TA 2014 €	TS 2015 1 000 €	TS 2016 1 000 €	TS 2017 1 000 €	TS 2018 1 000 €
Perusturvalautakunta								
Irtain			16 000	40 000				
Perusturvalautakunta yhteensä								
Menot			16 000	40 000				
Tulot								
Netto			-16 000	-40 000				

Määrärahaavaraus kahden kotipalveluauton hankintaan.

INVESTOINTIKOHDE	Hankkeen kustannus- arvio	Edellisten vuosien käyttö	TA 2013 €	TA 2014 €	TS 2015 1 000 €	TS 2016 1 000 €	TS 2017 1 000 €	TS 2018 1 000 €
Kasvatus- ja koulutuslautakunta								
Irtain / koulutoimen atk								
Menot			36 000	30 000	100		100	
Tulot							20	
Kasvatus- ja koulutuslautakunta yhteensä								
Menot			36 000	30 000	100		100	
Tulot							20	
Netto			-36 000	-30 000	-100		-80	

Tasohöylän hankinta kirkonkylän koulukeskukseen teknisen työn opetukseen sekä Kurre-lukujärjestys-ohjelman hankinta alakoulujen käyttöön.

Vuoden 2015 määrärahaesitys sisältää Launosten koulun ja vuoden 2017 määrärahaesitys Läyliäisten koulun peruskorjaushankkeisiin liittyvät irtaimistohankinnat. Läyliäisten koulun peruskorjaushankkeeseen haetaan valtionavustusta.

INVESTOINTIKOHDE	Hankkeen kustannus- arvio	Edellisten vuosien käyttö	TA 2013 €	TA 2014 €	TS 2015 1 000 €	TS 2016 1 000 €	TS 2017 1 000 €	TS 2018 1 000 €
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta								
Irtain			13 800	21 400	12			
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta yhteensä								
Menot			13 800	21 400	12			
Tulot								
Netto			-13 800	-21 400	-12			

Axiell Aurora -kirjastojärjestelmän yhdistäminen Ratamo-kirjastojen järjestelmään sekä lainaus-/palautusautomaatin hankinta pääkirjastoon. Vuoden 2015 määrärahaesitys kohdistuu lainausautomaatin toimintojen edelleen kehittämiseen lisähankinnoin.

INVESTOINTIKOHDE	Hankkeen kustannusarvio	Edellisten vuosien käyttö	TA 2013 €	TA 2014 €	TS 2015 1 000 €	TS 2016 1 000 €	TS 2017 1 000 €	TS 2018 1 000 €
Tekninen lautakunta								
Talorakennus:								
Pienet peruskorjaus- ja muutostyöt			200 000	131 000	270	200	200	200
Isot hankkeet	5 913 000	67 115	1 590 000	730 000	1 540	700	1 400	
Menot	5 913 000	67 115	1 790 000	861 000	1 810	900	1 600	200
Tulot	600 000					210	390	
Liikenneväylät								
Menot			842 000	587 500	630	200	200	700
Tulot					70			
Ympäristötyöt								
Menot			60 000			100	100	
Urheilupaikat								
Menot			70 000	10 000		30	150	500
Tulot			10 000					130
Vesijohto- ja viemäriverkosto								
Menot			388 000	1 870 000	270	150	150	450
Tulot								
Teknisen toimen irtain								
				14 000				
Tekninen lautakunta yhteensä								
Menot	5 913 000	67 115	3 150 000	3 342 500	2 710	1 380	2 200	1 850
Tulot	600 000		10 000		70	210	390	130
Netto	-5 313 000	-67 115	-3 140 000	-3 342 500	-2 640	-1 170	-1 810	-1 720

Peruskorjaus- ja muutostyöt

Määräraha on varattu vuoden 2014 talousarviossa seuraaviin kohteisiin:

- Tuoli-/kaidehissin hankinta palvelukeskus Eedilään / Lintukotoon.
- Kirkonkylän koulukeskuksen työsiiven hitsaustilan rakentaminen ja sen varustaminen paloilmittimilla.
- Kormun koulun asunto-osan sähkö saneeraus.
- Kunnantalon rakennusautomaatio sekä kulunvalvonnan uusiminen.
- Teknisen lautakunnan erillispäätöksin kohdistettava varaus.

Esitys sisältää vuodelle 2015 kunnantalon ikkunaremontin tässä vaiheessa vielä kohdistamattoman muun varauksen lisäksi.

Isot hankkeet vuonna 2014

- Etiopetustilojen rakennustöiden loppuunsaattaminen.
- Launosten koulun peruskorjaus- ja laajennustöiden käynnistäminen vuonna 2013 toteutetun suunnittelun mukaisesti.
- Läyliäisten koulun peruskorjauksen ja laajennuksen hankeselvitys tarkemman suunnittelun ja valtionavustushakemuksen perustaksi.

Isot hankkeet vuosina 2015-2018

- Launosten koulun peruskorjaus- ja laajennustöiden loppuunsaattaminen syyslukukauden 2015 alkuun mennessä.
- Läyliäisten koulun peruskorjaus ja laajennus tilojen saattamiseksi asianmukaiseen kuntoon sekä lisätilojen rakentaminen tilanahtauden poistamiseksi. Hankkeen suunnittelu vuonna 2015 ja toteutus vuosina 2016-2017. Hankkeeseen haetaan valtionavustusta.

Liikenneväylät vuonna 2014

- Kirkonkylä; Vanhakoskientien päällystys.
- Launonen; Marjarinteen valaistuksen suunnittelu.
- Silmänkannon yritysalue; alueen tiestön ja risteysjärjestelyjen suunnittelu ja sisäisen tiestön rakennustöiden käynnistäminen.
- Vanhojen kaavateiden peruskorjaus; Viertotie, Niittykuja, Isokorkeentie.
- Varaus tievalaistuksen uusimisen aloittamiseen erikseen laadittavan ohjelman mukaan. Toteutus teknisen lautakunnan päätöksellä.

Liikenneväylät vuosina 2015-2018

- Launonen; Marjarinteen alueen pääväylän/-väylien päällystys vuonna 2015 ja valaistus 2015-2016 sekä Marjarinteen alueen 2. vaiheen kaavateiden rakentaminen vuonna 2018.
- Silmänkannon yritysalue; risteysjärjestelyiden ja alueen sisäisen tiestön rakentamisen loppuunsaattaminen vuonna 2015. Risteysjärjestelyihin odotetaan saatavan valtionavustusta.
- Vanhojen kaavateiden peruskorjaukseen ja tievalaistukseen sekä katuvalosaneeraukseen on molempiin 100.000 euron vuotuinen määrärahaesitys.

Ympäristötyöt vuosina 2016-2017

- Ns. Ikikumin alueen maaperän puhdistus.

Urheilu- ja liikuntapaikat vuonna 2014

- Määrärahavaraus kevyen palloilu- ja sisäliikuntahallin suunnitteluun.

Urheilu- ja liikuntapaikat vuosina 2015-2018

- Isokorkeen hiihtoladun sillan muuttaminen putkisillaksi vuonna 2016.
- Kirkonkylän keskusurheilukentän siirto asemakaavan mukaisesti vuosina 2017-2018. Hankkeeseen haetaan valtionavustus.

Vesijohto- ja viemäriverkosto vuonna 2014

- Silmänkannon yritysalue; alueen vesijohto- ja viemäriverkoston rakennustöiden käynnistäminen.
- Riihimäen jätevedenpuhdistamo; Lopen kunnan osuus Riihimäen kaupungin jätevedenpuhdistamon laajennukseen ja saneeraukseen 1,6 miljoonaa euroa.
- Viemäreiden ylivuotosäiliöiden rakentaminen kahteen pumppaamoon.
- Varaus vesijohto- ja viemäriverkoston rakentamiseen sekä viemärisaneerauksen jatkamiseen teknisen lautakunnan erillispäätöksin.

Vesijohto- ja viemäriverkosto vuosina 2015-2018

- Silmänkannon yritysalue; alueen vesijohto- ja viemäriverkoston rakennustöiden loppuunsaattaminen vuonna 2015.
- Launonen; Marjarinteen alueen 2. vaiheen vesijohto- ja viemäriverkoston rakentaminen vuonna 2018.
- Lisäksi esitykseen sisältyy kohdentamaton vuotuinen määrärahavaraus vesi- ja viemäriverkoston rakentamiseen sekä viemärisaneerauksen jatkamiseen.

Teknisen toimen irtain vuonna 2014

- Moottorikelkan hankkiminen latujen kunnossapitoon.

INVESTOINTIKOHDE	Hankkeen kustannus- arvio	Edellisten vuosien käyttö	TA 2013 €	TA 2014 €	TS 2015 1 000 €	TS 2016 1 000 €	TS 2017 1 000 €	TS 2018 1 000 €
Investoinnit yhteensä (kunta + vesilaitos)								
Menot	5 913 000	258 415	3 810 760	3 663 600	3 112	1 580	2 550	2 050
Tulot	600 000		110 000	100 000	170	710	910	230
Netto	-5 313 000	-258 415	-3 700 760	-3 563 600	-2 942	-870	-1 640	-1 820

KEHITTÄMISPROJEKTIT

Yhteiset projektit	Hallinnoija	Toteutusaika	Hanke- kustannukset, €	Lopen osuus, €	Maksuosuus vuonna 2014, €
1. Toimintaryhmätyö	EMO ry	2014 -		2 €/asukas	16 700
2. Vanajavesikeskus -hanke	Hämeen liitto	2014 - 2017		1 €/asukas	8 350
3. Riihimäen seudun jätevesipäästöjen vähentäminen kiinteistöneuvonnan ja mallinnuksen avulla -EAKR yhteishanke	Riihimäen vesihuoltoliikelaitos	2012 - 2014		8 100	4 050
4. Luontoinnovaatiot -hanke	Kehittämiskeskus Häme Oy	2013 - 2014	177 000	5 000	1 000
5. HHT-kasvuvyöhyke -hanke	Hämeenlinnan kaupunki	2013 - 2015		14 000	7 000
6. TrioPlus Häme -projekti	Innopark Programmes Oy	2013 - 2014	466 600	1 200	850
Varaus uuden ohjelmakauden alkaviin hankkeisiin					5 050
					43 000

Elinkeinojen kehittämisen talousarviossa:

Osaamiskeskusohjelma	TechVilla Oy	2007 - 2014			3 000
----------------------	--------------	-------------	--	--	-------

Lopen kunnan hallinnoimat hankkeet					
1. Uudenlaista vapaa-ajan asumista Räyskälään -hanke		2013 - 2014	13 700	4 110	4 110

LOPEN KUNTA
VALTIONOSUJEDET VUONNA 2014

	laskentaperusteet			
	määrä	€/as	kerroin	yhteensä €
1. PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUS				
- perustuu valtiovarainministeriön päätöksiin 30.12.2013				
<u>Yleinen osa</u>				<u>279 673 €</u>
☼ perusosa / asukas	8 336	33,55		279 673 €
Korotusperusteina kaksikielisyys, taajamarakenne, saaristoisuus, syrjäisyys ja asukasluvun muutos				0
<u>Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset</u>				<u>30 910 512 €</u>
<u>Sosiaalihuolto</u>				<u>15 230 373 €</u>
☼ ikärakenteen mukaan				14 256 392 €
0 - 6 v.	706	7 316,69	0,963872	4 978 963
7 - 64 v.	5 977	342,09		2 044 672
65 - 74 v.	947	1 016,79		962 900
75 - 84 v.	519	6 074,12		3 152 468
85 v. -	187	16 670,53		3 117 389
☼ huostaanottojen mukaan	8 336	49,72	0,938199	388 851 €
			v. 2013 = 0,651628	
☼ vaikeavammaisuuden muk.	8 336	17,59	0,917303	134 504 €
☼ työttömien määrän muk.	231	647,07		149 473 €
☼ työttömyysasteen muk.	8 336	59,01	0,612213	301 152 €
			v. 2013 = 0,631293	
<u>Terveydenhuolto</u>				<u>15 680 139 €</u>
☼ ikärakenteen mukaan				12 920 413 €
0 - 6 v.	706	940,05		663 675
7 - 64 v.	5 977	1 018,36		6 086 738
65 - 74 v.	947	2 398,41		2 271 294
75 - 84 v.	519	4 622,50		2 399 078
85 v. -	187	8 019,40		1 499 628
☼ sairastavuuden mukaan	8 336	437,69	0,756383	2 759 726 €
			v. 2013 = 0,760003	
Lisäksi korotusperusteena syrjäisyys				0

Esi- ja perusopetuksen laskennalliset kustannukset **8 294 256 €**

☼ perusosa		0,77	6 624 351 €
perushinta	7 633,52	8 603 053	
- 6-vuotiaita	111	0,91	
- 7 - 12-vuotiaita	698		
- 13 - 15-vuotiaita	328		
	<u>1 137</u>		

korotukset: **1 669 905 €**

☼ asukastiheyden mukaan	< 40,0	13,95	906 299 €
☼ yläasteikäisten osuus	328	0,30	744 539 €
☼ ruotsinkielisten 6-15 v määrä	6	0,12	5 448 €
☼ vieraskielisten 6-15 v määrä	9	0,20	13 620 €

Muita korotusperusteita ovat kaksikielisyys ja saaristoisuus.

Kulttuuripalvelut **555 344 €**

Kirjasto

☼ perusosa / asukas	8 336	63,12	526 168 €
---------------------	-------	-------	-----------

Yleinen kulttuuritoimi

☼ perusosa / asukas	8 336	3,50	29 176 €
---------------------	-------	------	----------

Taiteen perusopetus

☼ perusosa / asukas		1,40	0
---------------------	--	------	---

Peruspalvelujen valtionosuus, laskennalliset kustannukset **40 039 785 €**

Valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset **1 535 827 €**

☼ Julk.hall. yht. tietojärj.hank. rah.	8 336	-1,58	- 13 171 €
☼ Tietoluov. hinnoittelumuut. rah.	8 336	-0,24	- 2 001 €
☼ Hark.var. vos-korot. rah.	8 336	-0,93	- 7 752 €
☼ Harvan asut. kuntien vos rah.	8 336	-6,48	- 54 017 €
☼ Lääkärihelikopt. toiminnan rah.	8 336	-4,10	- 34 178 €
☼ Turvallisuusverkon uudist. rah.	8 336	-0,28	- 2 334 €
☼ Opiskelijaval.järj. uudist. rah.	8 336	-0,53	- 4 418 €
☼ Työmarkkinatuen kompens.	kuntakohtainen		- 59 608 €
☼ Veromenetysten -10 kompens.		87,99	727 932 €
☼ Veromenetysten -11 kompens.		27,39	226 573 €
☼ Veromenetysten -12 kompens.		61,52	508 996 €
☼ Veromenetysten -13 kompens.	8 377	1,65	13 819 €
☼ Veromenetysten -14 kompens.	8 336	6,99	58 262 €
☼ Elatustuen palautukset	8 336	1,29	10 753 €
☼ Verotulotasauksen neutralis.	8 336	6,97	58 102 €
☼ Maakuntien kehittämisraha	8 336	0,09	750 €
☼ Jäteveron tuiotto	8 336	12,97	108 118 €

Kunnan omarahoitusosuus **8 336 -3 282,60** **- 27 363 754 €**

- valtionosuusprosentti 29,57 % (v. 2013 = 30,96 %)

Peruspalvelujen valtionosuus ennen verotulotasausta **14 211 858 €**

<u>Verotulotasaus</u>				<u>3 324 746 €</u>
☼ laskenn. verotulot vv -11 tied./as		2 726,26		
tasausraja / asukas		3 123,15		
=> verotulotasaus	8 377	<u>396,89</u>		
(/as.luku 31.12.2010)				

<u>Valtionosuusjärjestelmän muutoksen tasaus</u>				<u>177 263 €</u>
- sis. kuntakoht. veromenetysten -09 kompensoinnin (39.293)				

<u>Peruspalvelujen valtionosuus</u>				<u>17 713 869 €</u>
--	--	--	--	----------------------------

2. OPETUS- JA KULTTUURITOIMEN MUUT VALTIONOSUUDET

<u>Esiopetus: 5-vuotiaat</u>				<u>- €</u>
-------------------------------------	--	--	--	-------------------

☼ €/esiopetuksessa oleva		6 679,17	1,35	0,956526
--------------------------	--	----------	------	----------

<u>Perusopetus: vaik. kehitysvamm.</u>				<u>84 553 €</u>
---	--	--	--	------------------------

☼ €/oppilas	3	7 633,52	3,86	0,956526
-------------	---	----------	------	----------

<u>Perusopetus: muut vammaiset</u>				<u>299 149 €</u>
---	--	--	--	-------------------------

☼ €/oppilas	17	7 633,52	2,41	0,956526
-------------	----	----------	------	----------

<u>Joustavan perusopetuksen lisä</u>				<u>12 800 €</u>
---	--	--	--	------------------------

☼ €/oppilas	4	3 200,00		
-------------	---	----------	--	--

<u>Iltapäivätoiminta</u>				<u>61 296 €</u>
---------------------------------	--	--	--	------------------------

☼ tunnit * €/tunti	4 136	26,00	0,57	
--------------------	-------	-------	------	--

Lukiokoulutus

☼ keskimäär. yksikköhinta €/opp		6 425,98		
---------------------------------	--	----------	--	--

☼ kunnan yksikköhinta €/opp	154,000		0,912199	<u>9 027,13</u>
-----------------------------	---------	--	----------	-----------------

- oppilaita 20.9.2013 65

☼ - oppilasarvio 20.1.2014 65

- oppilasarvio 20.9.2014 67

=> laskennallinen valtionosuus

594 286 €

Kansalaisopisto

☼ perusosa, €/tunti	3 053	82,60	0,951650	
---------------------	-------	-------	----------	--

=> valtionosuus 0,57

136 798 €

Liikunta

☼ € / asukas	8 336	12,00	0,297	
--------------	-------	-------	-------	--

29 710 €

Nuorisotyö

☼ € / alle 29-v asukas	2 627	15,00	0,297	
------------------------	-------	-------	-------	--

11 703 €

Kunnan ylläpitäjämallin rahoitusosuus

	8 336	-348,64		
--	-------	---------	--	--

- valtionosuusprosentti 41,89 %

- 2 906 263 €

Opetus- ja kulttuuritoimen muu valtionosuus yhteensä

- 1 675 968 €

3. KOTIKUNTAKORVAUKSET

Kotikuntakorvaustulot				150 791 €
☼ 6 v, €/oppilas	2			
☼ 7-12 v, €/oppilas	10			
☼ 13-16 v, €/oppilas	9			

Kotikuntakorvausmenot				- 210 795 €
☼ 6 v	1	6 679,17	0,91	
☼ 7-12 v	5	6 679,17	1,00	
☼ 13-16 v	19	6 679,17	1,35	

Kotikuntakorvaukset yhteensä				- 60 004 €
-------------------------------------	--	--	--	-------------------

JÄRJESTELMÄN KAUTTA YHTEENSÄ				15 977 897 €
-------------------------------------	--	--	--	---------------------

Valtionosuuksiksi kirjattava				16 027 148 €
Toimintatuotot / elatustuen takaisinperintä / Toimeentuloturva				10 753 €
Toimintatuotot / Kotikuntakorvaustulot /				150 791 €
Toimintakulut / Kotikuntakorvausmenot /				- 210 795 €
				15 977 897 €

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

01.01.2014 - 31.12.2014

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

TULOSLASKELMA

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
TOIMINTATUOTOT/TULOT							
MYYNTITUOTOT	4.866.912	4.794.130	4.936.120	4.918.670	2,6	4.938.670	4.951.110
MAKSUTUOTOT	2.130.955	2.125.220	2.325.530	2.337.030	10,0	2.348.790	2.360.570
TUET JA AVUSTUKSET	434.522	348.280	505.690	512.080	47,0	502.490	496.580
VUOKRATUOTOT	895.387	878.050	924.120	919.620	4,7	924.120	924.120
MUUT TOIMINTATUOTOT	373.907	303.140	225.980	225.980	-25,5	225.980	225.980
TOIMINTATUOTOT/TULOT	8.701.684	8.448.820	8.917.440	8.913.380	5,5	8.940.050	8.958.360
VALMISTUS OMAN KÄYTTÖÖN	23.748	58.500	58.000	58.000	-0,9	58.000	58.000
TOIMINTAKULUT/MENOT							
HENKILÖSTÖKULUT							
PALKAT JA PALKKIOT	-13.596.910	-13.977.440	-14.909.150	-14.575.500	4,3	-14.588.230	-14.734.050
HENKILÖSIVUKULUT							
ELÄKEKULUT	-3.190.772	-3.297.290	-3.492.380	-3.478.640	5,5	-3.480.730	-3.515.520
MUUT HENKILÖSTÖSIVUKULUT	-754.645	-755.340	-809.220	-794.660	5,2	-795.240	-802.990
HENKILÖSIVUKULUT	-3.945.417	-4.052.630	-4.301.600	-4.273.300	5,4	-4.275.970	-4.318.510
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	179.069	78.790	70.640	80.640	2,3	80.640	81.450
HENKILÖSTÖKULUT	-17.363.258	-17.951.280	-19.140.110	-18.768.160	4,6	-18.783.560	-18.971.110
PALVELUJEN OSTOT							
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-15.950.755	-17.135.740	-16.989.190	-16.918.610	-1,3	-17.256.980	-17.602.100
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-7.628.906	-8.023.630	-8.339.020	-8.266.930	3,0	-8.328.290	-8.382.950
PALVELUJEN OSTOT	-23.579.661	-25.159.370	-25.328.210	-25.185.540	0,1	-25.585.270	-25.985.050
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT							
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-2.061.825	-2.113.140	-2.291.540	-2.284.040	8,1	-2.283.840	-2.283.840
VARASTOJEN LISÄYS/VÄHENNYS	1.352						
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2.060.472	-2.113.140	-2.291.540	-2.284.040	8,1	-2.283.840	-2.283.840
AVUSTUKSET	-1.844.081	-2.068.970	-2.128.800	-2.128.800	2,9	-2.128.800	-2.128.800
VUOKRAT	-570.592	-584.410	-763.120	-647.840	10,9	-717.540	-717.540

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

01.01.2014 - 31.12.2014

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
MUUT TOIMINTAKULUT	-188.073	-106.580	-103.200	-103.850	-2,6	-103.850	-103.850
TOIMINTAKULUT/MENOT	-45.606.137	-47.983.750	-49.754.980	-49.118.230	2,4	-49.602.860	-50.190.190
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-36.880.704	-39.476.430	-40.779.540	-40.146.850	1,7	-40.604.810	-41.173.830
VEROTULOT	24.980.591	25.670.900	26.409.000	26.339.000	2,6	27.278.700	27.934.300
VALTIONOSUUEDET	15.659.981	15.850.000	15.941.700	15.941.700	0,6	15.645.000	15.567.000
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT							
KORKOTUOTOT	78.651	75.200	48.100	48.100	-36,0	48.100	48.100
MUUT RAHOITUSTUOTOT	29.351	10.000	11.000	11.000	10,0	11.000	11.000
KORKOKULUT	-363.300	-396.400	-453.500	-453.500	14,4	-456.500	-448.500
MUUT RAHOITUSKULUT	-2.763	-11.500	-6.700	-6.700	-41,7	-6.700	-6.700
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-258.062	-322.700	-401.100	-401.100	24,3	-404.100	-396.100
VUOSIKATE	3.501.806	1.721.770	1.170.060	1.732.750	0,6	1.914.790	1.931.370
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1.311.597	-1.604.530	-1.647.700	-1.692.200	5,5	-1.776.970	-1.915.520
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1.311.597	-1.604.530	-1.647.700	-1.692.200	5,5	-1.776.970	-1.915.520
TILIKAUDEN TULOS	2.190.209	117.240	-477.640	40.550	-65,4	137.820	15.850
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	2.190.209	117.240	-477.640	40.550	-65,4	137.820	15.850

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA
KUNTA JA TASEYKSIÖT YHTEENSÄ
01.01.2014 - 31.12.2014

Ulkoinen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT/TULOT							
MYYNTITUOTOT							
3101 01 Myyntitulot valtiolta	95.421	89.200	99.200	99.200	11,2	99.710	88.100
3102 01 Myyntitulot kunnilta	311.447	235.440	246.980	246.910	4,9	248.150	249.390
3103 01 Myyntitulot kuntayhtymiltä		157.680	85.000	85.000	-46,1	85.430	85.860
3160 01 Vesihuollon kulutusmaksut		828.090	829.290	829.290	0,1	833.440	837.610
3160 02 Vesihuollon kulutusmaksut	710.344						
3169 01 Kunnan sis.vesihuol.kulutusm		70.160	70.270	68.020	-3,1	68.190	68.360
3169 02 Kunnan sis.vesihuol.kulutusm	64.553						
3190 01 Muut myyntitulot	408.148	301.630	309.800	309.800	2,7	311.360	312.920
3190 02 Muut myyntitulot	69.558						
3296 01 Kunnan sis.ruokapalvelutulot	1.204.098	1.274.790	1.350.690	1.352.520	6,1	1.359.290	1.366.060
3297 01 Kunnan sis.toimistopalv.tulo	13.297	12.400	13.300	13.300	7,3	13.360	13.420
3298 01 Kunnan sis.kiinteistötulot	1.761.597	1.646.360	1.751.760	1.732.940	5,3	1.737.090	1.745.780
3299 01 Kunnan sisäiset myyntitulot	217.850	178.380	179.830	181.690	1,9	182.650	183.610
3299 02 Kunnan sisäiset myyntitulot	10.599						
MYYNTITUOTOT	4.866.912	4.794.130	4.936.120	4.918.670	2,6	4.938.670	4.951.110
MAKSUTUOTOT							
3201 01 Kodinhoitoapumaksut	173.039	155.000	170.000	180.000	16,1	180.900	181.800
3202 01 Tukipalvelumaksut	523.894	499.500	499.000	499.000	-0,1	501.510	504.020
3210 01 Hoitopäivämaksut	1.064.023	1.086.270	1.250.200	1.250.200	15,1	1.256.470	1.262.760
3219 01 Muut sosiaalitoimen maksut	121.673	96.400	108.500	108.500	12,6	109.070	109.640
3220 01 Valvonta- ja tarkastusmaksut	125.507	158.300	153.500	153.500	-3,0	154.270	155.040
3290 01 Muut maksut	122.819	129.750	144.330	145.830	12,4	146.570	147.310
MAKSUTUOTOT	2.130.955	2.125.220	2.325.530	2.337.030	10,0	2.348.790	2.360.570
TUET JA AVUSTUKSET							
3301 01 Työllistämistuet	93.692	70.000	63.000	63.000	-10,0	63.000	63.000
3302 01 Muut tuet ja avust.valtiolta	275.677	214.280	370.080	379.670	77,2	370.080	370.080
3303 01 Tuet- ja avust.suoraan EU:lt		500			-100,0		

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

01.01.2014 - 31.12.2014

Ulkoinen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
3310 01 Työterveyshuollon korvaukset	58.853	58.000	61.200	58.000		58.000	58.000
3380 01 Muut tuet ja avust. kunnilta	5.500	5.500	5.500	5.500		5.500	5.500
3390 01 Muut tuet ja avustukset	800		5.910	5.910	100,0	5.910	
TUET JA AVUSTUKSET	434.522	348.280	505.690	512.080	47,0	502.490	496.580
VUOKRATUOTOT							
3401 01 Asuntojen vuokratulot	638.559	625.940	682.540	678.040	8,3	682.540	682.540
3402 01 Muiden rak.ja huoneist. vuok	143.121	212.110	198.580	198.580	-6,4	198.580	198.580
3402 02 Muiden rak.ja huoneist. vuok	7.245						
3402 04 Muiden rak.ja huoneist. vuok	61.270						
3403 01 Maa- ja vesialueiden vuokrat	37.308	32.000	35.000	35.000	9,4	35.000	35.000
3490 01 Muut vuokratulot(koneet ja k	7.884	8.000	8.000	8.000		8.000	8.000
VUOKRATUOTOT	895.387	878.050	924.120	919.620	4,7	924.120	924.120
MUUT TOIMINTATUOTOT							
3505 01 Elatustukimaksut	10.806	10.000			-100,0		
3506 01 Perustoimeentulotuen tak.per	35.479	25.000	25.000	25.000		25.000	25.000
3507 01 Täydentävän toim.tulotuen ta	3.365						
3510 01 Käyttöomaisuuden myyntivoito	241.726	250.000	180.000	180.000	-28,0	180.000	180.000
3590 01 Muut tuotot	82.531	18.140	20.980	20.980	15,7	20.980	20.980
MUUT TOIMINTATUOTOT	373.907	303.140	225.980	225.980	-25,5	225.980	225.980
TOIMINTATUOTOT/TULOT	8.701.684	8.448.820	8.917.440	8.913.380	5,5	8.940.050	8.958.360
VALMISTUS OMAN KÄYTTÖÖN							
3701 01 Valmistus omaan käyttöön	23.748	58.500	58.000	58.000	-0,9	58.000	58.000
VALMISTUS OMAN KÄYTTÖÖN	23.748	58.500	58.000	58.000	-0,9	58.000	58.000
TOIMINTAKULUT/MENOT							
HENKILÖSTÖKULUT							
PALKAT JA PALKKIOT							
5000 01 Opettajaviranhalt. palkat	-2.933.344	-3.363.100	-3.566.100	-3.523.300	4,8	-3.523.300	-3.558.520
5001 01 Tukiopetuksen palkat	-27.602	-41.350	-43.600	-43.060	4,1	-43.060	-43.480
5010 01 Muiden vakinaisten palkat	-7.016.909	-8.570.450	-9.219.340	-9.035.130	5,4	-9.058.500	-9.149.100

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

01.01.2014 - 31.12.2014

Ulkoinen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
5010 02 Muiden vakinaisten palkat	-81.947						
5011 01 Alv:lliset vakinaisten palk	-8.031	-4.730	-4.730	-4.020	-15,0	-4.020	-4.070
5020 01 Tunti- ja urakkapalkat	-110.446	-115.250	-118.300	-116.880	1,4	-116.880	-118.050
5030 01 Sijaisten palkat/muu henkil	-1.359.960	-525.110	-505.900	-497.190	-5,3	-497.190	-502.140
5030 02 Sijaisten palkat/muu henkil	-1.782						
5031 01 Alv:lliset sijaisten palkat	-182	-2.250			-100,0		
5032 01 Sijaisten palkat/opettajat	-400.071	-63.850	-69.850	-69.010	8,1	-69.010	-69.680
5040 01 Tilapäisten palkat	-395.997	-129.550	-123.570	-121.280	-6,4	-110.640	-111.750
5050 01 Erilliskorvaukset/muu henki	-462.450	-500.620	-613.230	-606.050	21,1	-606.050	-612.080
5050 02 Erilliskorvaukset/muu henki	-27.288						
5050 04 Erilliskorvaukset/muu henki	-377						
5051 01 Alv:lliset erilliskorvaukse		-300			-100,0		
5052 01 Erilliskorvaukset/opettajat	-406.800	-377.660	-341.190	-272.090	-28,0	-272.090	-274.810
5055 01 Asiantuntijapalkat	-2.912	-2.320	-3.130	-2.880	24,1	-2.880	-2.900
5080 01 Työllistämispalkat	-127.723	-100.700	-107.000	-101.000	0,3	-101.000	-102.010
5090 01 Palkkiot (ei eläkkeeseen oi	-114.680	-120.750	-129.160	-122.160	1,2	-122.160	-123.390
5095 01 Palkkiot (eläkkeeseen oikeu	-6.870	-11.450	-13.450	-13.450	17,5	-13.450	-13.590
5096 01 Verolliset matkakorvaukset	-4.279						
5099 01 Jaksotetut palkat	-105.000	-48.000	-50.600	-48.000		-48.000	-48.480
5099 02 Jaksotetut palkat	-2.260						
PALKAT JA PALKKIOT	-13.596.910	-13.977.440	-14.909.150	-14.575.500	4,3	-14.588.230	-14.734.050
HENKILÖSIVUKULUT							
ELÄKEKULUT							
5124 01 KuEL-maksut/eläkeper.+varh	-844.994	-864.080	-856.870	-857.640	-0,7	-857.640	-866.190
5124 02 KuEL-maksut/vyörytettävät	-4.787						
5125 01 KuEL-maksut	-1.864.452	-1.995.700	-2.155.130	-2.122.560	6,4	-2.124.650	-2.145.890
5125 02 KuEL-maksut	-18.155						
5125 04 KuEL-maksut	-62						
5130 01 Muut eläkevakuutusmaksut	-439.962	-426.910	-469.780	-487.840	14,3	-487.840	-492.730
5198 01 Jaksot. palkkojen eläkekul	-18.000	-10.600	-10.600	-10.600		-10.600	-10.710
5198 02 Jaksot.palkkojen eläkekulu	-360						

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

01.01.2014 - 31.12.2014

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
ELÄKEKULUT	-3.190.772	-3.297.290	-3.492.380	-3.478.640	5,5	-3.480.730	-3.515.520
MUUT HENKILÖSTÖSIVUKULUT							
5110 01 Sotu-maksut	-279.736	-295.540	-317.820	-312.020	5,6	-312.450	-315.530
5110 02 Sotu-maksut	-2.354						
5110 04 Sotu-maksut	-8						
5120 01 Työttömyysvakuutusmaksut	-392.825	-395.910	-422.690	-415.000	4,8	-415.150	-419.240
5120 02 Työttömyysvakuutusmaksut	-3.165						
5120 04 Työttömyysvakuutusmaksut	-11						
5190 01 Muut sosiaalivakuutusmaksu	-68.909	-61.310	-66.130	-65.060	6,1	-65.060	-65.610
5190 02 Muut sosiaalivakuutusmaksu	-455						
5190 04 Muut sosiaalivakuutusmaksu	-2						
5199 01 Jaksot.palkkojen muut henk	-7.000	-2.580	-2.580	-2.580		-2.580	-2.610
5199 02 Jaksot.palkkojen muut henk	-180						
MUUT HENKILÖSTÖSIVUKULUT	-754.645	-755.340	-809.220	-794.660	5,2	-795.240	-802.990
HENKILÖSIVUKULUT	-3.945.417	-4.052.630	-4.301.600	-4.273.300	5,4	-4.275.970	-4.318.510
HENKILÖSTÖKORVAUKSET							
5200 01 Sair.vak.- ja tapaturmakorv	177.351	78.790	70.640	80.640	2,3	80.640	81.450
5202 01 Muut henkilöstökorvaukset,	1.718						
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	179.069	78.790	70.640	80.640	2,3	80.640	81.450
HENKILÖSTÖKULUT	-17.363.258	-17.951.280	-19.140.110	-18.768.160	4,6	-18.783.560	-18.971.110
PALVELUJEN OSTOT							
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT							
5301 01 Asiakaspalv. osto valtiolta	-45.689	-2.000	-2.000	-2.000		-2.040	-2.080
5302 01 Asiakaspalv. osto kunnilta	-410.424	-365.130	-400.280	-400.280	9,6	-408.290	-416.450
5303 01 Asiakaspalv. osto kuntayhty	-13.461.393	-14.377.280	-14.216.110	-14.145.530	-1,6	-14.428.430	-14.716.990
5304 01 Asiakaspalvelun osto muilta	-1.839.355	-2.132.300	-2.083.300	-2.083.300	-2,3	-2.124.970	-2.167.460
5305 01 Kotikuntalain kotikuntakorv	-33.168	-60.000	-60.000	-60.000		-61.200	-62.420
5390 01 Perhehoit. ja tukihenk. pal	-160.725	-199.030	-227.500	-227.500	14,3	-232.050	-236.700
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-15.950.755	-17.135.740	-16.989.190	-16.918.610	-1,3	-17.256.980	-17.602.100
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT							
5400 01 Toimistopalvelujen osto	-245	-400	-400	-400		-400	-400

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA
KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ
01.01.2014 - 31.12.2014

Ulkoisen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
5401 01 Pankkipalvelujen osto	-9.841	-9.900	-10.900	-10.900	10,1	-11.010	-11.120
5401 02 Pankkipalvelujen osto	-870						
5402 01 Asiantuntijapalvelujen osto	-193.105	-249.120	-279.130	-241.130	-3,2	-243.560	-233.890
5402 02 Asiantuntijapalvelujen osto	-14.765						
5403 01 Atk-palvelukset	-233.658	-293.040	-305.700	-303.200	3,5	-306.280	-309.380
5403 02 Atk-palvelukset	-8.468						
5410 01 Painatukset ja ilmoitukset	-51.663	-76.430	-75.280	-75.280	-1,5	-76.030	-76.780
5410 02 Painatukset ja ilmoitukset	-22						
5415 01 Telepalvelujen osto	-77.138	-100.140	-93.250	-91.710	-8,4	-92.670	-93.630
5415 02 Telepalvelujen osto	-6.919						
5416 01 Postimaksut	-42.198	-45.040	-46.560	-46.560	3,4	-47.010	-47.460
5416 02 Postimaksut	-5.773						
5420 01 Vakuutukset	-45.200	-48.690	-55.750	-55.550	14,1	-56.060	-56.570
5420 02 Vakuutukset	-721						
5420 04 Vakuutukset	-3.136						
5430 01 Puhtaanapitopalvelut	-37.648	-33.050	-73.190	-73.190	121,5	-73.930	-74.670
5435 01 Pesulapalvelut	-25.850	-36.550	-46.750	-46.750	27,9	-47.220	-47.690
5438 01 Jätevesimaksut/ulkoiset	-1.655	-146.920	-146.920	-146.920		-148.390	-149.870
5438 02 Jätevesimaksut ulkoiset	-130.675						
5439 01 Sisäiset jätevesimaksut	-34.318	-38.150	-36.320	-36.610	-4,0	-36.780	-36.950
5440 01 Rakennusten kunnossapitopal	-37.770	-43.200	-51.900	-51.900	20,1	-52.430	-52.960
5441 01 Alueiden kunnossapitopalvel	-205.503	-239.700	-241.850	-241.850	0,9	-244.330	-246.830
5441 02 Alueiden kunnossapitopalvel	-796						
5441 04 Alueiden kunnossapitopalvel	-1.035						
5446 01 Alueiden rakentamispalvelut	-2.774						
5450 01 Koneiden ja laitt. kunnossa	-80.175	-64.660	-69.090	-69.090	6,9	-69.820	-70.550
5450 02 Koneiden ja laitt. kunnossa	-2.145						
5451 01 Koneiden ja laitt. rakentam	-2.343						
5458 01 Majoitus- ja ravitsemuspalve	-7.947	-30.410	-21.270	-25.670	-15,6	-25.940	-26.210
5460 01 Matkustuskorvaukset	-125.659	-146.900	-147.300	-148.000	0,7	-149.020	-150.540
5460 02 Matkustuskorvaukset	-12.560						

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

01.01.2014 - 31.12.2014

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
5462 01 Kuljetuspalvelut	-1.119.107	-1.168.640	-1.143.510	-1.143.600	-2,1	-1.155.050	-1.166.600
5462 02 Kujetuspalvelut	-93						
5471 01 Terveyspalvelujen osto	-111.105	-110.100	-127.700	-116.700	6,0	-117.860	-119.030
5472 01 Opetuspalvelujen osto	-91.712	-105.220	-77.200	-77.200	-26,6	-77.980	-78.770
5473 01 Kulttuuripalvelujen osto	-19.413	-21.150	-20.550	-20.550	-2,8	-20.740	-20.930
5475 01 Kustannuskorvaukset	-34.167	-37.350	-33.170	-33.170	-11,2	-33.490	-33.810
5476 01 Kust.korv. perhe-,om.hoit.-	-121.536	-151.500	-158.200	-158.200	4,4	-159.780	-161.370
5480 01 Osuus verotuskustannuksiin	-193.952	-200.000	-213.000	-213.000	6,5	-215.130	-217.280
5481 01 Muut yhteistoimintaosuudet	-1.197.686	-1.321.620	-1.367.800	-1.358.910	2,8	-1.372.500	-1.386.250
5482 01 Eu-hankkeiden kuntaosuudet	-21.449	-40.400	-40.000	-43.000	6,4	-43.430	-43.860
5485 01 Henkilöstön koulutuspalvelu	-55.596	-85.050	-84.700	-85.200	0,2	-86.080	-86.960
5485 02 Henkilöstön koulutuspalvelu	-1.250						
5490 01 Muut palvelut	-43.159	-69.920	-72.920	-74.920	7,2	-75.660	-76.400
5490 02 Muut palvelut	-22.478						
5496 01 Kunnan sis.ruokapalvelumeno	-1.204.098	-1.274.790	-1.355.540	-1.352.520	6,1	-1.359.290	-1.366.060
5497 01 Kunnan sis.toimistopalvelut		-12.400	-12.400	-13.300	7,3	-13.360	-13.420
5497 02 Kunnan sis.toimistopalvelut	-13.297						
5498 01 Kunnan sis.kiinteistömenot	-1.761.597	-1.646.360	-1.751.760	-1.732.940	5,3	-1.737.090	-1.745.780
5499 01 Kunnan sis.palvelusten osto	-205.440	-176.830	-179.010	-179.010	1,2	-179.970	-180.930
5499 02 Kunnan sisäisten palveluste	-9.116						
5499 04 Kunnan sisäisten palveluste	-80						
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-7.628.906	-8.023.630	-8.339.020	-8.266.930	3,0	-8.328.290	-8.382.950
PALVELUJEN OSTOT	-23.579.661	-25.159.370	-25.328.210	-25.185.540	0,1	-25.585.270	-25.985.050
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT							
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA							
5500 01 Toimistotarvikkeet	-25.161	-25.270	-25.550	-25.750	1,9	-25.550	-25.550
5500 02 Toimistotarvikkeet	-174						
5501 01 Koulutarvikkeet	-45.952	-79.420	-70.750	-70.750	-10,9	-70.750	-70.750
5510 01 Kirjallisuus	-142.005	-153.530	-155.980	-155.480	1,3	-155.480	-155.480
5512 01 Muu kirjastomateriaali	-21.089	-21.000	-22.000	-21.000		-21.000	-21.000
5520 01 Elintarvikkeet	-414.165	-563.850	-568.220	-565.220	0,2	-565.220	-565.220

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

01.01.2014 - 31.12.2014

Ulkoinen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
5530 01 Vaatteisto	-11.559	-18.600	-21.050	-21.020	13,0	-21.020	-21.020
5530 02 Vaatteisto	-314						
5540 01 Lääkkeet ja hoitotarvikkeet	-33.397	-38.450	-74.070	-71.070	84,8	-71.070	-71.070
5550 01 Puhdistusaineet ja -tarvikk	-53.900	-62.320	-63.780	-63.780	2,3	-63.780	-63.780
5550 02 Puhdistusaineet ja -tarvikk	-430						
5560 01 Poltto- ja voiteluaineet	-33.647	-30.730	-37.180	-37.180	21,0	-37.180	-37.180
5560 02 Poltto- ja voiteluaineet	-19						
5570 01 Lämmitys	-471.539	-421.700	-466.550	-466.550	10,6	-466.550	-466.550
5571 01 Sähkö	-362.461	-436.940	-455.010	-454.840	4,1	-454.840	-454.840
5571 02 Sähkö	-86.557						
5572 01 Sisäinen vesi	-30.189	-32.010	-31.410	-31.410	-1,9	-31.410	-31.410
5572 02 Sisäinen vesi	-45						
5573 01 Vesimaksut ulkoiset	-817	-1.000	-1.000	-1.000		-1.000	-1.000
5580 01 Kalusto	-94.015	-111.440	-164.180	-164.180	47,3	-164.180	-164.180
5580 02 Kalusto	-28.834						
5585 01 Koneiden ja lait. kunnossap	-21.981	-6.900	-14.650	-14.650	112,3	-14.650	-14.650
5585 02 Koneiden ja lait. kunnossap	-25.123						
5590 01 Rakennusmateriaali	-54.157	-31.600	-31.100	-31.100	-1,6	-31.100	-31.100
5590 02 Rakennusmateriaali	-2.393						
5591 01 Muut materiaali	-84.464	-76.830	-86.380	-86.380	12,4	-86.380	-86.380
5591 02 Muut materiaali	-3.621						
5599 01 Sisäiset tarvikehankinnat	-13.689	-1.550	-2.680	-2.680	72,9	-2.680	-2.680
5599 02 Sisäiset tarvikehankinnat	-124						
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-2.061.825	-2.113.140	-2.291.540	-2.284.040	8,1	-2.283.840	-2.283.840
VARASTOJEN LISÄYS/VÄHENNYS							
5800 01 Varastojen lisäys/vähennys	1.352						
VARASTOJEN LISÄYS/VÄHENNYS	1.352						
AINEET, TARIKKEET JA TAVARAT	-2.060.472	-2.113.140	-2.291.540	-2.284.040	8,1	-2.283.840	-2.283.840
AVUSTUKSET							
5850 01 Avustukset kotitalouksille	-1.121.163	-1.179.200	-1.220.300	-1.220.300	3,5	-1.220.300	-1.220.300
5851 01 Perustoimeentulotuki	-289.602	-350.000	-350.000	-350.000		-350.000	-350.000

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

01.01.2014 - 31.12.2014

Ulkoinen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
5852 01 Täydentävä toimeentulotuki	-39.961	-60.000	-60.000	-60.000		-60.000	-60.000
5853 01 Ehkäisevä toimeentulotuki	-5.795	-17.500	-17.500	-17.500		-17.500	-17.500
5860 01 Avustukset muille	-90.481	-120.160	-112.000	-112.000	-6,8	-112.000	-112.000
5861 01 Työmarkkinatuen kuntaosuus	-72.809	-75.000	-76.000	-76.000	1,3	-76.000	-76.000
5890 01 Omaishoitajien palkkiot	-224.270	-267.110	-293.000	-293.000	9,7	-293.000	-293.000
AVUSTUKSET	-1.844.081	-2.068.970	-2.128.800	-2.128.800	2,9	-2.128.800	-2.128.800
VUOKRAT							
5901 01 Huoneistojen vuokramenot	-490.419	-511.820	-690.760	-585.930	14,5	-655.630	-655.630
5902 01 Alueiden vuokramenot	-410	-1.300	-1.300	-1.300		-1.300	-1.300
5910 01 Koneiden ja laitt. vuokramenot	-8.832	-11.000	-8.950	-8.950	-18,6	-8.950	-8.950
5911 01 Koneiden ja lait.leasingvuok	-70.143	-58.340	-61.110	-50.660	-13,2	-50.660	-50.660
5911 02 Koneiden ja lait.leasingvuok	-105						
5919 01 Muut vuokramenot	-683	-1.950	-1.000	-1.000	-48,7	-1.000	-1.000
VUOKRAT	-570.592	-584.410	-763.120	-647.840	10,9	-717.540	-717.540
MUUT TOIMINTAKULUT							
5950 01 Välilliset verot(alv)	-14.154	-14.990	-16.340	-16.340	9,0	-16.340	-16.340
5951 01 Välittömät verot	-2.434	-3.420	-3.470	-3.470	1,5	-3.470	-3.470
5970 01 Jäsenmaksut(vapaaehtoiset)	-4.555	-6.930	-7.780	-7.930	14,4	-7.930	-7.930
5970 02 Jäsenmaksut	-994						
5980 01 Työosuus- ja ahkeruusrahat	-3.486	-5.000	-6.000	-6.000	20,0	-6.000	-6.000
5989 01 Käyttöomaisuuden myyntitappi	-83.273						
5990 01 Muut kulut	-78.510	-76.240	-69.610	-70.110	-8,0	-70.110	-70.110
5990 02 Muut toimintakulut	-668						
MUUT TOIMINTAKULUT	-188.073	-106.580	-103.200	-103.850	-2,6	-103.850	-103.850
TOIMINTAKULUT/MENOT	-45.606.137	-47.983.750	-49.754.980	-49.118.230	2,4	-49.602.860	-50.190.190
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-36.880.704	-39.476.430	-40.779.540	-40.146.850	1,7	-40.604.810	-41.173.830
VEROTULOT							
6000 01 Kunnallisvero	22.471.874	23.125.900	23.351.000	23.281.000	0,7	24.168.000	24.917.500

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

01.01.2014 - 31.12.2014

Ulkoinen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
6010 01 Kiinteistövero	1.538.763	1.515.000	1.955.000	1.955.000	29,0	1.974.600	1.994.300
6020 01 Osuus yhteisöverosta	969.954	1.030.000	1.103.000	1.103.000	7,1	1.136.100	1.022.500
VEROTULOT	24.980.591	25.670.900	26.409.000	26.339.000	2,6	27.278.700	27.934.300
VALTIONOSUUEDET							
6100 01 Yleinen valtionosuus	15.659.981	15.850.000	15.941.700	15.941.700	0,6	15.645.000	15.567.000
VALTIONOSUUEDET	15.659.981	15.850.000	15.941.700	15.941.700	0,6	15.645.000	15.567.000
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT							
KORKOTUOTOT							
6301 01 Korkotuotot antolainoista	32.183	29.000	25.000	25.000	-13,8	25.000	25.000
6302 01 Korkotuotot sijoituksista	507						
6304 01 Muut korkotuotot	85	300	100	100	-66,7	100	100
6310 01 Taseyksiköiden sis.antolain.	45.876	45.900	23.000	23.000	-49,9	23.000	23.000
KORKOTUOTOT	78.651	75.200	48.100	48.100	-36,0	48.100	48.100
MUUT RAHOITUSTUOTOT							
6315 01 Osingot ja osuuspääoman koro	2.471	2.000	2.000	2.000		2.000	2.000
6320 01 Verontilityskorkotulot ja ko	11.818						
6330 01 Viivästyskorkotulot	6.461	4.000	5.000	5.000	25,0	5.000	5.000
6330 02 Viivästyskorkotulot	1.681						
6340 01 Muut rahoitustulot	5.639	4.000	4.000	4.000		4.000	4.000
6340 02 Muut rahoitustulot	1.281						
MUUT RAHOITUSTUOTOT	29.351	10.000	11.000	11.000	10,0	11.000	11.000
KORKOKULUT							
6400 01 Lainojen korkokulut	-317.272	-350.000	-430.000	-430.000	22,9	-433.000	-425.000
6410 01 Taseyksiköiden.sis.lainojen		-45.900	-23.000	-23.000	-49,9	-23.000	-23.000
6410 02 Vesilaitoksen sis.lainojen k	-32.958						
6410 04 Yritystalon sis.lainojen kor	-12.918						
6465 01 Muut korkokulut	-153	-500	-500	-500		-500	-500
KORKOKULUT	-363.300	-396.400	-453.500	-453.500	14,4	-456.500	-448.500
MUUT RAHOITUSKULUT							
6450 01 Provisiot	-948	-1.000	-1.000	-1.000		-1.000	-1.000
6455 01 Verontilityskorkomenot ja ko		-10.000	-5.000	-5.000	-50,0	-5.000	-5.000

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

KUNTA JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

01.01.2014 - 31.12.2014

Ulkoinen/Sisäinen

	TILINP. 2012	ED.TA+MUUT 2013	TA.EHD.LTK 2014	TA.EHD. 2014	MUUTOS 13-14 %	SU 2015	SU 2016
6460 01 Viivästyskorkomenot	-1.525		-200	-200	100,0	-200	-200
6490 01 Muut rahoituskulut	-290	-500	-500	-500		-500	-500
MUUT RAHOITUSKULUT	-2.763	-11.500	-6.700	-6.700	-41,7	-6.700	-6.700
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-258.062	-322.700	-401.100	-401.100	24,3	-404.100	-396.100
VUOSIKATE	3.501.806	1.721.770	1.170.060	1.732.750	0,6	1.914.790	1.931.370
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT							
6510 01 Poistot käyttöomaisuudesta	-1.000.591	-1.604.530	-1.647.700	-1.692.200	5,5	-1.776.970	-1.915.520
6510 02 Poistot käyttöomaisuudesta	-266.137						
6510 04 Poistot käyttöomaisuudesta	-44.870						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1.311.597	-1.604.530	-1.647.700	-1.692.200	5,5	-1.776.970	-1.915.520
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1.311.597	-1.604.530	-1.647.700	-1.692.200	5,5	-1.776.970	-1.915.520
TILIKAUDEN TULOS	2.190.209	117.240	-477.640	40.550	-65,4	137.820	15.850
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	2.190.209	117.240	-477.640	40.550	-65,4	137.820	15.850

Dnro 186/2013

88 § LOPEN KUNNAN TALOUSARVIO 2014

Kunnanhallitus 24.6.2013 (§ 175):

Kuntalain 65 §:n mukaan ”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.”

”Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.”

Vuoden 2014 talousarvion valmistelu käynnistetään kunnanhallituksen ohjeistuksella ja siinä tarkoituksessa on valmisteltu myös raamilaskelma. Valmistelu käynnistetään tilanteessa, jossa yleisen taloustilanteen kehitykseen sisältyy epävarmuustekijöitä, jotka on huomioitava talousarvion valmisteluperusteissa. Valtion taholta kuntasektorille kohdistetaan kasvavia talouteen kohdistuvia lisäpaineita ja verotulojen kasvuodotus on edelleen alhainen. Menopaineita on etenkin terveydenhuollon kuntayhtymien talouden alijäämäisyyden takia ja muutoinkin asiakaspalvelujen ostoihin liittyen.

Kunnan taloudenhoidon keskeinen strateginen tavoite on talouden tasapainon säilyttäminen ja siihen liittyen velkamäärän hallinta, mitkä ovat siten myös talousarviovalmistelun lähtökohtana. Tämä merkitsee, että tulevalle vuodelle tulee valmistella perusteiltaan tasapainossa oleva talousarvio, jolloin myös investointimenot kyetään pitkälti kattamaan omalla tulorahoituksella. Tavoitetta ei ole mahdollista saavuttaa kuin tiukalla menotaloudella, tulo- perusteiden tarkastelulla ja toiminnan taloudellisuutta tukevilla palvelurakenneratkaisuilla.

Raamilaskenta perustuu tässä vaiheessa useiden tekijöiden osalta täysin alustaviin arviointeihin, jotka tarkentuvat laadinnan edetessä mm. valtion budjettivalmistelun myötä.

Verotulojen osalta raamilaskennassa on yleisen kiinteistöveroprosentin korottaminen nykyisestä 0,7 prosentista valtakunnalliseen ja seudulliseen keskiarvoon 1,0 prosenttiin. Tämä lisää vuoden 2013 veroperusteina laskettuna kiinteistöverotuloa runsaat 220.000 euroa. Kunnallisveron osalta laskenta perustuu nykyiseen tuloveroprosenttiin ja kuluvan vuoden arvioituun kertymään, johon on ennakoitu kolmen prosentin kasvu. Lisäksi on ennakoitu verohallinnon valmistelemien tilitysjärjestelmän uudistamisen tulevan voimaan kuluvan vuoden syksyllä. Uudistus nopeuttaa tilitysten kertymistä ja myös lisää talousarviovuoden verokertymää. Kuitenkin, koska kuluvan vuoden budjetoitu kunnallisverotulotavoite ei nykyinäkymin toteudu, raamilaskelmasa on vuoden 2013 talousarvioon vain noin prosentin kasvu.

Yhteisöveroissa laskennan lähtökohta tässä vaiheessa on valtakunnalliseen arviointiin perustuen 6 %:n kasvu. Mainituin perusteina raamilaskelmassa on verotuloissa kokonaisuutena 2,8 %:n kasvu vuoden 2013 budjetoituun määrään.

Valtionosuuksien osalta on taustana Kuntaliiton alustavat laskelmat vuoden 2014 valtionosuuksiksi, joissa on huomioitu mm. maan hallituksen kehysriihessään tekemä päätös valtionosuusrahoituksen lisäleikkauksista sekä toisaalta jäteveron tuoton siirtäminen kunnille. Monelta osin valtionosuuden määräytymisperusteita ei vielä ole saatavissa. Lisäksi valtion budjettikäsitteillä saattaa olla niihin vaikutuksia, joten laskenta tarkentuu talousarviovalmistelun aikana.

Toimintatuottojen osalta arvio edellyttää kustannuskehitykseen perustuvia maksu- ja taksaperustetarkistuksia.

Keskeisten toimintakulujen osalta on henkilöstökuluissa käytetty 2 %:n kasvua nykytasoon. Muutoin toimintakuluissa on 1–2 %:n lisäys kuitenkin niin, että asiakaspalvelujen ostoissa on varauduttu kysynnän kasvuun ja sen myötä muuta tasoa korkeampaan kustannusten kasvuun. Lisäksi laskennassa on ennakoitu terveydenhuollon kuntayhtymien maksuosuuksiin kasvua niiden talouden alijäämäisyyden takia.

Laskennassa on myös huomioitu terveyskeskuksen vuodeosaston 14 pitkäaikaispaikan siirtäminen perusturvatoimen hoivaosastoksi.

Mainittujen perusteiden lisäksi raamilaskelma perustuu siihen, että toteutettujen tervehdyttämistoimien taso säilytetään, jolloin laadintatavoitteet on laskennan perusteella tiukalla taloudella saavutettavissa. Laskelmassa on toimintakatteessa kaikkiaan 2,5 %:n kasvu kuluvan vuoden talousarvioon, mikä keskeisten rahoituksellisten erien ennakoitu kehitys huomioiden mahdollistaa tasapainoisen talousarvion.

Yksityiskohtaisemmin meno- ja tulolajikohtaiset laskentaperusteet käyvät ilmi toimitetuista laskelmista.

Edellä mainittujen perusteiden mukaan vuoden 2014 talousarvion vuosikatteeksi muodostuisi 1.701.200 euroa, minkä jälkeen poistot huomioiden raamilaskelma on tasapainoinen.

Investointien osalta lähtökohta on, että taloussuunnitelmassa määritetty taso pidetään, jotta kunnan velkaantumisen suunta taloussuunnitelmakaudella saadaan pidettyä alenevana. Taloussuunnitelmassa vuoden 2014 investointimenojen nettomäärä on 3.370.000 euroa, mikä on hieman korkeampi kuin kunnan viime vuosien toteutunut taso. Se on kaksinkertainen laskelmassa huomioituun alustavaan poistojen määrään verrattuna.

Kunnanhallitukselle on toimitettu vuoden 2014 talousarvion laadintaohje hallintokunnille sekä raamilaskelmat sisältäen tuloslaskelman, meno- ja tulolajikohtaisen laskennan ja toimielinkohtaiset raamit.

(PL)

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus hyväksyy vuoden 2014 talousarvion valmistelulle laadintaohjeen, asiaselostuksessa esitetyt perusteet ja niiden perusteella tehdyn raamilaskelman.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus 7.10.2013 (§ 240):

Kunnanhallitus käsitteli kokouksessaan 9.9.2013 (§ 206) alustavasti valtuuston hyväksymään kuntastrategiaan perustuvat vuoden 2014 talousarvion toimielinkohtaiset strategiset tavoitteet ohjeeksi talousarvioehdotuksen jatkovalmistelulle.

Talousarvion valmistelua on jatkettu kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen hallintokunnissa ja kunnan johtoryhmässä. Lautakunnat ovat omalta osaltaan käsitelleet ehdotuksensa vuoden 2014 talousarvion käyttötalous- ja investointiosaan, tekninen lautakunta käsittelee ehdotuksensa 3.10.2013.

Kunnanhallituksen alustavaan käsittelyyn ja keskusteluun tuodaan talousarvion tämänhetkinen valmisteluvaihe, joka pääosin perustuu hallintokuntien ehdotusten pohjalta tehtyyn talousarvion ensimmäiseen koontiin. Rahoituskellisten erien osalta laskenta on kunnanhallituksen laadintaohjeessaan hyväksymien perusteiden mukainen, mutta hallituksen budjettiesityksen jälkeen tehdyt uudet valtionosuuslaskelmat ovat runsaat 140.000 euroa pienemmät kuin keväällä talousarvion raamivalmistelun aikaan käytössä olleet arviolaskelmat.

Talousarvioehdotusta ei vielä tässä vaiheessa ole pyritty tasapainottamaan eikä se täytä talousarvion laadinnalle asetettuja tavoitteita. Käsittelyn tarkoituksena on käydä jatkovalmistelua ohjaava keskustelu merkittävimmistä linjauksista. Investointien osalta käsittelyaineisto perustuu kuluvan vuoden talousarvion yhteydessä hyväksytyyn taloussuunnitelmaan ja lautakuntien sen pohjalta tekemään käsittelyyn.

Talousarvioehdotuksen valmistelua jatketaan kokouksessa käydyn keskustelun ja kunnanhallituksen sen yhteydessä antamien valmisteluohjeiden pohjalta. Lopullinen talousarvioehdotus, joka on tarkoitus valmistella laadintaohjeen tavoitteiden mukaisena, tuodaan kunnanhallituksen käsittelyyn kokousaikataulutuksen mukaisesti 25.11.2013.

Lautakuntien esittelijät on kutsuttu kokoukseen esittelemään toimialueensa talousarvioehdotuksen sisältöä käsittelyn pohjaksi.

Kunnanhallitukselle on toimitettu talousarvion valmisteluvaiheen tuloslaskelma koottuna ja tehtäväalueittaisena raporttina, kunnanhallituksen toimialueen osalta lisäksi kustannuspaikkatasoisena raporttina, sekä ehdotukset taloussuunnitelman investointiosaan vuosille 2014–2018. (PL)

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus käy keskustelun talousarvion valmisteluvaiheen pohjalta ja antaa ohjeet talousarvion jatkovalmistelulle.

Päätös:

Pöytäkirjaan merkittiin, että Nina Lilja saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 10.25.

Kokouksessa läsnä olleet hallintokuntien esittelijät ja viranhaltijat esittelivät kukin vuorollaan oman talousarvion valmistelutilanteensa.

Asiaa käsiteltäessä kunnanhallitus piti lounastauon klo 11.52–12.30.

Asiaa käsiteltäessä kunnanhallitus piti tauon klo 14.11–14.17.

Hyväksyttiin.

Yhteistyötoimikunta 11.11.2013 (§ 13):

Kunnanhallitus käsittelee talousarviota kokouksessaan 25.11.2013. Tavoitteena on, että kunnanhallitus saa kyseisessä kokouksessa tehtyä esityksen valtuustolle vuoden 2014 talousarvioksi. Tarkoitus on, että valtuusto hyväksyy Lopen kunnan talousarvion vuodelle 2014 kokouksessaan 9.12.2013.

Kunnanjohtaja Karoliina Viitanen esittelee talousarvioluonnosta yhteistyötoimikunnan kokouksessa.

(KVÄ)

Päätösehdotus:

Yhteistyötoimikunta merkitsee kunnanjohtaja Karoliina Viitanen esittelyn talousarvioluonnoksesta tiedokseen ja antaa siitä lausuntonsa.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Pöytäkirjaan merkittiin, että kunnanjohtaja Karoliina Viitanen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 15.40.

Kunnanhallitus 25.11.2013 (§ 279):

Talousarvioehdotuksen valmistelua on jatkettu yhdessä hallintokuntien kanssa kunnanhallituksen edellisen käsittelyn pohjalta. Jatkovalmistelussa on tehty menolisäyksiä 42.850 euroa, menovähennyksiä 377.330 euroa, tulojen lisäyksiä, sisältäen myös henkilöstökorvauksista kertyvän arvion korottamisen, 43.090 euroa ja tulojen vähennyksiä 27.550 euroa. Lisäksi Silmäkannon yritysalueen liittymän suunnittelumääräraha on siirretty investointimenoksi alueen toteuttamiseen varatun määrärahan yhteyteen.

Rahoituserät ovat talousarvioehdotuksessa aikaisemmin käsitellyn valmistelun mukaisina.

Näiden muutosten jälkeen talousarvioehdotuksen toimintatuottojen määrä on 8.913.380 euroa, toimintakulujen määrä 49.198.430 euroa ja niiden jälkeen toimintakate -40.227.050 euroa, jossa on kasvua 2,1 %.

Verotulojen ja valtionosuuksien sekä rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen vuosikate on 1.722.550 euroa ja tilikauden tulos poistojen jälkeen ylijäämäinen 30.350 euroa.

On tärkeätä saavuttaa tasapainoinen tulos, jotta investointeja voidaan mahdollisimman paljon rahoittaa omalla tulorahoituksella ja näin pienentää velanottoa. Talousarvioehdotuksessa uuden pitkäaikaisen lainan lainanottovaltuudeksi esitetään 4.000.000 euroa, kun vanhoja lainoja lyhennetään ohjelman mukaisesti 4.214.609 euroa.

Investointien osalta merkittävimmät hankkeet talousarvioehdotuksessa ovat Launosten koulun peruskorjaus- ja laajennustöiden aloittaminen, Silmäkannan yritysalueen liittymäjärjestelyjen ja alueen sisäisen kunnallistekniikan suunnittelu ja toteuttamisen käynnistäminen sekä euromäärältään suurimpana yksittäisenä määrärahavaruuksena kunnan osuus Riihimäen jätevedenpuhdistamon laajennuksen ja saneerauksen kustannuksiin. Vuoden 2014 nettoinvestointien määrä on 3.493.900 euroa.

Suunnitelmavuosien 2015–2016 osalta laskentaa ei saatu tasapainotettua muutoin kuin tuloveron 0,50 prosentin korotuksella, jolla katetaan valtionosuusleikkauksista kertynyttä rahoitusvajetta. Veronkorotuksen kautta koko suunnitelmakausi saadaan vuosittain tulokseltaan tasapainoon ja myös säilytettyä velkamäärän laskeva suunta.

Kunnanhallitukselle on toimitettu esitys vuoden 2014 talousarvioksi ja vuosien 2015–2016 taloussuunnitelmaksi perusteluineen sisältäen vuosien 2014–2018 investointisuunnitelman.

Lisäksi kunnanhallitukselle on toimitettu kunnanjohtajan lautakuntien esityksiin tekemien muutosten perustelut sekä yhteenveto kustannusvaikutuksia omaavista toiminnallisista muutoksista vuodesta 2013 vuoteen 2014 ja yksityiskohtainen erittely investointisuunnitelmasta 2014–2018.

(PL)

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus käsittelee vuoden 2014 talousarvion ja vuosien 2015–2016 taloussuunnitelman sekä esittää sen valtuuston hyväksyttäväksi.

Lisäksi kunnanhallitus esittää, että valtuusto hyväksyy talousarviolainojen lainanottovaltuuksiksi kunnanhallitukselle enintään 4.000.000 euroa.

Päätös:

Kunnanhallitus piti talousarvion 2014 käsittelyn aikana kokoustaot klo 16.30–16.35 ja klo 17.57–18.02.

Käsiteltäessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan osalta kirjastotoimea Seppo Kuparinen esitti, että kirjaston aukioloaikoja ei supisteta talousarvioehdotuksen mukaisesti ja budjetin palkkasummaan tehdään 6.000 euron lisäys. Antti Salminen kannatti tehtyä esitystä.

Kannatetun muutosesityksen johdosta puheenjohtaja totesi, että asia ratkaistaan äänestyksellä ja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka ovat pohjaesityksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne, jotka ovat Seppo Kuparisen tekemän esityksen kannalla, äänestävät EI. Äänestysesitys ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä ja 3 EI-ääntä. Äänestysluettelo on liitteenä 2. Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen tulleen päätökseksi.

Talousarvio 2014 ja taloussuunnitelma 2014–2016 -ehdotus hyväksyttiin kokouksessa käydyn keskustelun mukaisin muutoksin.

Pöytäkirjaan merkittiin, että tämän pykälän käsittelyn ajan kokouksessa läsnä olivat kasvatus- ja koulutusjohtaja Tero Kuusisto, perusturvajohtaja Riitta Lehtinen, tekninen johtaja Timo Rahikainen, vanhustenhuollonjohtaja Sisko Haapanen ja varhaiskasvatuspäällikkö Tarja Ojanen.

Vanhustenhuollonjohtaja Sisko Haapanen poistui kokouksesta klo 16.45 talousarvion 2014 perusturvalautakunnan osuuden käsittelyn jälkeen. Varhaiskasvatuspäällikkö Tarja Ojanen poistui kokouksesta kasvatus- ja koulutuslautakunnan osuuden käsittelyn jälkeen klo 17.15. Perusturvajohtaja Riitta Lehtinen ja tekninen johtaja Timo Rahikainen poistuivat kokouksesta klo 18.47.

Valtuusto 9.12.2013 (§ 88):

Valtuustolle on toimitettu esitys vuoden 2014 talousarvioksi ja vuosien 2015–2016 taloussuunnitelmaksi perusteluineen sisältäen vuosien 2014–2018 investointisuunnitelman.

Lisäksi valtuustolle on toimitettu kunnanjohtajan lautakuntien esityksiin tekemien muutosten perustelut sekä yhteenveto kustannusvaikutuksia omaavista toiminnallisista muutoksista vuodesta 2013 vuoteen 2014, yksityiskohtainen erittely investointisuunnitelmasta 2014–2018 ja suunnitelmasta Lopen kunnan avoimeksi varhaiskasvatukseksi 1.1.2014 alkaen.

Kunnanhallituksen päätösehdotus:

Kunnanhallitus käsittelee vuoden 2014 talousarvion ja vuosien 2015–2016 taloussuunnitelman sekä esittää sen valtuuston hyväksyttäväksi.

Lisäksi kunnanhallitus esittää, että valtuusto hyväksyy talousarviolainojen lainanottovaltuuksiksi kunnanhallitukselle enintään 4.000.000 euroa.

Päätös:

Kunnanjohtaja esitti, että kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen esille tulleet seuraavat ns. tekniset korjaukset muutetaan käsiteltävään talousarvioesitykseen:

- Lopenpajan rahastoitavien pääomavastikkeiden 69.700 € siirto käyttötaloudesta investointiosaan,
- asukasluvun kehityksen ja verotuloennusteen korjauksen johdosta kunnallisverotuloarviota pienennetään 70.000 eurolla,
- kehitysvammaisten palveluiden virat/toimet = 14 ja vanhusten palveluiden virat/toimet 71.

Valtuusto hyväksyi kunnanjohtajan talousarvioesitykseen esittämät muutokset yksimielisesti.

Käsiteltäessä kunnan talouden tasapainon säilyttämiseen liittyviä tekijöitä Aimo Alho esitti, että talousarviokirjan sivulle 12 kirjattu Prammia ja Sajaniemen koulua koskeva asiakohda muutetaan muotoon: ”Prammi ja Sajaniemen koulu asetetaan myyntiin, jos nykyiset, voimassa olevat vuokrasopimukset irtisanotaan vuokraajan toimesta.” Janne Kataja kannatti Aimo Alhon esitystä. Valtuusto päätti yksimielisesti hyväksyä muutosesityksen.

Käsiteltäessä kunnan talouden tasapainon säilyttämiseen liittyviä tekijöitä Essi Tuomenoja esitti, että talousarviokirjan sivulle 12 kirjattu Räyskälän leirikeskus poistetaan myytävien kohteiden listalta ja leirikeskuksen remontin suunnitteluun varataan rahaa talousarviovuodelle 2018. Antti Mikkola kannatti tehtyä esitystä.

Kannatetun muutosesityksen johdosta puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestyksellä ja teki seuraavan äänestusehdotuksen: Ne, jotka ovat käsittelyn pohjana olevan ehdotuksen kannalla, vastaavat "JAA" ja ne, jotka ovat Essi Tuomenojan tekemän ehdotuksen kannalla, vastaavat "EI". Äänestusehdotus ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 32 JAA-ääntä ja 3 EI-ääntä. Äänestysluettelo on osanottajaluettelon yhteydessä (äänestys 1). Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen voittaneen äänestyksen.

Käsiteltäessä talousarvion rakennetta ja sitovuutta talousarviokirjan sivulla 15 Harri Hatakka esitti, että vaikka talousarviorakenteessa maatalouden ohjaus siirretään osaksi kunnanhallituksen alaista keskushallinnon tehtäväaluetta, tulee maatalouden ohjaus eritellä ja raportoida omana kokonaisuutenaan myös jatkossa esimerkiksi osavuosikatsausten yhteydessä. Seppo Kuparinen kannatti Harri Hatakan esitystä. Valtuusto päätti yksimielisesti hyväksyä muutosesityksen.

Käsiteltäessä talousarviokirjan sivulle 40 kirjattuja perusturvalautakunnan alaisen terveystoimen strategisia tavoitteita Satu Myllykoski esitti, että terveydenhuollon ja perusturvan yhteistyölle asetetut mittarit tulee korvata uusilla mittareilla, jotka ovat asiakastytyväisyyskysely ja työntekijäkysely koskien yhteistyön toimivuutta ja kehittämiskohteita. Jori Hovi, Tommi Naakka ja Elis Väänänen kannattivat Satu Myllykosken esitystä. Valtuusto päätti yksimielisesti hyväksyä muutosesityksen.

Käsiteltäessä perusturvalautakunnan alaisia vanhusten palveluja talousarvion kirjan sivuilla 46–47 Sirpa Hopearuoho esitti seuraavaa: "Viime vuonna valtuusto lisäsi koulujen materiaalihankintoihin lisämäärärahan. Esitän nyt lisämäärärahaa vanhustenhuollon materiaalihankintoihin, esimerkiksi kirja- ja lehti- tai vastaaviin hankintoihin kertaluontoisena rahana. Esitän 3.000 euron määrärahaa. Esitys muuttaa Lopen kunnan talousarviota 2014 vastaavalla summalla." Riitta Joutsu-Hänninen kannatti tehtyä esitystä.

Kannatetun muutosesityksen johdosta puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestyksellä ja teki seuraavan äänestusehdotuksen: Ne, jotka ovat käsittelyn pohjana olevan ehdotuksen kannalla, vastaavat "JAA" ja ne, jotka ovat Sirpa Hopearuohon tekemän ehdotuksen kannalla, vastaavat "EI". Äänestusehdotus ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 23 JAA-ääntä ja 12 EI-ääntä. Äänestysluettelo on osanottajaluettelon yhteydessä (äänestys 2). Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen voittaneen äänestyksen.

Käsiteltäessä kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaista varhaiskasvatusta talousarviokirjan sivuilla 52–53 Leila Ahlqvist esitti, että erityislastentarhanopettajan (= varhaiskasvatuksen erityisopettajan) tointa ei täytetä, mikäli ei ole pätevää hakijaa. Esitys raukesi kannattamattomana.

Käsiteltäessä kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaista varhaiskasvatusta Joni Lähde esitti seuraavaa: ”Vuoden 2014 talousarvion sivun 53 Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset -kohdan kolmas kappale muutetaan muotoon: Avoin varhaiskasvatus: Yksi täyttämättä oleva perhepäivähoitajan toimi muutetaan lastentarhanopettajan toimeksi 1.8.2014 alkaen. Avointa varhaiskasvatusta tarjotaan kerhomuotoisena toimintana kaikilla varhaiskasvatusalueilla.

Neljäs ja viides kappale yhdistetään muutettuna muotoon: Kevään 2014 aikana toteutetaan päiväkotitilat Satakielen tilakartoituksen päiväkotien tilojen nykyistä tehokkaamman käytön mahdollistamiseksi. Koulurinteen päivähoidon tiloista luovutaan kesäkuun 2014 aikana ja uusi ryhmä perustetaan päiväkotitilat Satakielen naapuriin, jo aikaisemmin varhaiskasvatuksen käytössä olleeseen, remontoituun rivitalo- ja rivitalo-alueeseen, os. Uotilantie 2.”

Kokouksessa todettiin, että toteutuessaan Joni Lähteen muutosesitys merkitsisi noin 10.000 euron menosäästöä. Riitta Joutsu-Hänninen, Ossi Kollin ja Marianna Rautiainen kannattivat tehtyä muutosesitystä.

Kannatetun muutosesityksen johdosta puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestyksellä ja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: Ne, jotka ovat käsittelyn pohjana olevan ehdotuksen kannalla, vastaavat ”JAA” ja ne, jotka ovat Joni Lähteen tekemän ehdotuksen kannalla, vastaavat ”EI”. Äänestys ehdotus ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritettua äänestystä annettiin 35 EI-ääntä. Äänestysluettelo on osanottajaluettelon yhteydessä (äänestys 3). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen voittaneen äänestyksen ja valtuuston päättäneen asiasta yksimielisesti.

Käsiteltäessä kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisen perusopetuksen kokonaisuutta talousarviokirjan sivuilla 58–59 Leila Ahlqvist esitti, että sivulle 58 kirjatun perusopetuksen laatutyön mittariksi lisätään asiakaskysely perheille. Esitys raukesi kannattamattomana.

Käsiteltäessä kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisen perusopetuksen kokonaisuutta talousarviokirjan sivuilla 58–59 Tarmo Turunen esitti, että yläkoulun ryhmäjako ei toteuteta 7.- ja 8.-luokkien osalta. Muutosesityksen toteutuessa menolisäys talousarviovuodelle 2014 olisi noin 80.000 euroa. Esitys raukesi kannattamattomana.

Käsiteltäessä kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisen perusopetuksen kokonaisuutta talousarviokirjan sivuilla 58–59 Riitta Joutsu-Hänninen esitti, että yläkoulun yleisopetuksen ryhmäjako voitaisiin toteuttaa seuraavalla tavalla: ”Ryhmäjako toteutetaan talousarviokirjan linjauksen mukaisena siten, että syyslukukauden 2014 alusta 7.-luokat ja 9.-luokat jaetaan neljään yleisopetuksen ryhmään ja tulevan 8.-luokan osalta jako toteutetaan syyslukukauden 2015 alusta lukien. Toteutuessaan muutosesityksellä ei olisi kustannusvaikutuksia talousarviovuosille 2014 ja 2015.” Leila Ahlqvist, Anniina Lucenius, Antti Salminen ja Outi Kekki kannattivat Riitta Joutsu-Hännisen esitystä. Valtuusto päätti yksimielisesti hyväksyä muutosesityksen.

Käsiteltäessä kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisen perusopetuksen kokonaisuutta talousarviokirjan sivuilla 58–59 Outi Kekki esitti, että vuoden 2014 talousarvion sivun 59 Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset -kohdan ensimmäinen lause muutetaan muotoon: ”Yläkouluun siirtyvien luokkajako toteutetaan jatkossa vuosittain 20.3. tilastointipäivän ja ammattilaisten lausuntojen perusteella.” Timo Heinonen kannatti tehtyä esitystä. Valtuusto päätti yksimielisesti hyväksyä muutosesityksen.

Käsiteltäessä kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaista Lukiot-tehtäväaluetta talousarviokirjan sivuilla 60–61 Anniina Lucenius esitti, että Palvelutuotannon muutokset/kustannusmuutokset-kohtaan tehdään seuraava lisäys: ”Lukio tarjoaa mahdollisuuden urheiluvalmennukseen myös vuonna 2014 lukion aloittaville.” Toteutuessaan muutosesityksen mukainen toiminta katetaan nykyisen talousarvion sisältä. Antti Mikkola ja Jarmo Laukkanen kannattivat Anniina Luceniusin esitystä. Valtuusto päätti yksimielisesti hyväksyä muutosesityksen.

Käsiteltäessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaista musiikkiopistoa talousarviokirjan sivulla 67 Sirpa Hopearuoho esitti, että musiikkiopiston oppilaskiintiöön ja oppilasmäärään liittyvät asiat palautetaan vielä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan valmisteltavaksi ja käsiteltäväksi siten, että asia tuodaan kevätkauden 2014 aikana erikseen valtuuston päätettäväksi. Todettiin, että muutosesityksellä ei toteutuessaan ole kustannusvaikutuksia vuoden 2014 talousarvioon. Riitta Joutsu-Hänninen kannatti tehtyä esitystä. Valtuusto päätti yksimielisesti hyväksyä muutosesityksen.

Käsiteltäessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaista kirjastotoimea talousarviokirjan sivuilla 70–71 Mika Arminen esitti, että kirjaston määrärahoja lisätään 4.000 eurolla, jotta kirjaston aukioloajat voidaan säilyttää nykyisellä tasolla. Seppo Kuparinen ja Tarmo Turunen kannattivat tehtyä esitystä.

Edelleen käsiteltäessä kirjastotoimea Anniina Lucenius teki ponsiesityksen, jonka mukaan kirjaston tulisi olla auki Hausjärven-mallin mukaisesti työaika-järjestelyin kuutena päivänä viikossa talousarviossa olevan määrärahan puitteissa. Karoliina Saari, Antti Salminen ja Elis Väänänen kannattivat tehtyä esitystä.

Edelleen käsiteltäessä kirjastotoimea Marianna Rautiainen esitti, että kirjaston tulisi olla arkipäivinä auki vähintään klo 19:ään asti. Esitys raukesi kannattamattomana.

Edelleen käsiteltäessä kirjastotoimea Tarmo Turunen esitti, että kirjaston tulisi olla arkipäivinä auki klo 20:een asti. Esitys raukesi kannattamattomana.

Puheenjohtaja totesi, että kirjaston aukioloaikaan tehtyjen kannatettujen muutosesitysten johdosta asia ratkaistaan äänestämällä. Puheenjohtaja esitti äänestysjärjestykseksi, että ensin vastakkain asetetaan Mika Armisen ja Anniina Luceniuksen tekemät muutosesitykset ja sen jälkeen tässä äänestyksessä voittanut esitys kunnanhallituksen pohjaesitystä vastaan.

Ensimmäisessä äänestyksessä Mika Armisen esitystä kannattaneet äänestivät EI ja Anniina Luceniuksen esitystä kannattaneet äänestivät JAA. Äänestyksessä annettiin 4 EI-ääntä ja 31 JAA-ääntä. Äänestysluettelo on osanottajaluettelon yhteydessä (äänestys 4). Näin ollen Anniina Luceniuksen tekemä esitys voitti äänestyksen.

Toisessa äänestyksessä Anniina Luceniuksen esitystä kannattaneet äänestivät EI ja kunnanhallituksen pohjaesitystä kannattaneet äänestivät JAA. Äänestyksessä annettiin 28 EI-ääntä ja 7 JAA-ääntä. Äänestysluettelo on osanottajaluettelon yhteydessä (äänestys 5). Puheenjohtaja totesi Anniina Luceniuksen tekemän muutosesityksen tulleen hyväksytyksi.

Käsiteltäessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaista kirjastotoimea talousarviokirjan sivuilla 70–71 Riitta Joutsu-Hänninen esitti, että kirjaston kirjamääräraha palautetaan vuoden 2013 tasolle eli 2.500 euroon. Esitys muuttaa Lopen kunnan talousarviota 2014 vastaavalla summalla. Karoliina Saari kannatti tehtyä esitystä.

Kannatetun muutosesityksen johdosta puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestyksellä ja teki seuraavan äänestyselähdöksen: Ne, jotka ovat käsittelyn pohjana olevan ehdotuksen kannalla, vastaavat "JAA" ja ne, jotka ovat Riitta Joutsu-Hännisen tekemän ehdotuksen kannalla, vastaavat "EI". Äänestyselähdös ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 20 JAA-ääntä ja 15 EI-ääntä. Äänestysluettelo on osanottajaluettelon yhteydessä (äänestys 6). Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen voittaneen äänestyksen.

Käsiteltäessä teknisen lautakunnan osuutta talousarviokirjan sivulla 75 Jori Hovi esitti, että strategiaan tavoitteisiin tulisi yhdeksi tavoitteeksi lisätä Läyliäisten koulun varsinaisen suunnittelun aloitus. Kokouksessa todettiin, että toteutuessaan muutosesitys tulisi huomioida myös talousarviokirjan investointiosan sivulla 88 ja toisi toteutuessaan 100.000 euron menolisäyksen. Antti Mikkola ja Janne Kataja kannattivat tehtyä esitystä.

Kannatetun muutosesityksen johdosta puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestyksellä ja teki seuraavan äänestusehdotuksen: Ne, jotka ovat käsittelyn pohjana olevan ehdotuksen kannalla, vastaavat "JAA" ja ne, jotka ovat Jori Hovin tekemän ehdotuksen kannalla, vastaavat "EI". Äänestusehdotus ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 28 JAA-ääntä ja 7 EI-ääntä. Äänestysluettelo on liitteenä 1 (äänestys 7). Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen voittaneen äänestyksen.

Käsiteltäessä talousarviokirjan investointiosaa Jori Hovi esitti sivulle 89 kirjatun kevyen palloilu- ja sisäliikuntahallin suunnitteluun varattua määrärahaa poistettavaksi talousarviosta. Tommi Naakka, Janne Kataja ja Marja Peltomäki kannattivat tehtyä esitystä.

Käsiteltäessä talousarviokirjan investointiosan sivulla 89 mainittua palloilu- ja sisäliikuntahallin suunnitteluun varattua määrärahaa Markku Savolainen esitti, että määräraha poistetaan talousarviosta ja sen sijaan selvitetään kunnan alueella tyhjänä olevien teollisuushallien mahdollista hyödyntämistä palloilu- ja sisäliikuntakäyttöön. Esitys raukesi kannattamattomana.

Jori Hovin tekemän kannatetun muutosesityksen johdosta puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestyksellä ja teki seuraavan äänestusehdotuksen: Ne, jotka ovat käsittelyn pohjana olevan ehdotuksen kannalla, vastaavat "JAA" ja ne, jotka ovat Jori Hovin tekemän ehdotuksen kannalla, vastaavat "EI". Äänestusehdotus ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 20 JAA-ääntä ja 15 EI-ääntä. Äänestysluettelo on liitteenä 1 (äänestys 8). Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen voittaneen äänestyksen.

Talousarviokäsittelyn yhteydessä valtuusto piti neuvottelutauon klo 20.20–20.32.

Pöytäkirjaan merkittiin, että vanhustenhuollonjohtaja Sisko Haapanen poistui kokouksesta neuvottelutauon alkaessa klo 20.20.

Muilta osin vuoden 2014 talousarvio hyväksyttiin esitetynsisältöisenä.

Täytäntöönpano:

Talousarviokirja + ote + kunnanhallituksen antama täytäntöönpano-ohje

- valtuutetut
- nuorisovaltuutetut
- tarkastuslautakunta
- johtoryhmä
- esimiehet
- kirjanpito
- Lopen kunnan kotisivut

Loppi 11.12.2013

Katja Väistö
hallintopäällikkö

Hallintokunnille

VUODEN 2014 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE

Kunnan talousarvio vuodelle 2014 on hyväksytty 9.12.2013 pidetyssä valtuuston kokouksessa. Samalla hyväksyttiin vuosia 2015–2016 koskeva taloussuunnitelma sekä vuosien 2014–2018 investointisuunnitelma.

Kuntalain mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Tämä ohje on osa kunnanhallituksen toteuttamaa sisäisen valvonnan ohjausta. Kunnanhallitus antaa näin toimitelmille **sitovat ohjeet** talousarvion täytäntöönpanosta. Toimintojen järjestämisessä ja toteuttamisessa on lisäksi huomioitava voimassa oleva muu ohjeistus.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Kunnan tehtävät on hoidettava taloudellisesti ja järjestettävä siten, että vastuu tavoitteiden toteuttamisesta sekä toiminnallisesta ja taloudellisesta tuloksesta on selkeä. Toimintojen kaikilla tasoilla on oltava riittävä sisäinen valvonta – siitä on vastuussa oman toimintansa osalta kukin toimielin ja sen vastuhenkilö. Vastuuhenkilöiden tulee raportoida vuoden aikana toteuttamastaan sisäisestä valvonnasta kirjallisesti erillisen ohjeistuksen mukaan.

Määrärahat ja tuloerät on pyritty kohdistamaan ko. toiminnasta vastaavalle toimielimelle. Tällöin toimitelmällä on myös johtosäännön määräämä velvollisuus seurata määrärahojen käyttöä ja tuloerien kertymistä sekä ryhtyä tarvittaessa asianmukaisiin toimenpiteisiin toiminnan mitoittamiseksi uudelleen talousarvion puitteisiin.

Hallintokuntien tulee toiminnassaan jatkuvasti etsiä ratkaisuja, joilla voidaan saavuttaa taloudellisia säästöjä, ja niiden myötä myös toteuttaa säästöt. Hallintokunnat ovat keskeisessä asemassa kunnan talouden kehittymisen suhteen ja talousarvion toteuttaminen on paljolti riippuvainen hallintokunnissa tehdyistä ratkaisuista.

Talousarvio kyettiin valmistelemaan tasapainoon, lievästi ylijäämäisenä. Kunnan tase-rakenne edellyttää, että talousarvio saadaan myös toteutettua tulokseltaan tavoitteen mukaisena. Epävakaa yleinen taloustilanne ja sen kehittymisen arviointiin liittyvä epä-varmuus tuovat haasteita talousarvion toteuttamiseen. Talouskehitys tulee toden-näköisesti olemaan ennakoitua heikompi ja kunnan tulorahoitus, mm. verotulot, eivät välttämättä toteudu budjetoidusti. Tällöin tulee olla valmius nopeisiinkin ratkaisuihin talouden tasapainon turvaamiseksi.

Hallintokuntien tulee tiiviisti seurata oman talousarvionsa toteutumista ja tarvit-taessa nopeasti reagoida, mikäli tilanne on kehittymässä ennakoitua huonompaan suuntaan. Mahdolliset korjaavat toimenpiteet tulee tehdä hallinnonalan sisältä. Toimielimen puheenjohtajien sekä taloudesta ja toiminnasta vastaavien viran-haltijoiden tulee olla yhteydessä kunnan koko taloudesta vastaaviin viranhaltijoihin aina, jos talousarvioon valmistellaan muutosesityksiä.

VALTUUSTOKÄSITTELY

Valtuusto korosti talousarviokäsittelynsä aikana talousarvion toteutumisen seurannan tärkeyttä, koska kunnan talouden tasapainotilanne on herkkä ja yleiseen talous-kehitykseen kohdistuu epävarmuutta. Tavoitteena tulee olla talousarvion mukainen tulokseltaan tasapainoinen tilinpäätös.

Valtuusto päätti talousarvion hyväksyessään, että

- avoimen varhaiskasvatuksen käynnistämistä siirretään ja siihen liittyen lasten-tarhanopettajan toimi täytetään vasta 1.8.2014 alkaen. Koulurinteen tilat pidetään varhaiskasvatuksen käytössä kesään 2014 saakka, jonka jälkeen tiloista luovutaan ja toiminta siirretään muualle,
- perusopetuksen osalta ryhmäjako toteutetaan talousarviokirjan linjauksen mukai-sena siten, että syyslukukauden 2014 alusta lukien 7- ja 9-luokat jaetaan neljään yleisopetuksen ryhmään ja tulevan 8-luokan osalta jako neljään yleisopetuksen ryhmään toteutetaan syyslukukauden 2015 alusta lukien,
- Riihimäen musiikkiopiston oppilaskiintiön vähentäminen 30 oppilaspaikkaan palau-tetaan kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan valmisteluun siten, että asia tuodaan valtuustolle lopullisesti päätettäväksi kevään 2014 aikana,
- kirjasto pidetään edelleen auki kuutena päivänä viikossa arkena ilta-aikaa painot-taen, kuitenkin niin, että työaikakorvaukset voidaan antaa vapaana työaikana, jolloin henkilökunnan työvuorot tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että järjestely voidaan toteuttaa talousarvion mukaisten määrärahojen puitteissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tulee käyttösuunnitelmissaan huomioida edellä mainitut muutokset ja tarkentaa määrä-rahojen käyttö valtuuston tarkoittamalla tavalla. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tulee suorittaa valtuuston edellyttämä musiikkiopiston oppilaskiintiöön liittyvä valmistelu aikataulullisesti siten, että kunnanhallitus voi käsitellä sen kokouksessaan 24.2.2014 ja valtuusto 10.3.2014.

KUNNAN TALOUDEN TERVEHDYTTÄMINEN

Talousarvio on voitu valmistella ilman uusia talouden tervehdyttämistoimia. Valmistelun lähtökohtana on kuitenkin ollut, että edellisten vuosien talousarvioissa hyväksytyt tervehdyttämistoimia noudatetaan täysimääräisesti ja hallintokunnat vastaavat siitä, että näin myös menetellään. Kunnan talouden tilaa ja siihen liittyviä tervehdyttämistoimia sekä niiden taustoja on tarkasteltu talousarvion perusteluosan luvussa 3, mikä hallintokuntien tulee toimintansa suunnittelussa huomioida.

Vastuu kunnan talouden kehityksestä on toimialan koosta riippumatta yhteinen ja kaikkien toimielinten tulee etsiä toimintansa taloudellisuutta parantavia ratkaisuja. Esimerkiksi energian säästämiseen jokainen pystyy vaikuttamaan omalla toiminnallaan. Erilaisissa hankinnoissa lähtökohtana tulee taloudellisuuden lisäksi olla hankinnan tarkoituksenmukaisuus ja tarpeellisuus. Huomiota tulee kiinnittää myös pienempiin taloudellisuutta tukeviin ratkaisuihin kuten tarpeettomien kokous- ja virka/työmatkakustannusten välttämiseen, ilmoituskäytäntöihin, puhelinkulujen ja paperin kulutuksen vähentämiseen sekä työajan tehokkaaseen käyttöön.

KÄYTTÖSUUNNITELMAT

Toimielinten tulee hyväksyä toimialueelleen talousarvion käyttösunnitelma, jolla tehtävälueiden määrärahat jaetaan tulosityksiköille ja kustannuspaikoille, asetetaan ja vastuutetaan toiminnalliset tavoitteet sekä myönnetään käyttövaltuudet. Käyttövaltuuksia myönnettäessä on määriteltävä valta- ja vastuusuhteet selkeästi. Käyttösuunnitelmat on toimitettava kunnanhallitukselle 28.2.2014 mennessä.

Käyttösuunnitelmaan tulee sisällyttää ohjeistus ja määrittely – tarvittaessa aikataulutuksineen – miten talousarviossa vahvistetut sitovat tavoitteet saavutetaan sekä keskeiset kehittämishankkeet toteutetaan. Käyttösuunnitelmissa tulee varautua myös vuoden aikana tapahtuviin muutoksiin ja mahdollisesti tarvittaviin tasapainottamistoimiin esimerkiksi viivästyttämällä hankintoja.

Käyttösuunnitelmassa tulee todeta toimialalle asetetut tervehdyttämistoimivaateet ja miten ne on huomioitu suunnitellussa toiminnassa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tulee lisäksi huomioida, mitä edellä kohdassa "Valtuustokäsittely" on todettu.

Hyväksytyyn käyttösuunnitelman mukaisesta henkilökunnan palkkojen jakamisesta kustannuspaikoille tulee toimittaa luettelo palkkalaskentaan. Mahdolliset vuoden aikana tapahtuvat muutokset on ilmoitettava ennen muutoksen voimaan astumista kirjallisesti palkkalaskentaan ja kirjanpitoon.

Talousarvion käyttösuunnitelman yhteydessä tulee päättää myös toimielimen alaisen toiminnan laskujen hyväksyjistä. Mikäli toimielin ei muuta päätä, hyväksyy esittelijä toimielimen laskut. Tieto hyväksyjistä tulee nimikirjoituksin varustettuna toimittaa kirjanpitoon, maksatukseen, palkkalaskentaan ja laskujen skannauspisteeseen.

TALOUSARVION SITOVUUS JA PÄÄTÖSVALTA

Toimielin	Käyttötalousosa	Tehtäväalue	Tehtävä	Kustannuspaikka
Valtuusto	Päätösvalta	Sitova määräraha		
Kunnanhallitus, lautakunnat		Päätösvalta	Sitova määräraha	Sitova määräraha (pienet lautakunnat)
Tilivelvolliset viranhaltijat				Päätösvalta ja sitova määräraha

Valtuusto:

- päätösvalta koko talousarvion alueella,
- määrärahasiirrot tehtäväalueiden välillä.

Kunnanhallitus ja lautakunnat:

- päätösvalta oman toimialansa tehtäväalueiden sisällä,
- määrärahasiirrot tehtävien tai kustannuspaikkojen välillä,
- kunnanhallituksella on valtuudet päättää tarvittavista määrärahaoikaisuista eläke-
menoperusteisen KuEL-maksun osalta myös tehtäväalueiden välillä.

Tilivelvollinen viranhaltija:

- päätösvalta kustannuspaikan sisällä.

Nettoyksiköt:

- voi olla tehtäväalue, tehtävä tai kustannuspaikka,
- sitova määräraha netto (tulojen ja menojen erotus).

Tulojen osalta talousarviossa on määritelty minimitaso, joka hallintokuntien on vähintään saavutettava.

Tehtävätasojen kesken voidaan toimielimen päätöksellä tai valtuuttamalla tavalla tehdä myös määrärahasiirtoja. Päätös on toimitettava kirjanpitoon.

Kirjanpidon seuranta ja kirjaukset tehdään aina kustannuspaikalle ja oikeille meno- tai tulolajeille, vaikka niille ei olisikaan budjetoitu määrärahaa. Useilla tehtävätasoilla on lisäksi käytössä kustannuslaskentaa ja tilastointia varten tunnisteet, joita on ehdottomasti käytettävä.

HENKILÖSTÖKULUT

Poikkeuksen edellä mainituista sitovuustasoista muodostavat henkilöstökulut, joiden kattamiseen ei saa käyttää kustannuspaikan muita määrärahoja. Toisin sanoen palkkausmenoja ei saa ylittää, vaikka kokonaismenot eivät ylittyisikään. Palkkausmenojen ylitykseen on saatava kunnanhallitukselta lupa.

Koska kuntatalouteen kohdistuu valtavia paineita ja kansantalouden kannalta myös odotuksia kustannustason leikkaamisesta mm. hallituksen hyväksymään rakennepoliittiseen ohjelmaan liittyen, joudutaan menokasvun pienentämiseksi käymään läpi kaikki mahdolliset keinot pienentää kunnan menoja. Kunnan toimintakuluista runsaat 38 % on henkilöstökuluja, joten niitä ei voida jättää tarkastelun ulkopuolelle, kun mahdollisia säästöjä etsitään. Tämän johdosta *vapautuvien virkojen ja toimien täyttämiseksi tulee saada kunnanhallitukselta täyttölupa ennen viran/toimen täyttämiseen ryhtymistä. Virkoja ja toimia koskevat asiat käsitellään kootusti jokaisessa kunnanhallituksen kokouksessa hallintokuntien esityksestä.*

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tulee huomioida, mitä edellä kohdassa valtuustokäsittely on todettu kirjaston aukioloaikojen järjestelyyn liittyen.

LASKUJEN HYVÄKSYMISMENETTELY

Ostolaskujen käsittelystä on ohjeistus kunnanhallituksen hyväksymässä sisäisen valvonnan ohjeessa, jota on noudatettava.

Laskut tulee käsitellä viipymättä saapumisen jälkeen eräpäivästä välittämättä, jotta ne voidaan ajallaan maksattaa. Samalla saadaan tietoa maksuvalmiusseuranta varten. Laskujen eräpäiväseurannan suorittaa taloustoimi. Mahdollisista viivästyskorkolaskuista vastaa laskun aiheuttanut toimielin.

Hyväksyjä vastaa laskun oikeellisuudesta.

Laskujen hyväksyjän henkilökohtaiset laskut hyväksyy tämän esimies, kunnanjohtajan laskut hyväksyy talousjohtaja tai hallintopäällikkö.

Loma-aikainen laskujen käsittely, niin asiatarastus kuin hyväksyntäkin, tulee riittävän ajoissa suunnitella niin, että sijaisjärjestelyt ovat kunnossa ja järjestelyihin liittyvät ohjaukset kierrätysjärjestelmässä ajan tasalla.

HANKINNAT

Hankinnoissa on noudatettava kunnanhallituksen hyväksymää hankintaohjetta. Lisäksi hankintoja koskevaa ohjeistusta on sisäisen valvonnan ohjeessa.

Kunta on vuonna 2013 liittynyt KuntaPro Oy:n osakkaaksi hankintapalvelujen osalta ja yhtiön kilpailuttamat hankintasopimukset ovat näin kunnan käytettävissä. Koska määrällisesti isompina kokonaisuuksina hankintahinta saadaan monesti edullisemmaksi, kannattaa hallintokuntien käydä KuntaPro Oy:n sopimustilanne läpi (www.kuntapro.fi/hankinta-ja-kilpailutuspalvelut) ja tarkistaa kilpailutettujen hankintasopimusten soveltuvuus kunnalle etenkin ns. volyymituotteiden osalta. Tulee kuitenkin huomioida, että liittyessä jonkin tuoteryhmän hankintasopimukseen sitoudutaan ostamaan valituilta sopimustoimittajilta koko sopimuskauden ajan ja muutoinkin noudattamaan ko. sopimuksen velvoitteita.

Omat hankinnat tulee suorittaa asianmukaiseen kilpailuttamiseen perustuen pääsääntöisesti kirjallista tarjouspyyntömenettelyä käyttäen. Kilpailutustapa on todettava hankintapäätöksessä. Suorahankintana tehtävistä hankinnoista on hankintaohjeessa oma ohjeistus – sen käyttäminen on mahdollista hankinta-arvoltaan pienehköissä hankinnoissa edellyttäen, ettei kilpailutusmenettelyllä voida saavuttaa taloudellista hyötyä. Pienemmissäkin hankinnoissa tulee kuitenkin selvittää oikea hintataso esimerkiksi puhelimitse, mikäli on useita mahdollisia toimittajia. Myös näin saadut tarjoukset on dokumentoitava, mielellään esimerkiksi sähköpostiviesteinä.

Tarjouspyynnön laatiminen on hankintamenettelyn tärkein osa ja sen sisältöön tulee hankintaprosessissa kiinnittää erityistä huomiota. Siinä hankintakohde on eriteltävä selkeästi ja keskeisten ominaisuuksien ym. suhteen riittävästi ja yksiselitteisesti niin, että se mahdollistaa vertailukelpoisten tarjousten saamisen. Tarjouspyynnössä hankintakohdetta ei saa määritellä yksittäistä toimittajaa suosivasti.

Valintaperusteena käytetään pääsääntöisesti kokonaistaloudellista edullisuutta ja tällöin tarjouspyynnössä on etukäteen ilmoitettava käytettävät arviointiperusteet, joiden on oltava yksiselitteiset ja mitattavissa, sekä niiden painoarvot. Arviointiperusteina voivat olla esimerkiksi hinta, käyttökustannukset, laatu (edellyttäen, että sen pystyy määrittelemään selkeästi), toimitusaika, ympäristövaikutukset, esteettiset, toiminnalliset ja tekniset ominaisuudet, toimitusvarmuus, huoltopalvelut ja tekninen tuki. Mikäli valinta- ja arviointiperusteita ei tarjouspyynnössä ilmoiteta, on hyväksyttävä halvin hinta.

Ennen palvelun hankintapäätöksen tekemistä tulee varmistaa, että ko. yrityksen rekisteritiedot ovat kunnossa – ks. jäljempänä kohta erityisohjeita.

Käytäntönä tulee olla, että aina kun se on taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltua, hankinnat suoritetaan yhteishankintoina. Näin menetellään esimerkiksi toimistolaitteissa. Atk-hankinnoista kootaan vuosihankintasuunnitelma, jonka talousjohtaja hyväksyy ja johon perustuen atk-hankinnat toteutetaan.

Hankinnat tulee jaksottaa koko vuoden ajalle kuitenkin niin, että toimitus voidaan varmistaa tapahtuvaksi talousarviovuoden aikana.

Irtaimistokirjanpitoon tallennuksen helpottamiseksi tulee laskujen hyväksymiskäsittelyn yhteydessä liittää sähköiseen laskutiedostoon ns. muistilappu selventämään hankintun kaluston nimikettä ja käyttötarkoitusta silloin, kun se ei laskun sisällöstä muutoin käy selväkielisesti ilmi.

KEHITTÄMISHANKKEET

Talousarviossa on kunnanhallituksen käytössä pieni määrärahavaraus, jonka puitteissa kunnan on mahdollista lähteä mukaan uusiin kehittämishankkeisiin.

Kehittämishankkeiden käynnistämisestä tai muiden hallinnoimiin hankkeisiin mukaan lähdöstä sekä kullekin hankkeelle hyväksytyn määrärahan käyttösuunnitelmasta päättää kunnanhallitus. Samalla se määrää hankkeelle vastuuhenkilön.

Kehittämishankkeiden vastuuhenkilöiden tulee lyhyesti raportoida hankkeiden etene- misestä osavuosikatsausten yhteydessä.

TALOUSARVION TOTEUTUMISEN RAPORTOINTI

Taloudesta vastaavat tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat ovat velvollisia rapor- toimaan talousarvion ja taloudellisen kehityksen sekä tavoitteiden toteutumisesta toimielimille vähintään kahden kuukauden välein. Vähintään osavuosikatsausten yhtey- dessä raportointiin tulee sisällyttää myös arvio koko vuoden toteutumasta.

Eryteisesti korostetaan lautakuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien vastuuta valtuuston hyväksymiin tavoitteisiin ja päätöksiin sitoutumisessa.

Kunnanhallitus seuraa koko kunnan talouden kehitystä kuukausittain tuloslaskelma- tasolla. Samaten verotulojen kuukausittaiset tilitykset raportoidaan kunnanhallituk- selle.

Valtuustolle raportoidaan neljän kuukauden välein osavuosikatsauksilla. Valtuusto edel- lytti talousarviokäsittelyn yhteydessä, että keskushallinnon tehtäväalueella rapor- toidaan osavuosikatsauksissa erikseen elinkeinotoimen ja maatalouden ohjauksen tehtäväkokonaisuuksista.

INVESTOINNIT JA KÄYTTÖOMAISUUS

Investointeina käsitellään kaikki ne kertahankinnat, joiden taloudellinen käyttöikä on yli kolme vuotta ja jotka ylittävät seuraavat raja-arvot:

– talonrakennus	10.000 euroa
– julkinen käyttöomaisuus	10.000 euroa
– vesi- ja viemärilaitos	10.000 euroa
– aineettomat hyödykkeet	4.000 euroa
– irtain omaisuus	4.000 euroa

Kertahankinta tarkoittaa yhdellä kertaa hankittua käyttöomaisuutta. Yksittäisen laitteen tai kalusteen, jonka hinta on raja-arvon alapuolella, hankintameno kirjataan investointiosaan vain, jos se on oleellinen osa hankittavaa laajempaa kokonaisuutta ja koko hankinnan arvo ylittää raja-arvon.

Raja-arvot ylittäviä hankintoja ei ole mahdollista tehdä käyttötalouden määrärahoilla. Mikäli käyttötaloudesta suunniteltu hankinta ylittää raja-arvon, tulee ennen hankintaa tehdä talousarvioon muutos, jolla määräraha siirretään investointiosaan.

UUSI TOIMINTA

Toimielimillä ja viranhaltijoilla ei ole oikeutta aloittaa ilman kunnanhallituksen lupaa uutta toimintaa eikä palkata siihen uutta henkilöstöä, vaikka käyttötalouden määrärahat toiminnan aloittamiseen riittäisivätkin. Päätös uuden toiminnan aloittamisesta on alistettava kunnanhallitukselle, joka harkitsee toiminnan tarpeellisuuden sekä sen, tuleeko asia saattaa valtuuston päätettäväksi.

ERITYISOHJEITA

Kunnanhallitus korostaa tässäkin yhteydessä sisäisen valvonnan tärkeyttä osana kunnan johtamisjärjestelmää ja edellyttää siitä antamansa ohjeen noudattamista. **Sisäisen valvonnan toteuttamiseen ja raportointiin sekä riskienhallintaan kiinnitetään talousarviovuoden aikana lisääntyvää huomiota.**

Mikäli hyväksyttävänä olevaan laskuun sisältyy työsuoritusta ostopalveluna, on hyväksyjällä velvollisuus tarkastaa ennen hyväksyntää (www.ytj.fi) ao. yrityksen rekisteritiedot (päätoimiala, kaupparekisteri, verohallinnon perustiedot, ennakkoperintärekisteri, arvonlisäverovelvollisuus, y-tunnus). Rekisteristä tulostettu ote tulee liittää sähköisen laskun liitteeksi.

Asiantuntijapalvelujen ostoja tulee arvioida työsuhteen tunnusmerkkien perusteella. Työsopimuslain 1 luvun 1.1 §:n mukaan henkilö on työsuhteessa, kun hän tekee sopimuksen perusteella työtä toiselle palkkaa tai muuta vastiketta vastaan toisen johdon ja valvonnan alaisena. Kuntasektorilla virka- tai työsuhteessa tehty työ oikeuttaa KuEL:n mukaiseen eläkkeeseen ja velvoittaa kunnan huolehtimaan eläkevakuutusmaksuista, kun taas toimeksiantosuhteessa tehty työ jää tämän eläketurvan ulkopuolelle. Tällöin toimeksisaaja on yleensä velvollinen huolehtimaan itse eläketurvastaan ottamalla yrittäjien eläkelain (YEL) mukaisen vakuutuksen. Vakuutusturvan voimassaolo on sopimussuhteissa aina varmistettava.

Mikäli em. rekisteritiedot eivät ole kunnossa, maksetaan ostopalvelun lasku palkkalaskennan kautta.

LOPEN KUNNANHALLITUS

LOPEN KUNNAN TALOUDEN JA TOIMINNAN VUOSIKELLO 2014 (päivitetty 13.1.2014)

Joulukuu

- [Kunnanhallitus](#)
- [Valtuusto](#)
- Talousarvio 2015 taloussuunnitelma 2015–2017
- Henkilöstön täydennys- ja jatkokoulutus: seurantalomakkeen palautus

Marraskuu

- [Kunnanhallitus](#)
3. TA-käsittely
- [Valtuusto](#)
- Verot 2015

Lokakuu

- [Kunnanhallitus](#)
1. TA-käsittely / tavoitteet ja investoinnit
- [Kunnanhallitus](#)
2. TA-käsittely / käyttötalous
- Valtuuston talousarvioseminaari

Syyskuu

- [Kunnanhallitus](#)
- Osavuosisikatsaus II/2014
- Johtoryhmän talousarvioseminaari (1 pv)
- Lautakuntien talousarviokäsittely (tavoitteet, käyttötalous ja investointiesitykset)
- [Valtuusto](#)

Elokuu

- [Kunnanhallitus](#)
- Talousarvion valmistelu toimialoittain
- Lautakuntien iltakoulut

Kesäkuu

- [Kunnanhallitus](#) 23.6.2014
- Kunnanhallituksen ja johtoryhmän yhteisseminaari
- Talousarvion 2015 laatimisohteet ja talousarvioraami
- [Valtuusto](#) 9.6.2014 / tilinpäätöksen 2013 hyväksyminen, kuntarakenneasia

Tammikuu

- [Kunnanhallitus](#) 20.1.2014
- Talousarvion täytäntöönpano
- Henkilöstön tulos- ja kehittämisseskustelut (tammi-kesäkuu)

Helmi

- [Kunnanhallitus](#) 24.2.2014
- Toimielinten käyttösuunnitelmat
- Tilinpäätöksen 2013 ennakkotiedot

Maaliskuu

- [Kunnanhallitus](#) 31.3.2014
- [Valtuusto](#) 10.3.2014
- Henkilöstöraportti 2013
- Tilinpäätös 2013

Huhtikuu

- [Kunnanhallitus](#) 28.4.2014
- [Valtuustoseminaari](#) 7.–8.4.2014
- Tilintarkastus- ja arviointikertomus

Toukokuu

- [Kunnanhallitus](#) 26.5.2014
- [Valtuusto](#) 12.5.2014
- Johtoryhmän seminaari 5.–6.5.2014
- Riihimäen seudun valtuustojen yhteisseminaari 15.5.2014
- Osavuosisikatsaus I/2014
- Tilintarkastus- ja arviointikertomuksen käsittely toimielimissä
- Valtuuston talousarvioiltakoulu / TA 2015

